

ASEAN

Community Center of
the Secretariat of the House
of Representatives

ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานในภูมิภาคอาเซียน
ประเด็นศึกษา : การส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทย

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
โครงการพัฒนาบุคลากรด้านประชาคมอาเซียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
หลักสูตร “การสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ สมรรถนะแก่บุคลากร
ในด้านกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน
ครอบคลุมสามเสาหลักประชาคมอาเซียน”

สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 วิธีการศึกษา	4
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 การนำไปใช้ประโยชน์	5
บทที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของอาเซียน	6
2.1 ความเป็นมา	6
2.2 โครงสร้างความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน	8
2.3 ข้อตกลงความร่วมมือด้านพลังงานในอาเซียน	9
2.3.1 ASEAN Energy Outlook (AEO4)	9
2.3.2 ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 (APAEC)	15
บทที่ 3 ทิศทางการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนในประเทศไทย	18
3.1 ความหมายของพลังงานแสงอาทิตย์	18
3.2 นโยบายการส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย	18
3.2.1 นโยบายด้านพลังงานของรัฐบาลไทย	18
3.2.2 แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579	19
3.2.3 แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559	23
3.2.4 แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2579 (PDP 2015)	23
3.3 กฎหมาย และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนา การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย	25
3.3.1 กฎหมายทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ ทิศทางของอุตสาหกรรมไฟฟ้า	25
3.3.2 กฎหมายทำหน้าที่ควบคุมกำกับการผลิตไฟฟ้า	26
ผ่านระบบใบอนุญาต (Licensing system)	
3.3.3 กฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุน	28
พลังงานแสงอาทิตย์โดยตรง	
(1) มาตรการแทรกแซงราคาไฟฟ้า	28
(2) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520	33

3.3.4 กฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุน	36
พลังงานแสงอาทิตย์โดยอ้อม	
(1) พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535	36
(2) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550	42
(3) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ	44
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	
บทที่ 4 วิเคราะห์ความสอดคล้องการส่งเสริมใช้พลังงานแสงอาทิตย์	46
เป็นพลังงานทดแทนของรัฐบาลไทยกับกรอบความตกลงของอาเซียน	
4.1 ปัญหานโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์	46
เป็นพลังงานทดแทนของรัฐบาลไทย	
4.1.1 ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบายและมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ	46
4.1.2 ปัญหาการรับซื้อและราคาไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์	48
4.1.3 ปัญหาการเชื่อมต่อกับระบบสายส่ง	49
4.2 ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์	49
เป็นพลังงานทดแทนของรัฐบาลไทย	
4.2.1 ปัญหาทางกฎหมายในการทำหน้าที่ควบคุมกำกับการผลิตไฟฟ้า	49
ผ่านระบบใบอนุญาต (Licensing system)	
4.2.2 ปัญหาทางกฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุน	51
พลังงานแสงอาทิตย์โดยตรง	
(1) มาตรการรับซื้อไฟฟ้าในอัตราคงที่ (Feed-in Tariffs)	51
(2) มาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตพลังงานแสงอาทิตย์	53
4.2.3 กฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุน	55
พลังงานแสงอาทิตย์โดยอ้อม	
4.2.4 ร่างพระราชบัญญัติพลังงานทดแทน พ.ศ.	55
4.3 วิเคราะห์ข้อตกลงความร่วมมือทางด้านพลังงานของอาเซียน	57
กับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย	
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	61
รายการอ้างอิง	
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตทุกชีวิตบนโลกมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การใช้พลังงานของมนุษย์ในปัจจุบันแตกต่างไปจากในอดีตมาก พลังงานที่มนุษย์เคยใช้เป็นพลังงานตามธรรมชาติ เป็นพลังงานหมุนเวียนไม่ได้แปรรูป แต่ปัจจุบันมนุษย์ใช้พลังงานในรูปแบบที่ต่างไปจากสภาพที่พบตามธรรมชาติ โดยมนุษย์นำพลังงานมาผ่านกระบวนการแปรรูปเพื่อให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งาน เช่น ไฟฟ้า แก๊สโซลีน ความร้อน¹ พลังงานเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการนำพลังงานที่มีการเก็บรักษาไว้ในแหล่งต่างๆ เช่น ถ่านหิน ก๊าซ และน้ำมัน (fossil fuel) ซึ่งมีการสะสมมาหลายล้านปีแล้วมาใช้เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันทุกประเทศกำลังใช้แหล่งพลังงานดังกล่าวหมดไปอย่างรวดเร็ว จนเกินกว่าที่สิ่งเหล่านี้จะถูกทดแทนหรือทำให้เกิดใหม่ได้ทัน ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ถ่านหิน ก๊าซ และน้ำมัน จึงถือว่าเป็นแหล่งพลังงานที่ใช้แล้วหมดไป (non - renewable energy source)² แหล่งพลังงานที่ใช้แล้วหมดไปนี้หายากขึ้นทุกวัน และการใช้ก็มีราคาแพงยิ่งขึ้น แต่ความวิตกที่มีมากกว่าจากการใช้พลังงานเชื้อเพลิงดึกดำบรรพ์ (fossil fuel) คือ การก่อให้เกิดปัญหาปล่อยสารมลพิษออกมาเข้าสู่บรรยากาศ จนเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมอย่างใหญ่หลวง แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เป็นสารมลพิษที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นแก๊สที่มีผลต่อการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน (global warming) มากกว่าแก๊สชนิดอื่น ปัจจุบันระดับของแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศสูงกว่าก่อนที่จะเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม และยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เกือบทั้งหมดในเวลานี้มาจากกิจกรรมพัฒนาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตามภูมิภาคเช่น ผลิตรถยนต์ไฟฟ้า ทำให้รถวิ่งได้ และให้พลังงานแก่ภาคอุตสาหกรรม ความต้องการพลังงานของประเทศต่างๆ จึงสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าใช้แหล่งพลังงานที่ใช้แล้วหมดไปเพื่อสนองความต้องการพลังงาน ผลที่ตามมาจะทำให้ภาวะโลกร้อนเกิดเร็วยิ่งขึ้น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (climate change) สภาพลมฟ้าอากาศผิดปกติมากขึ้น เกิดความแห้งแล้งอย่างยาวนาน สร้างหายนะให้แก่พืชผล และเป็นสาเหตุของการเกิดอุทกภัยและความแห้งแล้งอย่างสม่ำเสมอ ระดับน้ำทะเลก็จะสูงขึ้นจนเป็นภัยคุกคามประเทศต่างๆ³ ซึ่งในปัจจุบันเราได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นเหล่านี้แล้ว

จากวิกฤตการณ์พลังงาน ก่อให้เกิดการแสวงหาทางเลือกอื่น เพื่อตอบสนองความต้องการพลังงานของโลกอนาคต ทางเลือกสำหรับการจัดหาพลังงานโดยปราศจากการทำอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ทางเลือกเหล่านี้รู้จักกันในชื่อ แหล่งพลังงานที่ใช้ไม่หมด (renewable energy) แหล่ง

¹ พรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ์, พลังงานวิวัฒนาการกระบวนการผลิตการวิเคราะห์และความยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), น.1.

² จารนัย พณิชยกุล, พลังงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปาเจรา, 2549), น.4.

³ จารนัย พณิชยกุล, เพ็งอ้าง, น. 4 - 5.

ดังกล่าวนี้ เช่น ลม น้ำ และแสงอาทิตย์ ดังนั้น โลกควรหันไปหาพลังงานรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ให้มากขึ้น เข้ามาทดแทนการใช้พลังงานจากฟอสซิล トラบไต่ที่ยังต้องการเดินตามวิถีแห่งความยั่งยืน เพื่อสนองความต้องการพลังงานของประชากรโลกทุกวันนี้ โดยไม่ทำอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเห็นแก่ชนรุ่นหลัง แต่สิ่งหนึ่งที่แน่นอนคือ พลังงานงานที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ยังห่างไกลจากการที่จะทำให้อยั่งยืนได้ ความกังวลว่าพลังงานที่ใช้อยู่อาจหมดสิ้นไปในระยะเวลาอันใกล้จึงทำให้เกิดการริเริ่มเสาะหาแหล่งพลังงานสะอาดแหล่งใหม่ที่จะมาทดแทนพลังงานที่อาจใช้หมดไปในอนาคต “พลังงานแสงอาทิตย์” ซึ่งเป็นพลังงานหมุนเวียนที่สะอาดจึงเป็นตัวเลือกที่สำคัญในการพัฒนาให้เป็นพลังงานทดแทนหลักที่จะใช้ในการผลิตไฟฟ้า เนื่องจากเป็นพลังงานสะอาดที่ไม่มีขั้นตอนการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษทั้งทางน้ำ ทางอากาศ และทางเสียง⁴ ทั้งยังให้พลังงานจำนวนมากซึ่งสามารถนำมาใช้ได้อย่างไม่มีจำนวนจำกัด นอกจากนี้ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ยังสามารถผลิตได้จากทุกพื้นที่ที่ได้รับแสงอาทิตย์ โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่บริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตร จึงมีระดับความเข้มของรังสีจากดวงอาทิตย์มากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก⁵ ทำให้มีความสะดวกแก่การกระจายแหล่งผลิตพลังงานได้กว้างขวาง และยังเป็น การกระจายศูนย์การผลิตพลังงาน⁶ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้และจำหน่ายได้เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคา (Solar PV Rooftop) บ้านพักอาศัย อาคารต่างๆ หรือผลิตไฟฟ้าแบบโซล่าฟาร์มซึ่งเป็นการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์แบบต่อกับระบบจำหน่าย จะเห็นว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์มีขั้นตอนในการติดตั้งที่ง่ายกว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนชนิดอื่น และมีแหล่งพลังงานที่กระจายครอบคลุมอยู่ทุกพื้นที่ในศักยภาพที่เพียงพอต่อการผลิตไฟฟ้าในระบบได้ ถือเป็นข้อดีที่รัฐจึงควรส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าด้วยแสงอาทิตย์ โดยให้ประชาชนสามารถผลิตไฟฟ้าใช้เอง ด้วยวิธีนำไฟฟ้าที่ผลิตได้จากแสงอาทิตย์ไหลเข้าสู่บ้านและอาคารผสมผสานกันไปกับไฟฟ้าที่ซื้อจากการไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค วิธีนี้จะช่วยให้ลดปริมาณไฟฟ้าที่จะต้องซื้อจากการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย ทำให้เจ้าของบ้านและอาคารประหยัดค่าไฟฟ้าทันที ยิ่งไปกว่านั้น ในบางเวลา บางวัน อาจจะมีไฟฟ้าที่เหลือจากการใช้เอง การผลิตไฟฟ้าด้วยแสงอาทิตย์นี้ยังสามารถขายไฟฟ้าส่วนที่เหลือจากการใช้เองให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย คริวเรือนและชุมชนใกล้เคียงได้อีกด้วย จึงเป็นประโยชน์ให้ผู้ติดตั้งประหยัดค่าไฟฟ้า และมีรายได้เสริมจากการขายไฟฟ้าส่วนที่เหลือ สำหรับการส่งเสริมให้เอกชนผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าแบบโซล่าฟาร์มก็ส่งประโยชน์ต่อรัฐในการลดภาระของรัฐในการจัดหาพลังงานโดยลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ และการลงทุนติดตั้งระบบเชื่อมต่อสายไฟฟ้าแรงสูงจากโรงไฟฟ้า สุดท้ายช่วยลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลเสียต่อสุขภาพของมนุษย์ ซึ่งมีสาเหตุมาจากมลพิษที่ปล่อยจากโรงไฟฟ้าเหล่านั้นได้อีกด้วย

⁴ สมชาติ โสภณ, การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2550), น.211.

⁵ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2559, จาก [http:// webkc.dede.go.th/testmax/sites/default/files/h_solar.pdf](http://webkc.dede.go.th/testmax/sites/default/files/h_solar.pdf)

⁶ กรีนพีซ, กระจายศูนย์การผลิตไฟฟ้าไทย : สู่วาระพลังงานที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : เอ.พี. กราฟฟิคดีไซน์และการพิมพ์, 2549), น.83.

สำหรับการรวมตัวกันของประเทศอาเซียนทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายๆด้านตามมา และหนึ่งในนั้นคือความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้า โดยภาพรวมแล้วภูมิภาคอาเซียนใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตไฟฟ้าเป็นหลัก⁷ แต่อย่างไรก็ตาม ในอนาคตจุดสนใจของอาเซียนในด้านพลังงานได้กำหนดนโยบายมุ่งไปหาทางเลือกหันเหความต้องการพลังงานในทิศทางลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล ความพยายามเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น ดังนั้นแผนงานของอาเซียนและความตั้งใจของประเทศสมาชิกที่ร่วมมือกันจึงหาโอกาสพัฒนาประสิทธิภาพของพลังงาน ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาแหล่งพลังงานทดแทน เพื่อพลังงานที่เพียงพอสำหรับทุกคน⁸ โดยนโยบายความร่วมมือทางพลังงานของอาเซียน (ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation) ได้มุ่งเน้นพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานที่กลับมาใช้ใหม่ได้ที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Renewable Energy) ซึ่งเป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อเพิ่มความหลากหลายของการจัดหาพลังงานและช่วยลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงานในภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน และสามารถกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งตั้งเป้าหมายจะเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทน (ทุกชนิดรวมกัน ยกเว้นชีวมวล) ให้ได้ถึง 23% ในปี 2025 พลังงานแสงอาทิตย์เป็น 1 ในพลังงานทดแทนที่มีการพัฒนาเรื่อยๆ แต่พลังงานแสงอาทิตย์ ก็ยังถูกจัดว่าเป็นกลุ่มที่ต้องมีการลงทุนสูงจึงจัดหามาได้ยาก อาเซียนจึงต้องการเทคโนโลยีที่จะเข้ามาจัดการให้ต้นทุนต่ำลง และเป็นพลังงานที่ทุกภาคส่วนเข้าถึงได้ โดยตระหนักดีว่าพลังงานทดแทนมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยเพิ่มความหลากหลายของแหล่งพลังงาน และลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค⁹ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความตื่นตัวในการแสวงหา และพัฒนาพลังงานจากแหล่งพลังงานทดแทนเช่นเดียวกัน โดยมีการส่งเสริม สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตไฟฟ้าในหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นมาตรการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ การสนับสนุนเงินลงทุน และมาตรการทางภาษี เป็นต้น แต่การพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทยยังมีปัญหาบางประการ ปัญหาหลักพบว่าเทคโนโลยีในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา และแบบติดตั้งบนพื้นดินในระบบผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Farm) เป็นเทคโนโลยีขั้นสูงที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศและยังมีความใหม่ต่อสังคมไทย ทำให้มีอุปสรรคด้านราคาต้นทุนในการติดตั้งระบบที่สูงกว่าพลังงานประเภทอื่นๆ และเป็นเทคโนโลยีพลังงาน

⁷ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, “ทิศทางการพลังงานของเพื่อนบ้านอาเซียน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1142:article-20150827-01&catid=49&Itemid=251

⁸ SANJAYAN VELAUTHAM, “ASEAN ENERGY” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.aseanenergy.org/resources/publications/asean-energy>

⁹ ASEAN Centre for ENERGY, “ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025”, สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.aseanenergy.org/wp-content/uploads/2015/12/HighRes-APAEC-online-version-final.pdf>

หมุนเวียนใหม่ ซึ่งประชาชนไม่มีความรู้เพียงพอในการดูแลจัดการระบบได้ด้วยตัวเอง รัฐจึงจำเป็นต้องออกมาตรการ ทั้งทางด้านนโยบายและด้านกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคา และการจัดตั้งโซล่าฟาร์มอย่างแพร่หลาย ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

ทั้งนี้ เพื่อให้นโยบายและกฎหมายภายในของไทยสอดคล้องกับความร่วมมือทางพลังงานของอาเซียน ในการที่จะสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานของภูมิภาคอาเซียนให้ยั่งยืน การจัดทำแผนนิติบัญญัติฉบับนี้ คณะผู้ศึกษาจึงจะทำการศึกษาว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทยมีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่เราจะต้องก้าวตามกรอบความร่วมมือทางพลังงานของอาเซียน โดยศึกษาจากนโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย และนโยบายความร่วมมือทางพลังงานของอาเซียน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการทบทวน ปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรการต่างๆในการส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย เพราะหากประเทศไทยสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามทิศทางการพัฒนาพลังงานทดแทนด้านแสงอาทิตย์ของอาเซียนได้ ก็จะเป็นเรื่องที่ทำให้ประโยชน์อย่างมากแก่ทุกประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะประเทศไทย จะได้ประโยชน์มากที่สุด การที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางการกระจายความเจริญทางด้านพลังงานทดแทนของภูมิภาคนี้ น่าจะให้ความภูมิใจและเกิดประโยชน์สูงสุดประชาชนชาวไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษานโยบายและกรอบความตกลงร่วมมือของอาเซียนในด้านการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้า
2. เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้า
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ผลิตไฟฟ้าในประเทศไทย
4. เสนอแนะแผนนิติบัญญัติที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้าให้สอดคล้องกับแนวทางของอาเซียน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

รายงานฉบับนี้มุ่งศึกษานโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้าในประเทศไทย และวิเคราะห์ความสอดคล้องกับนโยบายด้านการสนับสนุนใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนของอาเซียน

1.4 วิธีการดำเนินการ

คณะผู้จัดทำได้ค้นคว้าและศึกษางานวิจัย หนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายภายในของไทยและนโยบายการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของอาเซียน โดยทำการศึกษาความเป็นมา ตลอดจนหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทน แล้วจึงนำมาสรุปผลทำให้เกิดความเข้าใจ และเห็นถึงปัญหาการพัฒนาการส่งเสริมการใช้

พลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทย เพื่อพัฒนามาตรการทางกฎหมายหาบทสรุปข้อเสนอแนะ การจัดทำแผนนิติบัญญัติของไทยก้าวไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมอย่างแท้จริงตามแนวทางของอาเซียน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความสำคัญของพลังงาน ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการ ดำเนินการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้าในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการต่างๆทั้งมาตรการในระดับนโยบาย และมาตรการ ทางกฎหมายทั้งของประเทศไทย และอาเซียนในการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้า
3. ทำให้เกิดการทบทวน ปรับแนวคิด และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย เกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ไปในทิศทางเดียวกันกับอาเซียน

1.6 การนำไปใช้ประโยชน์

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนนิติบัญญัติของ รัฐสภาให้สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทน ของอาเซียนต่อไป

บทที่ 2

นโยบายการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของอาเซียน

2.1 ความเป็นมา

อาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AEC) ที่ประกอบด้วย 3 เสาหลัก อันได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเป้าหมายหลักด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน โดยมุ่งสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน ซึ่งปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาคคือความร่วมมือด้านพลังงาน ทั้งนี้ ความร่วมมือทางด้านพลังงานของอาเซียนได้จัดอยู่ในเสาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

การรวมตัวกันของประเทศอาเซียนจะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายๆด้านตามมา และหนึ่งในนั้นคือความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้า โดยภาพรวมแล้วภูมิภาคอาเซียนใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตไฟฟ้าเป็นหลัก มีสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติสูงสุด และรองลงมาเป็นถ่านหิน แต่อย่างไรก็ตามในอนาคต สัดส่วนการใช้ถ่านหินผลิตไฟฟ้าจะแซงหน้าก๊าซธรรมชาติ จากที่หลายๆประเทศมีแผนจะสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเพิ่มเติมอีก ขณะเดียวกันก็มีความพยายามเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น โดยในแต่ละประเทศมีนโยบายและเป้าหมายด้านพลังงาน ดังนี้

ประเทศบรูไน เชื้อเพลิงหลักสำหรับการผลิตไฟฟ้าของบรูไน คือ ก๊าซธรรมชาติ สำหรับเป้าหมายด้านพลังงานของประเทศบรูไน คือ มีแผนที่จะกระจายเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า โดยหันมาใช้พลังงานทดแทน และถ่านหินให้มากขึ้น พลังงานทดแทนที่บรูไนมีศักยภาพมากคือ พลังงานคลื่นทะเล พลังงานแสงอาทิตย์ (มีการตั้งเป้าหมายในการผลิตไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ 10 MW ภายในปี 2573) และพลังงานลม ส่วนพลังงานชีวมวลจะเป็นแผนในระยะยาว

ประเทศกัมพูชา มีนโยบายให้ประชาชนเข้ามาเป็นเจ้าของแหล่งพลังงานเพื่อลดความยากจน จึงมีนโยบายส่งเสริมการปลูกพืชพลังงาน เช่น ปาล์มน้ำมัน เพื่อนำไปผลิตพลังงาน และมีการกำหนดเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ 1.5 MW ชีวมวล 87 KW และพลังน้ำขนาดจิ๋ว 500 KW

ประเทศลาว รัฐบาลกำลังยกร่างแผนพัฒนาพลังงานปี 2568 โดยเพิ่มแหล่งพลังงานอีก 30% ในจำนวนนี้ เป็นแหล่งพลังงานชีวมวล 10% นอกจากนี้มีการพัฒนาพลังงานน้ำเพื่อการใช้และส่งออกด้วย

ประเทศเมียนมาร์ ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนขึ้นร้อยละ 15 – 20 ของกำลังผลิตติดตั้งทั้งหมดภายในปี 2563¹⁰

ประเทศมาเลเซีย ณ สิ้นปี 2014 มาเลเซียใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 52 รองลงมาเป็นถ่านหินร้อยละ 42 ใช้พลังงานน้ำและพลังงานหมุนเวียนอื่นๆในการผลิต

¹⁰ กระทรวงพลังงาน, “พลังงานกับอาเซียน” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.thailandenergyeducation.com/assets/media/A007.pdf>

ไฟฟ้าเพียงเล็กน้อย มาเลเซียมีแผนการเพิ่มกำลังผลิตเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปี พร้อมกระจายการใช้แหล่งเชื้อเพลิงให้มีความหลากหลายมากขึ้น มีการสนับสนุนพลังงานหมุนเวียน โดยมุ่งพัฒนาพลังงานน้ำที่รัฐ Sarawak เนื่องจากยังมีศักยภาพพัฒนาได้อยู่ ขณะเดียวกัน มาเลเซียเข้าใจดีว่าไม่สามารถใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นพลังงานหลักในการผลิตไฟฟ้าได้ จึงมีแผนการพัฒนาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ด้วย และปัจจุบันกำลังมีแผนสร้างโครงสร้างพื้นฐานของโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์อยู่ พร้อมตั้งเป้าให้มีการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานนิวเคลียร์ร้อยละ 10 ในปี 2025 รวมถึงสนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ฟิลิปปินส์ใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้าในสัดส่วนที่มากที่สุด และรองลงมาเป็นก๊าซธรรมชาติ ฟิลิปปินส์มีแผนเพิ่มกำลังผลิต โดยยังคงมุ่งสำรวจหาแหล่งก๊าซธรรมชาติและถ่านหินในประเทศมาใช้ผลิตไฟฟ้าเพิ่มเติม แต่ขณะเดียวกัน ฟิลิปปินส์มีแผนจะกระจายสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า โดยตั้งเป้าว่าในปี 2030 จะเพิ่มการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนถึง 3 เท่า โดยเน้นพลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังจำเป็นต้องปรับปรุงและขยายระบบส่ง โดยเชื่อมสายส่งระหว่างเกาะต่างๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้มากขึ้น พร้อมสนับสนุนและรณรงค์การประหยัดพลังงานควบคู่ด้วย

อินโดนีเซียมีลักษณะคล้ายกับฟิลิปปินส์ คือมีแหล่งเชื้อเพลิงในประเทศอยู่จำนวนมาก ทั้งถ่านหินและก๊าซธรรมชาติ เป็นผลให้อินโดนีเซียใช้ถ่านหินผลิตไฟฟ้าในสัดส่วนที่มากที่สุด และรองลงมาเป็นก๊าซธรรมชาติ อินโดนีเซียเป็นอีกประเทศที่ต้องเพิ่มกำลังผลิต ตามความต้องการที่มากขึ้นและเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีแผนการกระจายการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ทั้งถ่านหิน ก๊าซ ความร้อนใต้พิภพ น้ำ และลดการใช้น้ำมัน การที่อินโดนีเซียมีแหล่งเชื้อเพลิงอยู่มากจึงมุ่งเน้นใช้เชื้อเพลิงที่อยู่ในประเทศก่อน โดยเฉพาะถ่านหิน โดยนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นหม้อไอน้ำแบบ Supercritical และ Ultra-Supercritical แต่จะลดสัดส่วนการใช้ก๊าซลง เนื่องจากปริมาณก๊าซที่มีอยู่เริ่มลดน้อยลงเหมือนกับมาเลเซีย อย่างไรก็ตามยังคงมีแผนสำรวจแหล่งก๊าซใต้ทะเลลึกทางฝั่งตะวันออกของประเทศอยู่ ขณะเดียวกันเพื่อสร้างสมดุลก็มีแผนเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน โดยตั้งเป้าไว้ที่ร้อยละ 19 ในปี 2020 เน้นพัฒนาพลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ เช่นเดียวกับฟิลิปปินส์ ทั้งนี้อินโดนีเซียยังมีแหล่งพลังงานความร้อนใต้พิภพที่มีศักยภาพอยู่มาก แต่ยังไม่ได้มีการพัฒนา ขณะที่พลังงานหมุนเวียนประเภทอื่นๆไม่ได้มีศักยภาพมากพอที่จะเปลี่ยนแปลงลักษณะสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้าที่มีอยู่ได้ อินโดนีเซียยังมุ่งพัฒนาโครงสร้างระบบส่ง เช่นเดียวกับฟิลิปปินส์ด้วย

เวียดนามใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้าในสัดส่วนที่สูงที่สุด โดยนำเข้ามาจากต่างประเทศ รองลงมาเป็นพลังงานน้ำ และก๊าซธรรมชาติ ซึ่งเวียดนามยังพอมิแหล่งก๊าซธรรมชาติให้สำรวจเพิ่มเติมอยู่ แต่ขณะเดียวกันก็มีการคาดการณ์ว่าในอนาคตอาจจะต้องมีการนำเข้าเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ เวียดนามเป็นอีกประเทศที่จำเป็นต้องเพิ่มกำลังผลิตในปริมาณมากเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเน้นการเพิ่มกำลังผลิตจากถ่านหินและพลังงานนิวเคลียร์ ทั้งนี้เวียดนามมีแผนสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นแห่งแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พร้อมทั้งมีแผนจะพัฒนาฟาร์มกังหันลมนอกชายฝั่งแห่งแรกในเอเชียด้วย

สิงคโปร์ใช้ก๊าซธรรมชาติผลิตไฟฟ้าเป็นสัดส่วนที่สูงมากมาโดยตลอด โดยในอดีตสิงคโปร์ต้องนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยส่งผ่านมาทางท่อส่งก๊าซเท่านั้น แต่เพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่สูงขึ้น และลดการพึ่งพาแหล่งก๊าซจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย ในปี

2013 สิงคโปร์จึงได้สร้างสถานีรับ-จ่าย LNG แล้วเสร็จ ส่งผลให้สามารถกระจายแหล่งนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากหลายประเทศมากขึ้น ในอนาคต สิงคโปร์มีแผนจะซื้อไฟฟ้าจากหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีแหล่งเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็น ถ่านหิน พลังความร้อนใต้พิภพ พลังน้ำ โดยใช้โครงข่ายระบบส่งที่จะเชื่อมต่อกันในภูมิภาค หรือ ASEAN Power Grid นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ยังลงทุนเพื่อพัฒนาการผลิตไฟฟ้าด้วยแสงอาทิตย์ และการวิจัยเพื่อหาความเป็นไปได้ในการใช้พลังงานนิวเคลียร์ ซึ่งสิงคโปร์พยายามรักษาความมั่นคงด้านพลังงาน โดยการกระจายแหล่งนำเข้าเชื้อเพลิง และพลังงานไฟฟ้าจากหลายประเทศ¹¹

จะเห็นได้ว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียน ล้วนมีความหลากหลายทางทรัพยากร และมีความศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานทดแทน แต่อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีความก้าวหน้าด้านพลังงานหมุนเวียนสูง แต่เนื่องจากแต่ละประเทศมีศักยภาพแตกต่างกัน ทำให้การใช้พลังงานทดแทนของแต่ละประเทศแตกต่างกันไปด้วยตามศักยภาพพลังงานทดแทน รวมถึงนโยบายและเป้าหมายด้านพลังงานของแต่ละประเทศ

2.2 โครงสร้างความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน

อาเซียนเป็นความร่วมมือของ 10 ประเทศ ซึ่งมี GDP รวมกันกว่า 3 ล้านล้านเหรียญ เทียบเท่ากับตลาดที่มีผู้บริโภคถึง 60 ล้านคน ตัวเลขเหล่านี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ดังนั้นความมั่นคง การเข้าถึงได้และความยั่งยืนของแหล่งพลังงานจึงมีความสำคัญมาก ปริมาณการใช้พลังงานของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเท่าตัวในอีก 2 ทศวรรษ การจัดการพลังงานให้เพียงพอจึงไม่เพียงพอหลายประเทศยังประสบปัญหาการจัดการจัดสรรพลังงานให้สมดุลกัน ระหว่างการสงวนพลังงาน ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม และความสามารถทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ความท้าทายอย่างมากในภูมิภาคนี้ คือ ความต้องการพลังงานกับแหล่งพลังงานมักสวนทางกัน แม้ว่าจะดูเหมือนเรามีแหล่งพลังงานที่เพียงพอ แต่ความจริงคือ 1 ใน 5 ของประชากรเราไม่มีไฟฟ้าใช้ ดังนั้น ผู้ที่กำกับดูแลนโยบายจึงต้องเพิ่มสัดส่วนพลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ให้มากขึ้น แม้ว่าในภูมิภาคจะมีแหล่งพลังงานอยู่เยอะ โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และพลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น แสงอาทิตย์ ลม เป็นต้น ช่องว่างระหว่างแหล่งพลังงานที่ลดลง และความต้องการที่มากขึ้น เป็นผลให้อาเซียนต้องเข้ามาเพื่อความร่วมมือกันอย่างจริงจัง สิ่งสำคัญคือการลงทุนที่จะเน้นไปทางพลังงานสะอาด และยั่งยืนมากขึ้นเพื่อใช้สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นแผนงานของอาเซียนและความตั้งใจของประเทศสมาชิกที่ร่วมมือกันหาโอกาสพัฒนาประสิทธิภาพของพลังงาน ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาแหล่งพลังงานทดแทน เพื่อพลังงานที่เพียงพอสำหรับทุกคน¹²

¹¹ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, “ทิศทางพลังงานของเพื่อนบ้านอาเซียน” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1142:article-20150827-01&catid=49&Itemid=251

¹² SANJAYAN VELAUTHAM, “ASEAN ENERGY” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.aseanenergy.org/resources/publications/asean-energy>

ความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียนเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2519 ตามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน และความตกลงเรื่องความมั่นคงด้านพลังงานอาเซียน (ASEAN Petroleum Security Agreement : ASPA) มีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือกันในการพัฒนาและใช้พลังงานในอาเซียน และการช่วยเหลือกันในการแบ่งปันปิโตรเลียมในภาวะฉุกเฉิน โดยที่โครงสร้างความร่วมมือด้านพลังงานจะประกอบด้วย การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน (ASEAN Ministers on Energy Meeting : AMEM) การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านพลังงาน (Senior Officials Meeting on Energy : SOME) ศูนย์พลังงานอาเซียน (ASEAN Centre of Energy : ACE) และคณะทำงานต่างๆ

อาเซียนได้จัดตั้งศูนย์พลังงานอาเซียนในปี 2539 โดยยกฐานะจาก “ศูนย์ฝึกอบรมเพื่อการจัดการและวิจัยพลังงานอาเซียน-ประชาคมยุโรป (ASEAN-EU Energy Management Training and Research Centre)” ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2531 ขึ้นเป็นศูนย์พลังงานอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา และดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวม ข้อมูล จัดฝึกอบรม และโครงการความร่วมมือในเชิงยุทธศาสตร์

ผลจากการประชุมต่างๆทำให้เกิดความร่วมมือกันในการสร้างเครือข่ายด้านพลังงานในภูมิภาค โดยอาศัยจุดแข็งและศักยภาพของแต่ละประเทศในอาเซียนที่มีแหล่งน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ตลอดจนพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ

2.3 ข้อตกลงความร่วมมือด้านพลังงานในอาเซียน

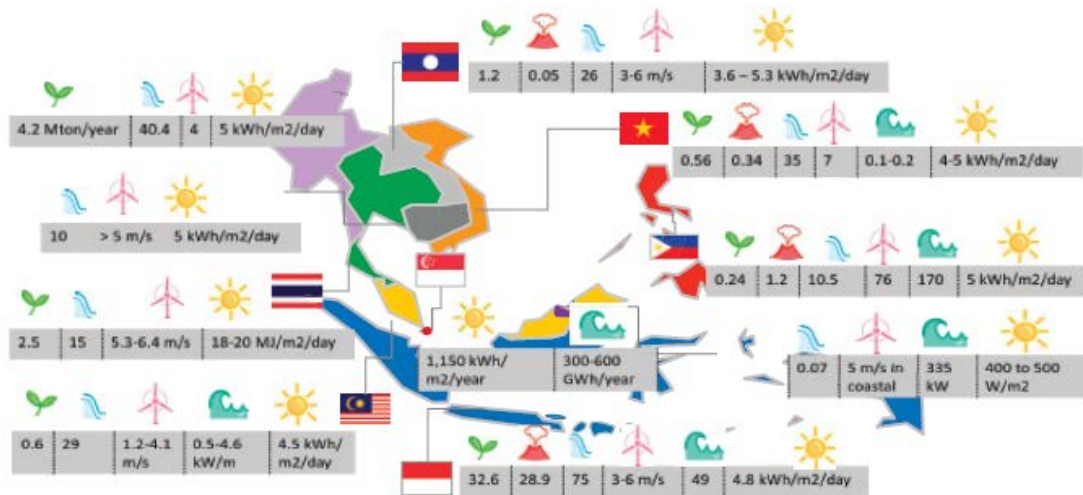
พลังงานนับเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตและผลักดันให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การใช้พลังงานจึงถือเป็นเป็นตัวชี้วัดทางอ้อมด้านเศรษฐกิจ ยิ่งตัวเลขประชากรมากขึ้น ก็ยิ่งมีการใช้พลังงานมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่อาเซียนจะต้องส่งเสริมการลงทุนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน (Energy infrastructure investments) เพื่อสร้างความมั่นคงด้านการจัดหาและการใช้พลังงานในภูมิภาค การมีพลังงานที่เพียงพอและมีราคาที่สามารถซื้อหาได้มีส่วนสำคัญในการช่วยลดปัญหาความยากจน พัฒนาสวัสดิการทางสังคมให้แก่ประชาชน และช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพ

2.3.1 ASEAN Energy Outlook (AEO4)

โดยที่ในการประชุมรัฐมนตรีด้านพลังงานในกลุ่มอาเซียน ครั้งที่ 30 เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2555 ASEAN Centre for Energy (ACE) ได้ถูกกำหนดให้จัดทำแผนแม่บทพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 4 ขึ้นมา ASEAN Energy Outlook (AEO4) ซึ่งแผนแม่บทนี้เป็นแผนต่อเนื่องจากแผนปี 2006 ปี 2009 และปี 2011 จากที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาด้านพลังงานอยู่หลายส่วน แผนครั้งที่ 4 ของ ASEAN Energy Outlook (AEO4) นำเสนอการจัดการความต้องการใช้และการจัดหาพลังงานของภูมิภาคไปจนถึงปี 2035 ออกเป็น 2 สถานการณ์ คือ 1) ในภาคธุรกิจ (Business as Usual : BaU) ที่แสดงแนวโน้มการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง และ 2) นโยบายสู่อนาคต (Advancing Policy Scenario) ที่กล่าวถึงนโยบายเชิงรุกและแผนพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมจากแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายที่แต่ละประเทศตั้งไว้

ASEAN Energy Outlook (AEO4) ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญการใช้พลังงานหมุนเวียนในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น แต่ยังสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียนหลายรูปแบบ ผสมผสานกัน เพื่อให้สามารถสอดคล้องกับตลาดแรงงานที่มีอยู่ และผู้ผลิตในท้องถิ่น เพื่อให้ทั้งส่วนนโยบายและการ

ปฏิบัติจริงมีความสอดคล้องกัน และเกิดการร่วมมือกันมากขึ้น ทั้งนี้แผนงานทั้งหมดจะต้องมาควบคุมกับการทำวิจัย ซึ่งใช้พื้นฐานข้อมูลจากแต่ละประเทศสมาชิกรมาพิจารณาและสร้างค่าแนวโน้มในอนาคต และจากนั้นจัดทำแผนนโยบายการจัดการด้านพลังงานเพื่อรองรับตามสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนี้

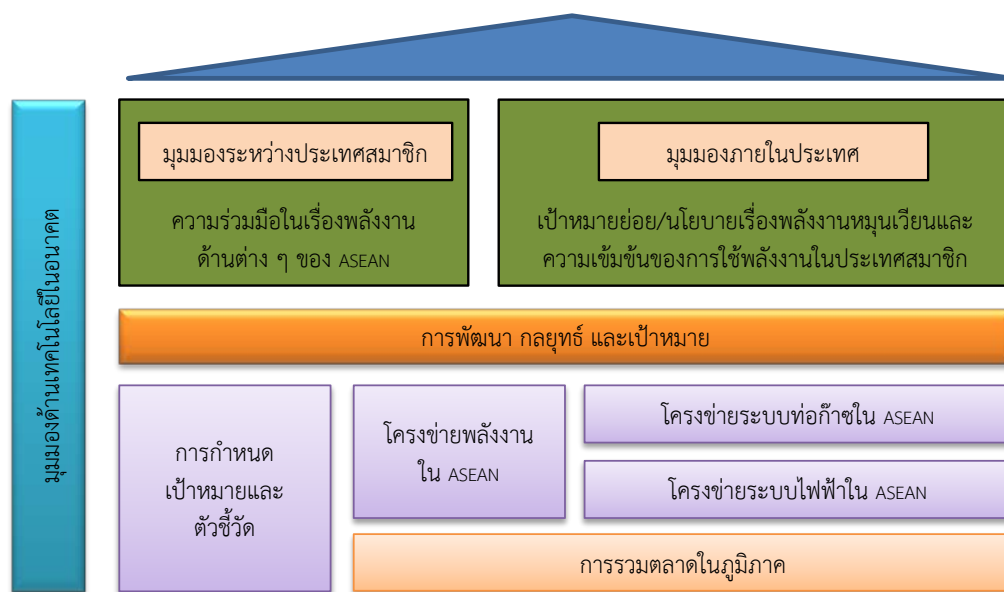
รูปภาพ แสดงแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่มีในแต่ละประเทศ

อาเซียนมีประชากรรวมกันถือเป็น 8.5% ของประชากรโลก ยังมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งภูมิภาคนี้ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบผลิตพลังงานที่ใหญ่และหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และแหล่งพลังงานหมุนเวียน โดยเฉพาะพลังงานแสงอาทิตย์ ลม น้ำ และความร้อนใต้พิภพ โดยรวมกำลังการผลิตถือเป็น 5.7% ของกำลังผลิตพลังงานทั่วโลกโดยรวม ปริมาณการใช้พลังงานหมุนเวียนเหล่านี้มีอัตราเฉลี่ยสูงขึ้นต่อปี กล่าวคือ พลังงานความร้อนใต้พิภพ สูงขึ้น 2.2% พลังน้ำ 9.1% และอื่นๆ 7.8% ส่งผลให้โดยเฉลี่ยคือ 9.1% ในปี 2013 เป็นที่ชัดเจนว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอาเซียน ส่งผลให้ประชากรมีการย้ายถิ่นฐานเข้าสู่ตัวเมืองอย่างมาก ทำให้ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น และมีการพึ่งพาแหล่งพลังงานแบบอื่นเพิ่มขึ้น ซึ่งจากเดิมมีเพียงแต่แหล่งชีวมวล

การวิจัยได้มีการกำหนดสถานการณ์ย่อยไว้มากมายรวมถึง มีการกำหนดนโยบายเพื่อใช้กำกับกรวิจัย รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นเฉพาะแต่ละประเทศจะเห็นสมควร สมมติฐานจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแหล่งพลังงานหลักในอนาคตคือก๊าซธรรมชาติ และถ่านหิน และแม้ว่าจะมีความพยายามเพิ่มปริมาณแหล่งพลังงานหมุนเวียนในการวิจัยพลังงานแสงอาทิตย์ ยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นเท่านั้น และมีกำลังการผลิตที่ยังต่ำมาก ในปี 2035 การวิจัยคาดการณ์ว่าการใช้นาเทคโนโลยีแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์เพียง 6.6% เท่านั้น ส่งผลให้การผลิตไฟฟ้าที่มาจากพลังงานแสงอาทิตย์มีเพียง 4.3% ของแหล่งพลังงานหมุนเวียนทั้งหมดที่นำมาผลิตไฟฟ้า แต่หากมีการนำผลจากการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นนโยบายเชิงรุกเข้ามาพิจารณาในงานวิจัยด้วย จะทำให้การนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้สามารถสูงขึ้นไปถึง 8.5% โดยเฉลี่ยต่อปี

เป้าหมายหลักจาก AEO4 :

“Energy Efficiency First” เพิ่มมาตรการการประหยัดพลังงานและใช้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกๆประเทศสมาชิกในทุกภาคส่วน (การขนส่ง, การไฟฟ้า)
กระตุ้นการใช้พลังงานหมุนเวียนในวงกว้าง เสาะหาโอกาสเพื่อเพิ่มการผลิตในท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบจากภายในท้องถิ่น
มีนโยบายที่สอดคล้องกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างการรวมกลุ่มของตลาดในภูมิภาค เพื่อลดความไม่มีประสิทธิภาพในระบบต่างๆ และลดต้นทุนพลังงาน
เพิ่มการใช้พลังงานถ่านหินที่สะอาด และพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง
ลดมาตรการการสนับสนุนกองทุนพลังงานอย่างต่อเนื่อง

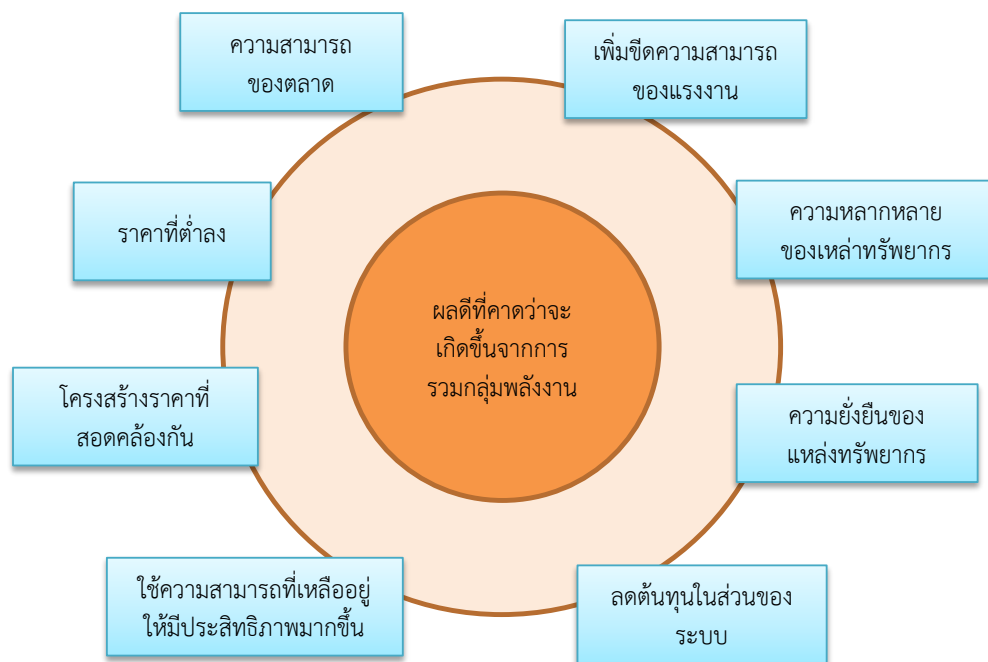
กลยุทธ์หลักของอาเซียนในเรื่องความร่วมมือด้านพลังงานในอาเซียน ที่สำคัญที่สุด คือ การกำหนดเป้าหมายพร้อมตัวชี้วัด (Target Definition) นั่นคือส่วนแรก อาเซียนต้องก่อให้เกิดระบบการต่อรองการเจรจาให้ได้ เพื่อที่จะสร้างข้อมูลพื้นฐานในส่วนของวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มร่วมกัน และอีกส่วนคือ อาเซียนต้องกำหนดขอบเขตเป้าหมายความร่วมมือที่ชัดเจนและสามารถวัดผลออกมาได้ ทั้งนี้ เพื่อจัดการกับเป้าหมายหลักจาก AEO4 ที่กล่าวมา

นโยบายด้านพลังงานแต่ละประเทศสมาชิก : ประเทศสมาชิกต้องมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน เนื่องจากนโยบายบางอย่างที่บางประเทศได้ทำและประสบความสำเร็จแล้ว อาจจะไม่สามารถนำไปใช้หรือทำให้สำเร็จในประเทศอื่น อีกทั้งประเทศที่มีประสบการณ์แล้วจะต้องแบ่งปันความผิดพลาดให้อีกประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดอย่างเดียวกันเกิดขึ้นซ้ำอีก หรือช่วยให้อีกประเทศพัฒนาจากเทคโนโลยีที่เคยใช้กันอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และในขณะเดียวประเทศผู้ที่แบ่งปันข้อมูลก็มีโอกาสได้พัฒนาและตรวจสอบเห็นนโยบายของตนดีขึ้นกว่าเดิมด้วย

ข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์มากสำหรับโครงการงานขนาดใหญ่ เช่น โครงการโรงไฟฟ้า หรือโครงการท่อส่งก๊าซ เป็นต้น

ความร่วมมือด้านพลังงาน : ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อให้แผนงานภาคปฏิบัติมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันมากขึ้นในภูมิภาค เช่น การพัฒนารายละเอียดกฎเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับการเชื่อมต่อด้านพลังงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันหมด รวมทั้งการสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีการลงทุนด้านพลังงานมากขึ้น เช่น สนับสนุนให้เกิดการซื้อขายกระแสไฟฟ้าในการเจรจาพหุภาคี เพื่อให้เกิดการเพิ่มโครงข่ายโรงไฟฟ้า ความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เช่น องค์กรระหว่างประเทศ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความชำนาญ และเพิ่มกำลังความสามารถของภูมิภาค

การรวมตลาดภายในภูมิภาค : ความคาดหวังเพื่อที่จะรวมตลาดพลังงานเข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้ราคาพลังงานลดลงจากแหล่งพลังงานที่มีมากขึ้นเพื่อรวมกันเป็นตลาดเดียว อย่างไรก็ตาม ยังมีกฎเกณฑ์กีดกันของแต่ละประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นผลให้ยังไม่สามารถเกิดการรวมตัวกันได้ตามเป้าหมาย นี่จึงเป็นเพียงการเริ่มต้นของอาเซียนเท่านั้น และเป็นแผนที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานมาก

จะต้องมีความพยายามอย่างมาก เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของตลาดพลังงานในภูมิภาค ในขณะที่กฎหมายและกฎระเบียบการนำเข้า – ส่งออก มีความจำเป็นสำหรับนักลงทุนในระยะยาว รวมทั้งการมีนโยบายที่สอดคล้องกันในทุกประเทศ และการลดการสนับสนุนกองทุนพลังงาน จะส่งผลให้ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างตลาด เช่น ส่งผลถึงต้นทุนค่าขนส่งมีมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การซื้อขายพลังงานระหว่างประเทศมีมากขึ้น อาเซียนถือว่าได้มีการริเริ่มดำเนินการไปบางส่วนแล้ว และอยู่ในช่วงสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่อง

เทคโนโลยีในอนาคตและโอกาส : มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับพัฒนาให้เกิดการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น การลงทุนในเทคโนโลยีเหล่านี้ถือว่ามีต้นทุนผันแปรที่ต่ำ เงินลงทุนที่สามารถคืนทุนได้ระยะสั้นและในระยะปานกลาง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับแหล่งพลังงานที่ใช้ขณะนี้ และแม้ว่าจะไม่มีเงินสนับสนุนกองทุนพลังงานหมุนเวียน แต่พลังงานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการประหยัดต้นทุนอย่างมาก และต้นทุนยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับโรงไฟฟ้าพลังงานในปัจจุบัน

แผนภาพด้านล่างแสดงให้เห็นว่าแหล่งพลังงานหมุนเวียนสามารถแทนที่พลังงานฟอสซิลได้ในการผลิตไฟฟ้า

ผลกระทบด้านบวกนี้เกิดจากการผลิตที่มาจากพลังงานหมุนเวียนในท้องถิ่น แม้ว่าเทคโนโลยีบางตัวต้องมีการนำเข้าจากประเทศอื่น แต่ปริมาณวัตถุดิบหรือแรงงานจากท้องถิ่นจะอยู่ในสัดส่วนประมาณ 50 % รวมกับผลพลอยได้อื่นๆ ในเรื่องการจัดงานท้องถิ่น และสวัสดิการที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้น

หากประเทศสมาชิกสามารถผลักดันให้เกิดการลงทุนในพลังงานหมุนเวียนได้ตามเป้าหมาย นอกจากปริมาณการใช้พลังงานหมุนเวียนจะสูงขึ้นแล้ว สิ่งที่สำคัญกว่าคือ เงินลงทุนที่มากกว่าครึ่งหนึ่งจะอยู่ในนี้ ดังนั้น พลังงานหมุนเวียนจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประการสำคัญคือการผสมผสานการผลิตของพลังงานหมุนเวียน กล่าวคือ โรงงานพลังน้ำ และความร้อนใต้พิภพ ยังไม่ได้ถูกใช้เต็มกำลังความสามารถ ดังนั้น จึงควรผสมนำพลังงานชนิดอื่นเข้ามาด้วย

กลไกการตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนงานของ ASEAN Energy Outlook (AEO ๔)

Repp - SSN ร่วมกับสำนักเลขาธิการอาเซียนและ ACE เป็นหน่วยงานในการกำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินความคืบหน้าของ APAEC เพื่อนำเสนอในที่ประชุมประจำปีของ SOME / AMEM

โดย SSNs และ SEBS จะมีการติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ดำเนินการเสร็จภายในระยะเวลา โดยมีการรายงานผลเป็นประจำทุกปีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์และมีการนำเสนอในการประชุมประจำปีของ Repp - SSN

ระบบการให้คะแนน แบ่งเป็นระดับของคะแนน ๐ - ๕ ดังนี้

๕ คะแนน : เสร็จสมบูรณ์โดยคิดเป็น ๑๐๐% ของการทำงาน

๔ คะแนน : ใกล้จะเสร็จสมบูรณ์คิดเป็น ๘๐% หรือมากกว่าของการทำงาน

๓ คะแนน : ดำเนินการแล้ว ๕๐% หรือมากกว่าของการทำงาน

๒ คะแนน : อยู่ระหว่างดำเนินการ คิดเป็น ๓๐% หรือมากกว่าของการทำงาน

๑ คะแนน : เพิ่งเริ่มต้นเท่ากับ ๑๐% หรือมากกว่าของการทำงาน

๐ คะแนน : ไม่มีการดำเนินการ

N / A : ไม่สามารถดำเนินการได้

2.3.2 ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 (APAEC)¹³

อาเซียนมีความร่วมมือทางด้านพลังงานมาตั้งแต่ปี 2519 มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการพัฒนาปิโตรเลียมและการซื้อขายมีประสิทธิภาพ และยังมีหน่วยงานที่จะพัฒนาเครือข่ายการส่งกระแสไฟฟ้า ความร่วมมือของอาเซียนที่สำคัญมาเริ่มจริงจังในปี 2538 ที่เรียกว่า Plan of Action on Energy Cooperation (PAEC) ซึ่งมีการวางแผนที่ละ 5 ปี จะเห็นว่า พลังงานเป็นกุญแจสำคัญของเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งนั่นต้องหมายถึงในภูมิภาคจะต้องมีความร่วมมือกัน คบรวมกันอย่างเหนียวแน่น อาเซียนถือเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่มีการเติบโตเร็วที่สุด คาดการณ์ไว้ว่าจะเติบโตถึง 4 – 6% ต่อปี หากภูมิภาคสามารถทำให้แต่ละประเทศสมาชิกพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นแนวทางเดียวกันภายใต้แผนของภูมิภาคของอาเซียน ในการเติบโตดังกล่าวส่งผลถึงปริมาณความต้องการพลังงานที่มากขึ้นประมาณ 4.7% ต่อปี ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน (ASEAN Ministers on Energy Meeting – AMEM) ครั้งที่ 32 ในวันที่ 23 กันยายน 2557 ณ ประเทศลาว ได้ทำความตกลงร่วมมือกันในแผนฉบับใหม่ ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 (APAEC) ในเรื่องการสนับสนุนความเชื่อมโยงทางด้านพลังงาน และการรวมตลาดในภูมิภาคอาเซียน เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายทางด้านพลังงานคือ ความมั่นคงทางด้านพลังงาน การเข้าถึงพลังงาน ความสามารถในการซื้อหาพลังงานมาใช้ได้ และความยั่งยืนพลังงานของภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้ ยังคงยึดแนวความคิดหลักของแผนความร่วมมือด้านพลังงาน ซึ่งมีโครงการหลักที่สำคัญ 7 สาขา ได้แก่

(1) การเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน (ASEAN Power Grid : APG)

(2) การเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน (Trans-ASEAN Gas Pipeline : TAGP)

(3) การพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถนำถ่านหินมาใช้เป็นพลังงานอย่างไม่มีมลพิษ

(4) การพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานที่กลับมาใช้ใหม่ได้ที่สะอาดและเป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อม (Renewable Energy : RE)

(5) การส่งเสริมให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการอนุรักษ์พลังงาน

(Energy Efficiency and Conservation : EE&C)

(6) นโยบายและการ วางแผนพลังงานภูมิภาค

(7) พลังงานนิวเคลียร์

แผนงานของ ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 จะแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 2016 – 2020 เป็นแผนระยะสั้นและกลาง ซึ่งเน้นเรื่องความร่วมมือพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทน ความเพียงพอ และช่วงที่สอง คือ 2021 – 2025

¹³ ASEAN Centre for ENERGY, “ ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025” , สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559 , จาก <http://www.aseanenergy.org/wp-content/uploads/2015/12/HighRes-APAEC-online-version-final.pdf>

กลยุทธ์หลักของแผน 7 ประการ ของ ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 – 2025 ดังที่กล่าวแล้วหนึ่งในส่วนนี้ คือ การพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานที่กลับมาใช้ใหม่ได้ที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Renewable Energy) ซึ่งเป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อเพิ่มความหลากหลายของการจัดหาพลังงานและช่วยลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงานในภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน และสามารถกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยในระยะที่ 1 ตั้งเป้าหมายจะเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทน (ทุกชนิดรวมกัน ยกเว้นชีวมวล) ให้ได้ถึง 23% ในปี 2025

โครงการพลังงานทดแทน (Renewable Energy) เป็นการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนในหลายๆส่วน ไม่ว่าจะเป็นพลังงานจากชีวมวล แสงอาทิตย์ รวมไปถึงการพัฒนาในแง่การเปิดให้มีการซื้อขายพลังงานเหล่านี้ระหว่างกันด้วย นโยบายหลักคือความต้องการลดการใช้พลังงานน้ำมัน ลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ความสำเร็จที่ผ่านมาในช่วง ปี 2010 – 2015 นั้น ในปี 2013 มีปริมาณการผลิตไฟฟ้าของอาเซียนจากพลังงานทดแทนจำนวน 169.34 TWh หรือคิดเป็น 21% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด และในปีเดียวกันอาเซียนได้ประสบความสำเร็จอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายผลักดันให้การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมีสัดส่วนพุ่งขึ้นไปถึง 25% จึงทำให้ภาพรวมสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นจากเป้าหมายเดิมที่เคยตั้งไว้ในแผนของ ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2010 – 2015 ที่ตั้งไว้ 15% ของพลังงานทดแทนทั้งหมดในภูมิภาคที่ผลิตไฟฟ้า ซึ่งในบรรดาแหล่งพลังงานทดแทนทั้งหมดพลังงานน้ำได้ถูกนำมาผลิตกระแสไฟฟ้าในสัดส่วนที่มากที่สุด ดังนั้น เมื่อเทียบกับพลังงานที่ใช้ผลิตไฟฟ้าที่มาจากฟอสซิล การใช้พลังงานหมุนเวียนมีถึง 25% แล้ว

สำหรับแผนกลยุทธ์ปี 2016 – 2020 การพัฒนาพลังงานทดแทนครอบคลุมถึงพลังงานน้ำ พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ พลังงานความร้อนแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานชีวภาพและของเสีย พลังงานจากมหาสมุทร รวมถึงก๊าซจากถ่านหิน เหล่านี้กำลังอยู่ในช่วงวิจัยพัฒนาและทดลอง พลังงานแสงอาทิตย์เป็น 1 ในพลังงานทดแทนที่มีการพัฒนาเรื่อยๆ ซึ่งยังรวมไปถึงพลังงานจากชีวภาพ ชยะมูลฝอย ลม คลื่น น้ำ ไอน้ำ เป็นต้น แต่พลังงานแสงอาทิตย์และลมก็ยังคงจัดว่าเป็นกลุ่มที่ต้องมีการลงทุนสูง จึงจัดหามาได้ยาก อาเซียนจึงต้องการเทคโนโลยีที่จะเข้ามาจัดการให้ต้นทุนต่ำลง และเป็นพลังงานที่ทุกภาคส่วนเข้าถึงได้ AMS ตระหนักดีว่าพลังงานทดแทนมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยเพิ่มความหลากหลายของแหล่งพลังงาน และลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ในช่วงแรก มีความพยายามอย่างมากในการทำให้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับพลังงานทดแทนสามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น มีการศึกษา วิจัยตลาด เนื้อหาข้อจำกัดในการพัฒนาและนำพลังงานทดแทนไปใช้จริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเทคโนโลยี เงินลงทุน ฯลฯ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการทำแผนนโยบาย เพื่อให้การใช้พลังงานทดแทนเกิดขึ้นจริงในเชิงพาณิชย์ ในปี 2020 มาการคาดการณ์ว่าจะต้องมีแผนปฏิบัติการที่มีนโยบายชัดเจน แผนสนับสนุนต่อเนื่อง และแผนวิจัยของพลังงานทดแทน ที่จะทำให้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องสามารถเกิดขึ้นในตลาดซื้อขายได้จริงในเชิงพาณิชย์ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่ว่า การพัฒนาและการนำไปใช้งานจริงของพลังงานทดแทนยังสามารถขยายวงกว้างไปได้อีกมาก อาเซียนต้องร่วมมือประสานงานกับ DPs และองค์กรระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง แผนช่วงต่อไป คือ การติดตามความพยายามในการปรับเทคโนโลยีเซลล์แสงอาทิตย์ให้มีมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งยังมีการร่วมทุนกับประเทศญี่ปุ่นในการพัฒนาการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และการศึกษาความสามารถในการผลิตไบโอดีเซล

ในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือในการศึกษา และพัฒนาพลังงานจากมหาสมุทร และ
องค์กรภายนอกอีกมากมาย ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาพลังงานทดแทนที่หลากหลายและผสมผสานกัน

กลยุทธ์เกี่ยวกับพลังงานทดแทนโดยยึดตามผลลัพธ์

- 1) เพิ่มระดับการใช้พลังงานทดแทนให้ได้ 23% ภายในปี 2025
 - a) นำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ
 - b) พัฒนาและปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ภายในปี 2020
 - c) ติดตามผลปฏิบัติงานในการใช้พลังงานทดแทนเป็นรายปี
- 2) เสริมสร้างและเพิ่มการรับรู้ในความสำคัญของพลังงานทดแทนให้กับผู้กำหนด
นโยบาย ภาคเอกชน และสาธารณชน
 - a) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือโดยกำหนดให้มียังน้อย 2 สถาบันระดับ
ภูมิภาคหรือนานาชาติด้านพลังงานทดแทนมาทำความร่วมมือ
 - b) พัฒนาจุดศูนย์รวมด้านข้อมูลข่าวสาร สำหรับรวบรวมและกระจายข้อมูล
เครื่องมือพัฒนานโยบายและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
 - c) สร้างอย่างน้อย 2 นโยบายระดับสูง
 - d) สร้างการอบรมทางเทคนิคเกี่ยวกับพลังงานทดแทนให้ได้ทุกปี
- 3) เสริมสร้างเครือข่ายการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและนำไปใช้ของพลังงาน
ทดแทนภายในภูมิภาค
 - a) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันวิจัยหรือมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 2 แห่ง
เพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนทรัพยากร อุปกรณ์การวิจัย อีกทั้ง
การแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักวิจัยด้านพลังงานทดแทนภายในปี 2020
- 4) เพิ่มและยกระดับการสนับสนุนการลงทุนในพลังงานทดแทน
 - a) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการเงินระดับประเทศ ภูมิภาค หรือ
นานาชาติ สำหรับการลงทุนด้านพลังงานทดแทนกับ 2 สถาบันเป็นอย่างน้อย
 - b) พัฒนาแนวทางกลไกสำหรับโครงการที่สามารถมีเงินทุนจากภายนอกมา
สนับสนุน
 - c) สร้างการอบรมเกี่ยวกับการลงทุนด้านพลังงานทดแทนอย่างสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตามข้อตกลงแผนความร่วมมือดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงการวางกรอบ
แนวทางที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพลังงานทดแทนอย่างกว้างๆในการดำเนินงานเท่านั้น ไม่ได้มีสถานะ
เป็นกฎหมาย หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ผูกพันรัฐที่เข้าร่วมทำความตกลงร่วมมือกัน และไม่มี
ข้อผูกมัด รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายใดๆ จึงไม่มีสภาพบังคับให้ประเทศสมาชิก
ต้องปฏิบัติตาม

บทที่ 3 ทิศทางการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนในประเทศไทย

3.1 ความหมายของพลังงานแสงอาทิตย์

พลังงานแสงอาทิตย์ คือ แสงสว่าง และความร้อน ที่ถูกสร้างขึ้นโดยดวงอาทิตย์ ทุกๆวัน ดวงอาทิตย์จะผลิตพลังงานได้เป็นจำนวนมหาศาล รวมทั้งแหล่งผลิตพลังงานแสงอาทิตย์นั้น ไม่มีวันหมดอีกด้วย นอกจากนี้ พลังงานแสงอาทิตย์ยังถือเป็นพลังงานสะอาด และเป็นพลังงานทางเลือกสำหรับมนุษย์ใช้แทนที่พลังงานจากฟอสซิล อีกด้วย

พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นพลังงานจากธรรมชาติรูปแบบหนึ่งที่ได้มาจากรังสีดวงอาทิตย์ที่ตกกระทบมายังพื้นโลก และเป็นพลังงานหมุนเวียนประเภทหนึ่งตามที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ให้นิยามไว้ว่า “พลังงานหมุนเวียน หมายความว่า พลังงานที่ได้จากไม้ ฟืน แกลบ กากอ้อย ชีวมวล น้ำ แสงอาทิตย์ ความร้อนใต้พิภพ ลมและคลื่น เป็นต้น” นอกจากนี้พลังงานจากแสงอาทิตย์ยังมีความสำคัญในฐานะเป็นต้นกำเนิดของสรรพสิ่งบนโลกตั้งแต่พืช สัตว์ ทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ และเป็นแหล่งกำเนิดพลังงานรูปแบบต่างๆ บนโลก เช่น พลังงานลม พลังงานชีวมวล พลังงานน้ำ พลังงานคลื่น และพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล¹⁴ เมื่อวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงมีการนำพลังงานจากแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ ทั้งการนำไปใช้โดยตรงในรูปของพลังงานความร้อนและแสงสว่าง หรือใช้ทางอ้อมโดยการเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานไฟฟ้าซึ่งถือเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคน

3.2 นโยบายการส่งเสริมและพัฒนากการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย

จากหลักแนวคิดที่ว่า รัฐต้องส่งเสริมความมั่นคงด้านพลังงาน จัดหาพลังงานให้เพียงพอ กิจกรรมพลังงานเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้พลังงานหมุนเวียน รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนและชุมชนเป็นผู้ผลิตเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่ายด้วย รวมทั้งส่งเสริมให้สังคมตระหนัก และมีพฤติกรรมเพื่อให้มีการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ที่ผ่านมามีหลายรัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3.2.1 นโยบายด้านพลังงานของรัฐบาลไทย

รัฐบาลชุดปัจจุบันได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 โดยกำหนดนโยบายเกี่ยวพลังงานไว้ สรุปได้ดังนี้¹⁵

¹⁴ วรณัฐ แจ่มสว่าง, พลังงานหมุนเวียน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), น.1.

¹⁵ กระทรวงพลังงาน, “คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557,” สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2559, จาก http://energy.go.th/government_link01.html

ปฏิรูปโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงประเภทต่างๆ ให้สอดคล้องกับต้นทุน และให้มีภาระภาษีที่เหมาะสมระหว่างน้ำมันต่างชนิดและผู้ใช้ต่างประเภท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศและให้ผู้บริโภคตระหนักถึงค่าใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย รวมถึงดำเนินการให้มีการสำรวจและผลิตก๊าซธรรมชาติและน้ำมันดิบรอบใหม่ทั้งในทะเลและบนบก และดำเนินการให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทั้งจากการใช้ฟอสซิลเป็นเชื้อเพลิง และจากพลังงานทดแทนทุกชนิด ด้วยวิธีการที่เปิดเผย โปร่งใส เป็นธรรม และเป็นมิตรต่อสภาวะแวดล้อม พร้อมกับร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาพลังงานส่งเสริมและผลักดันให้อุตสาหกรรมพลังงานสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศ ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมเชิงยุทธศาสตร์ เพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจพลังงานของภูมิภาคโดยใช้ความได้เปรียบเชิงภูมิยุทธศาสตร์ สร้างเสริมความมั่นคงทางพลังงานโดยแสวงหาและพัฒนาแหล่งพลังงานและระบบไฟฟ้าจากทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้มีการกระจายแหล่งและประเภทพลังงานให้มีความหลากหลาย เหมาะสม และยั่งยืนกำกับราคาพลังงานให้มีราคาเหมาะสม เป็นธรรมและมุ่งสู่การสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง โดยปรับบทบาทกองทุนน้ำมันให้เป็นกองทุนสำหรับรักษาเสถียรภาพราคา ส่วนการชดเชยราคาน้ำมันจะดำเนินการอุดหนุนเฉพาะกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติมากขึ้นในภาคขนส่ง และส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอลล์และไบโอดีเซลในภาคครัวเรือนส่งเสริมการผลิต การใช้ ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก โดยตั้งเป้าหมายให้สามารถทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลได้อย่างน้อยร้อยละ 25 ภายใน 10 ปี ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร ส่งเสริมและผลักดันการอนุรักษ์พลังงานอย่างเต็มรูปแบบ โดยลดระดับการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์ร้อยละ 25 ภายใน 20 ปี และมีการพัฒนาอย่างครบวงจร ส่งเสริมการใช้อุปกรณ์และอาคารสถานที่ที่มีประสิทธิภาพสูง ส่งเสริมกลไกการพัฒนาพลังงานที่สะอาดเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนสร้างจิตสำนึกของผู้บริโภคในการใช้พลังงานอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพให้เป็นระบบจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งภาคการผลิต ภาคการขนส่ง และภาคครัวเรือน

3.2.2 แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579

กระทรวงพลังงาน ได้วางกรอบแผนบูรณาการพลังงานแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญใน 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านความมั่นคงทางพลังงาน (Security) ในการตอบสนองต่อปริมาณความต้องการพลังงานที่สอดคล้องกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราการเพิ่มของประชากร และอัตราการขยายตัวของเขตเมือง รวมถึงการกระจายสัดส่วนของเชื้อเพลิงให้มีความเหมาะสม (2) ด้านเศรษฐกิจ (Economy) ที่ต้องคำนึงถึงต้นทุนพลังงานที่มีความเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว การปฏิรูปโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงประเภทต่างๆ ให้สอดคล้องกับต้นทุน และให้มีภาระภาษีที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศไม่ให้เกิดการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย รวมถึงส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (3) ด้านสิ่งแวดล้อม (Ecology) เพิ่มสัดส่วนการผลิตพลังงานหมุนเวียนภายในประเทศ และการผลิตพลังงานด้วยเทคโนโลยีประสิทธิภาพสูง เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

ในแผนบูรณาการพลังงานแห่งชาติ กระทรวงพลังงานได้ทบทวนการจัดทำแผนพลังงาน 5 แผนหลักในช่วงปี พ.ศ. 2558 – 2579 ที่สอดคล้องกับกรอบของการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย แผนอนุรักษ์พลังงาน แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก แผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติของไทย และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง โดยในการจัดทำแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก

(Alternative Energy Development Plan : AEDP2015) จะให้ความสำคัญในการส่งเสริมการผลิตพลังงานจากวัตถุดิบพลังงานทดแทนที่มีอยู่ภายในประเทศให้ได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม และการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อผลประโยชน์ร่วมในมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนการพัฒนาพลังงานทดแทนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากนโยบายส่งเสริมการผลิตการใช้พลังงานทดแทน โดยการใช้งานจะอยู่ในรูปของพลังงานไฟฟ้า พลังงานความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพ โดยในปี 2557 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานทดแทนทั้งสิ้น 9,025 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (ktoe) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.6 หรือคิดเป็นร้อยละ 11.9 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย

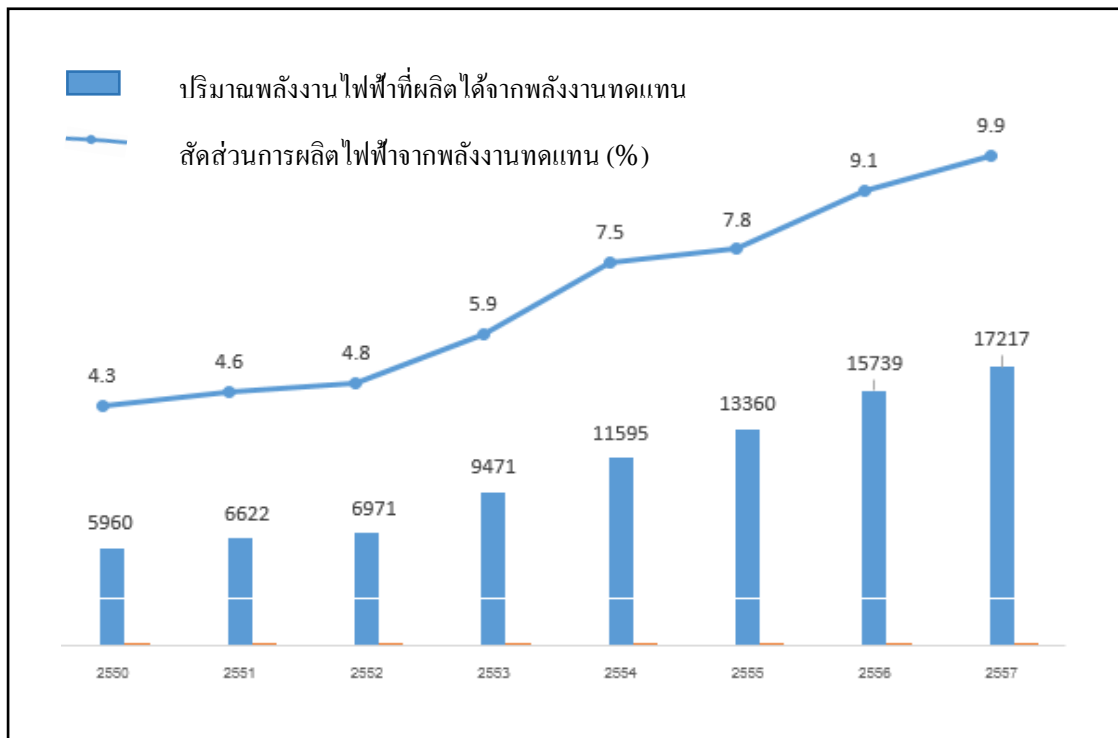
ตารางผลการดำเนินงานด้านพลังงานทดแทน ปี 2555 – 2557

พลังงานทดแทน	หน่วย	ผลการดำเนินงาน		
		2555	2556	2557
ไฟฟ้า*	เมกะวัตต์	2,786	3,788	4,494
	พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ	1,138	1,341	1,467
1. แสงอาทิตย์	เมกะวัตต์	376.72	823.46	1,298.51
2. พลังงานลม	เมกะวัตต์	111.73	222.71	224.47
3. พลังน้ำขนาดเล็ก	เมกะวัตต์	101.75	108.80	142.01
4. ชีวมวล	เมกะวัตต์	1,959.95	2,320.78	2,421.82
5. ก๊าซชีวภาพ	เมกะวัตต์	193.40	265.23	311.50
6. ชยะชุมชน	เมกะวัตต์	42.72	47.48	65.72

* รวมการผลิตไฟฟ้าบนอกรบบ (Including off grid power generation) และไม่รวมการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำขนาดใหญ่

สถานการณ์การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน กระทรวงพลังงานมีนโยบายส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมาตั้งแต่ปี 2532 โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) รับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็ก (Small Power Produce: SPP) ที่ผลิตพลังงานไฟฟ้าและความร้อนร่วม (Cogeneration) จากกากหรือเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรโดยนำพลังงานความร้อนที่เหลือจากกระบวนการผลิตไปใช้ในการผลิตไฟฟ้าเพื่อขายเข้าระบบสายส่งเป็นการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยแบ่งเบาภาระการลงทุนของภาครัฐในระบบการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าด้วย ต่อมาได้ขยายผลสู่การรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนประเภทอื่นๆ ทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ ก๊าซชีวภาพ ชยะ พลังน้ำ พลังงานลม จากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (Very Small Power Produce: VSPP) ขนาดไม่เกิน 10 เมกะวัตต์ เพื่อกระจายโอกาสไปยังพื้นที่ห่างไกลให้มีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้า ช่วยลดความสูญเสียในระบบไฟฟ้า และลดการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่เพื่อจำหน่ายไฟฟ้า โดยสนับสนุนผ่านมาตรการส่วนเพิ่มราคาซื้อไฟฟ้า (Adder) ทั้งนี้ อัตราส่วนเพิ่มและระยะเวลาในการสนับสนุนจะแตกต่างกันตามประเภทพลังงานทดแทน โดยมีส่วนเพิ่มอัตราซื้อไฟฟ้าพิเศษสำหรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา จากมาตรการจูงใจดังกล่าว ทำให้การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยในปี 2550 มีสัดส่วนปริมาณไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนที่ผลิตได้รวมการผลิตไฟฟ้าบนอกรบบ (Including off grid power generation) ทั้งประเทศร้อยละ 4.3 และเพิ่มเป็นร้อยละ 9.87 ในปี 2557 (ไม่รวมพลังน้ำขนาดใหญ่)

รูปปริมาณพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนของประเทศไทยในปี 2550 - 2557

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศข้อมูลพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

สำหรับเป้าหมายการพัฒนาพลังงานทดแทนนั้น การพัฒนาพลังงานทดแทนเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบายพลังงานในภาพรวมที่จำเป็นต้อง บูรณาการร่วมกับแผนพลังงานอื่นๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนสอดคล้องกัน ในการจัดทำแผน AEDP2015 ได้นำค่าพยากรณ์ความต้องการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายตามแผนอนุรักษ์พลังงาน (Energy Efficiency Plan : EEP 2015) กรณีที่สามารถบรรลุเป้าหมายลดความเข้มการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ลงร้อยละ 30 ในปี 2579 เมื่อเทียบกับปี 2553 แล้ว คาดการณ์ความต้องการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ณ ปี 2579 จะอยู่ที่ระดับ 131,000 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (ktoe) ค่าพยากรณ์ความต้องการพลังงานไฟฟ้าสุทธิของประเทศจากแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan : PDP2015) ในปี 2579 มีค่า 326,119 ล้านหน่วยหรือเทียบเท่า 27,789 ktoe ค่าพยากรณ์ความต้องการใช้พลังงานความร้อน ในปี 2579 เท่ากับ 68,413 ktoe และค่าพยากรณ์ความต้องการใช้เชื้อเพลิงในภาคขนส่งจากแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง ในปี 2579 มีค่า 34,798 ktoe มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน รวมทั้งพิจารณาถึงศักยภาพแหล่งพลังงานทดแทนที่สามารถนำมาพัฒนาได้ ทั้งในรูปแบบของพลังงานไฟฟ้า ความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพภายใต้แผน AEDP2015 เป็นร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี 2579

ตารางเป้าหมายการพัฒนาพลังงานทดแทนภายใต้แผน AEDP ในปี 2579

พลังงาน	สัดส่วนพลังงานทดแทน (ร้อยละ)		การใช้พลังงาน ขั้นสุดท้าย ณ ปี 2579
	สถานภาพ ณ ปี 2557	เป้าหมาย ณ ปี 2579	
ไฟฟ้า : ไฟฟ้า	9	15 – 20	27789
ความร้อน : ความร้อน	17	30 – 35	68413
เชื้อเพลิงชีวภาพ : เชื้อเพลิง	7	20 – 25	34798
พลังงานทดแทน : การใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	12	30	131000

เป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนแต่ละประเภทเชื้อเพลิงตามแผน AEDP2015 มีสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในภาพรวมของทั้งประเทศที่ร้อยละ 20 ของปริมาณความต้องการพลังงานไฟฟ้า (Energy) รวมสุทธิ ซึ่งสอดคล้องตามกรอบการกำหนดสัดส่วนเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าของแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 - 2579 (PDP2015) ที่ระบุว่าจะให้มีส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนอยู่ในช่วงร้อยละ 15 - 20 ภายในปี 2579

ตารางสถานภาพและเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนแต่ละประเภทเชื้อเพลิง

ประเภทเชื้อเพลิง	สถานภาพ สิ้นปี 2557* (เมกะวัตต์)	เป้าหมายปี 2579 (เมกะวัตต์)
1. ชยะชุมชน	65.72	500.00
2. ชยะอุตสาหกรรม	-	50.00
3. ชีวมวล	2,451.82	5,570.00
4. ก๊าซชีวภาพ (น้ำเสีย/ของเสีย)	311.50	600.00
5. พลังน้ำขนาดเล็ก	142.01	376.00
6. ก๊าซชีวภาพ (พืชพลังงาน)	-	680.00
7. พลังงานลม	224.47	3,002.00
8. พลังงานแสงอาทิตย์	1,298.51	6,000.00
9. พลังน้ำขนาดใหญ่	-	2,906.40**
รวมเมกะวัตต์ติดตั้ง (เมกะวัตต์)	4,494.03	19,684.40
รวมพลังงานไฟฟ้า (ล้านหน่วย)	17,217	65,588.07
ความต้องการพลังงานไฟฟ้าทั้งประเทศ (ล้านหน่วย)	174,467	326,119.00
สัดส่วน(ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน (%))	9.87	20.11

* รวมการผลิตไฟฟ้านอกกริด (Including off grid power generation) และไม่รวมการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำขนาดใหญ่

** เป็นกำลังการผลิตติดตั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน โดยพลังน้ำขนาดใหญ่ถูกรวมเป็นเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในแผน AEDP2015

3.2.3 แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559

การจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 - 2559 ได้มีการพิจารณา ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจ สร้างสรรค์และเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Creative and Green Economy) มาเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบคิดและทิศทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ นอกจากนี้ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 - 2559 ยังมุ่งเน้นแนวทางการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน และกำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันต่อ ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญ กับปัญหาความผันผวนจากผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่นับวันจะทวีความ รุนแรงมากขึ้น โดยมีแนวคิดหลักยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างสมดุลระหว่างการ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมียุทธศาสตร์การจัดการพลังงานหมุนเวียน อย่างยั่งยืน¹⁶

3.2.4 แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2579 (PDP 2015)

ก่อนการประกาศแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2579 (PDP 2015) กระทรวงพลังงานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้จัดทำแผนพัฒนา กำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2555 – 2573 (PDP 2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) และคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2555 และวันที่ 19 มิถุนายน 2555 โดยกำหนดให้มีการกระจายแหล่งและประเภท พลังงานใหม่ให้มีความหลากหลาย การส่งเสริมการผลิต การใช้และพัฒนาพลังงานทดแทนและ พลังงานทางเลือก โดยตั้งเป้าหมายให้สามารถทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลได้อย่างน้อยร้อยละ 25 ภายใน 10 ปี¹⁷ ทั้งนี้การจัดหาพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนตั้งเป้าหมายไว้ภายในปี 2573 ประเทศจะมีสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นจากแผน PDP 2010 ฉบับปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 5 ของพลังงานไฟฟ้าทั้งหมด โดยในปี พ.ศ. 2555 – 2564 จะพิจารณาปริมาณการผลิตไฟฟ้า จากพลังงานหมุนเวียนตามกรอบแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2555 – 2564 (Alternative Energy Development Plan : AEDP 2012 - 2021) ของกระทรวงพลังงาน และในปี พ.ศ. 2565 – 2573 จะขยายปริมาณปริมาณพลังงานหมุนเวียนตามศักยภาพของเชื้อเพลิง และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาสูงขึ้น และนำกำลังผลิตไฟฟ้าของผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPP) และ

¹⁶คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, “สรุปสาระสำคัญของแผนจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม พ.ศ.2555-2559,สืบค้นเมื่อวันที่ 11พฤษภาคม 2559,จาก <http://www.onep.go.th/download/questionair2013march26/conclusion.doc>

¹⁷ แผนพัฒนากำลังไฟฟ้าของประเทศไทย ในช่วงปี 2555 – 2573 PDP 2010 ฉบับ ปรับปรุงครั้งที่ 3, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.eppo.go.th/nepc/kpc/kpc-142.htm>

ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ยื่นเสนอขายจริงและมีความพร้อม รวมทั้งกำลังผลิตตามโครงการพลังงานหมุนเวียนของ กฟผ. มาประกอบการพิจารณาด้วย¹⁸

ต่อมาเมื่อรัฐบาลมีการแถลงนโยบายใหม่จึงได้มีการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนา กำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ พ.ศ. 2558 – 2579 (PDP 2015) ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาลและการเตรียมการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) โดยเน้นการเสริมสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้าด้วยการกระจายเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า การลด การพึ่งพาก๊าซธรรมชาติ การเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินเทคโนโลยีสะอาด การจัดหาไฟฟ้า จากต่างประเทศเพิ่มขึ้น การเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน การพัฒนาระบบส่ง ไฟฟ้า ระบบจำหน่ายไฟฟ้า เพื่อรองรับการพัฒนาพลังงานทดแทน และได้กำหนดวางกรอบแผน บูรณาการพลังงานแห่งชาติ โดยจัดทำเป็น 5 แผน ได้แก่¹⁹

(1) แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Thailand Power Development Plan : PDP)

(2) แผนอนุรักษ์พลังงาน (Energy Efficiency Development Plan : EEDP)

(3) แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (Alternative Energy Development Plan : AEDP)

(4) แผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติของไทย

(5) การบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง

โดยแผน PDP 2015 และแผนบูรณาการพลังงานแห่งชาติจะให้ความสำคัญกับ ประเด็นความมั่นคงทางพลังงาน ประเด็นด้านเศรษฐกิจ และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ แผน PDP 2015 ได้ผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2558 และได้รับมติเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เมื่อ วันที่ 14 พฤษภาคม 2558 และคณะรัฐมนตรีรับทราบมติดังกล่าวแล้ว โดยมีเป้าหมายการผลิตไฟฟ้า จากพลังงานทดแทนแต่ละประเภทที่ร้อยละ 20 ของปริมาณความต้องการไฟฟ้ารวมสุทธิ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579 (Alternative Energy Development Plan : AEDP 2015) ที่ได้มีการทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายกำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนให้สามารถทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลได้อยู่ในช่วงร้อยละ 15 – 20 ภายในปี 2579²⁰ โดยเป็นการเพิ่มเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนจากแผนพัฒนา

¹⁸ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ในช่วงปี 2555 – 2573 PDP 2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.eppo.go.th/power/PDP2010-r3/PDP2010-Rev3-Cab19Jun2012-T.pdf>

¹⁹ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2579 (PDP2015), สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=325&Itemid=207

²⁰ กระทรวงพลังงาน, “แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก” (Alternative Energy Development Plan : AEDP 2015) สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559, จาก http://ienergyguru.com/wp-content/uploads/2015/09/AEDP2015_Final_version.pdf

พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ. 2555 - 2564) ที่กำหนดเป้าหมายการจัดหาพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพลังงานไฟฟ้าทั้งหมดภายในปี 2573

3.3 กฎหมาย และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนากการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย

กฎหมายเกี่ยวกับพลังงานของประเทศไทยมีหลายฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีเจตนารมณ์และขอบเขตการใช้บังคับที่แตกต่างกัน รายงานฉบับนี้จะศึกษากฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการพลังงานในภาพรวม และที่อาจเกี่ยวข้องกับการจัดการและการส่งเสริมพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อพัฒนาเป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าโดยเฉพาะ ซึ่งมีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.3.1 กฎหมายทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดนโยบายเกี่ยวกับทิศทางของอุตสาหกรรมไฟฟ้าพลังงานทดแทน

ระบบกฎหมายไทยมีบทบัญญัติรับรองให้รัฐมีนโยบายและอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการใช้พลังงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่งรวมถึง พลังงานแสงอาทิตย์ บทบัญญัติเหล่านี้มิได้ถูกประมวลรวมเอาไว้ในกฎหมายฉบับเดียว หากแต่กระจายตัวอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ ยกตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 8(1) บัญญัติว่า รัฐพึงมีแนวนโยบายพื้นฐานว่าด้วยกิจการพลังงาน ดังต่อไปนี้ (1) จัดหาพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการ มีคุณภาพ มีความมั่นคง และมีระดับราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม โดยเน้นการใช้ประโยชน์และพัฒนาแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานที่มีอยู่ภายในประเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลดการพึ่งพาพลังงานนำเข้าจากต่างประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 82 ได้กำหนดแนวนโยบายด้านพลังงานไว้ให้รัฐต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทน ซึ่งได้จากธรรมชาติและเป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ²¹

สำหรับการวางหลักการทางกฎหมายในการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ในช่วงปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรวางกลไกจัดระเบียบสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ ด้วยการกำหนดกรอบในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาบริหารประเทศแต่ละคณะจะได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป จึงได้ร่างวางกรอบกำหนดหน้าที่ของรัฐ และกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐให้รัฐต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย ในแนวนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับเรื่องพลังงานได้กำหนดให้รัฐส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงพลังงานอย่างยั่งยืน จะเห็นได้ว่า จากสถานการณ์วิกฤติการณ์ทางด้านความมั่นคงของพลังงานและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้แหล่งพลังงานสกปรกและสิ้นเปลืองทำให้ประเทศไทยมีความตื่นตัวในการจัดการปัญหาด้านพลังงานและการพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ในการผลิตไฟฟ้าให้แพร่หลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รัฐซึ่งเป็นผู้มีบทบาท

²¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 82

หน้าที่หลักในการจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องอาศัยการกำหนดแนวนโยบายและแผนในการจัดการและพัฒนาพลังงานทดแทน รวมถึงกฎเกณฑ์ทางกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงานให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนทางด้านพลังงานให้สอดคล้องกับข้อตกลงความร่วมมือทางด้านพลังงานของอาเซียน

พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 6(4) บัญญัติว่า ให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานออกแบบ สร้าง และบำรุงรักษาแหล่งผลิตแหล่งแปรรูป ระบบส่ง และระบบใช้พลังงาน เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนและพลังงานชนิดใหม่ การผลิตเชื้อเพลิงจากชีวมวล และการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

บทบัญญัติเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานหมุนเวียน อย่างไรก็ตาม ความมุ่งหมายดังกล่าวไม่อาจบรรลุผลได้ในทางปฏิบัติโดยปราศจากการลงทุนโดยภาคเอกชนและความร่วมมือของภาคเอกชนกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง พลังงานแสงอาทิตย์จะถูกใช้ประโยชน์ในรูปของกระแสไฟฟ้าได้ก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการผลิตโดยอาศัยเทคโนโลยี เช่น solar heating, photovoltaics, solar thermal energy, solar architecture และ artificial photosynthesis เป็นต้น เมื่อต้องมีการผลิตก็จำเป็นต้องมีการลงทุนและการดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้า

ในปัจจุบันนโยบายพลังงานและระบบกฎหมายไทยได้มุ่งส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าได้ โดยไม่ได้อาศัยแต่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตเท่านั้น กฎหมายที่เป็นฐานของการอนุญาตให้ภาคเอกชนมีส่วนในการผลิตไฟฟ้าในปัจจุบันได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550

3.3.2 กฎหมายทำหน้าที่ควบคุมกำกับการผลิตไฟฟ้าผ่านระบบใบอนุญาต (Licensing system)

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 จัดตั้ง คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ควบคุมกำกับการประกอบกิจการไฟฟ้า กิจการก๊าซธรรมชาติ และกิจการโครงข่ายพลังงาน เพื่อเป็นการแยกหน่วยงานควบคุมกำกับ หน่วยงานประกอบกิจการ และหน่วยงานกำหนดนโยบายออกจากกัน พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีระบบใบอนุญาตขึ้นในกิจการไฟฟ้าตามมาตรา 47 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบกิจการไฟฟ้าอื่นนอกเหนือจาก กฟผ. กฟน. และกฟภ. เข้ามีส่วนในอุตสาหกรรมไฟฟ้าของประเทศ

โดยที่มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 กำหนดให้การประกอบกิจการพลังงานไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ ต้องได้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงานจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการประกาศกำหนดประเภทและอายุใบอนุญาตให้สอดคล้องกับขนาดและลักษณะของกิจการพลังงานประเภทต่างๆ โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และการลงทุน รวมถึงลักษณะการแข่งขันของกิจการแต่ละประเภท และอาจกำหนดเงื่อนไขเป็นการเฉพาะรายด้วยก็ได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 ออกประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง การกำหนดประเภทและอายุใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2551

โดยกำหนดให้ใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ใบอนุญาตการประกอบกิจการไฟฟ้า และใบอนุญาตการประกอบกิจการก๊าซธรรมชาติ²²

อย่างไรก็ตามได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการพลังงานที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2552 ที่ออกตามความพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 ได้กำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการพลังงานที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงานประเภทการประกอบกิจการไฟฟ้าจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ดังต่อไปนี้

1) กิจการผลิตไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตรวมของแต่ละแหล่งผลิตต่ำกว่า 1,000 กิโลวัตต์แอมแปร์

2) กิจการระบบจำหน่ายไฟฟ้าที่ผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าต่ำกว่า 1,000 กิโลวัตต์แอมแปร์นำไฟฟ้าที่ได้จากการผลิตไปใช้ในกิจการของตนเอง

3) กิจการจำหน่ายไฟฟ้าที่มีขนาดการจำหน่ายไฟฟ้าต่ำกว่า 1,000 กิโลวัตต์แอมแปร์ โดยผ่านระบบจำหน่ายไฟฟ้า

4) กิจการศูนย์ควบคุมระบบไฟฟ้าซึ่งโดยปกติไม่มีหน้าที่สั่งการด้านการผลิตไฟฟ้าโดยตรง นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. 2536 ได้บัญญัติให้พลังงานไฟฟ้าซึ่งขนาดการผลิตรวมของแต่ละแหล่งผลิตตั้งแต่ 200 กิโลวัตต์แอมแปร์ ขึ้นไปเป็นพลังงานควบคุม ผู้ใดจะผลิต หรือขยายการผลิตพลังงานควบคุม ต้องได้รับอนุญาตจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 ดังนั้น กรณีการผลิตพลังงานไฟฟ้าซึ่งมีขนาดกำลังการผลิตรวมของแต่ละแหล่งผลิตตั้งแต่ 200 กิโลวัตต์แอมแปร์ แต่ต่ำกว่า 1,000 กิโลวัตต์แอมแปร์ ซึ่งเข้าข่ายการประกอบกิจการพลังงานตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 และได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงาน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการพลังงานที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2552 ผู้ผลิตพลังงานไฟฟ้าต้องดำเนินการขออนุญาตผลิตพลังงานควบคุม ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 โดยต้องยื่นขออนุญาตต่อกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

การประกอบกิจการพลังงานอาจต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น

- ใบอนุญาตอาคารควบคุม เนื่องจากการติดตั้งแผงเซลล์แสงอาทิตย์ บนหลังคาหรือกระเบื้องบนอาคารหรือบ้านพักอาศัย ที่ทำให้ตัวอาคารหรือบ้านพักอาศัยนั้น มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ 10 หรือมีพื้นที่ขยายเพิ่มหรือลดเกิน 5 ตารางเมตรขึ้นไป ถือเป็น การต่อเติมโครงสร้างของบ้าน หรืออาคารเพิ่มขึ้นจากโครงสร้างหลังคาตามปกติ จึงอาจทำให้เข้าเงื่อนไขของการตัดแปลงอาคารตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2528) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

²² ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง การกำหนดประเภทและอายุใบอนุญาตการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2551 ข้อ 4

ซึ่งกำหนดให้ผู้ดัดแปลงอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามบทบัญญัติมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ด้วย

ทั้งนี้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 ซึ่งกำหนดให้กรรมการขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการพลังงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ให้การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานโดยคณะกรรมการต้องขอความเห็นจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆดังกล่าว และหน่วยงานดังกล่าวต้องแจ้งความเห็นพร้อมทั้งจำนวนค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บตามกฎหมายนั้นๆให้คณะกรรมการทราบด้วย

3.3.3 กฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์

โดยตรง

อย่างไรก็ตาม การมีบทบัญญัติของกฎหมายอนุญาตให้มีผู้ผลิตไฟฟ้าหลายรายได้ มีอาจทำให้การส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโดยทั่วไปการผลิตกระแสไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนมีต้นทุนสูงกว่าการผลิตกระแสไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานกระแสหลัก เช่น ก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมการผลิตกระแสไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนจึงจำเป็นต้องอาศัยมาตรการช่วยเหลือจากรัฐ ในปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญกับการแทรกแซงราคาไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานแสงอาทิตย์ และการให้ความช่วยเหลือด้านการลงทุนและนำเข้า

(1) มาตรการแทรกแซงราคาไฟฟ้า

โดยทั่วไปของการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นระบบการผลิตไฟฟ้าแบบรวมศูนย์โดยมีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย อันได้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบในการผลิต จัดหา และจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่ประชาชน แต่เนื่องจากภาระหนี้ของ กฟผ. ความต้องการไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นทุกปี และนโยบายส่งเสริมระบบตลาดของรัฐบาล ทำให้ในเวลาต่อมาจึงมีการส่งเสริมให้ผู้ผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการผลิตไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายให้แก่ กฟผ. ได้ จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายศูนย์การผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยในเวลาต่อมา ทั้งนี้ ระบบการผลิตไฟฟ้าแบบกระจายศูนย์โดยเอกชนมีการจำแนกผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนตามขนาดของโครงการได้ดังนี้ คือ โครงการผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ หรือ โครงการผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (Independent Power Producer : IPP) หมายถึง บริษัทใดก็ได้ที่เข้ามาเสนอขายไฟฟ้าตามประกาศรับซื้อของ กฟผ. และได้รับการคัดเลือกตามเงื่อนไขที่กำหนด ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (Small Power Producer : SPP) หมายถึง ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนซึ่งผลิตไฟฟ้าขายให้ กฟผ. โดยมีปริมาณไฟฟ้ารับซื้อระหว่าง ๑๐ – ๙๐ เมกะวัตต์ และผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (Very Small Power Producer : VSPP) หมายถึง ผู้ผลิตไฟฟ้าซึ่งผลิตไฟฟ้าขายให้ กฟน. และ กฟภ. โดยมีกำลังผลิตไฟฟ้าต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์

เนื่องจากเทคโนโลยีเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cells) ที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ยังมีต้นทุนที่สูงมากเมื่อเทียบกับกำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ รัฐบาลจึงเริ่มมีนโยบายในการส่งเสริมให้เกิดการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น มาตรการในระยะแรกได้ออกระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (Very Small Power Producer : VSPP) สำหรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ผลที่ได้จากมาตรการจูงใจด้านราคา

สามารถกระตุ้นให้เกิดการลงทุนสร้างโรงไฟฟ้า VSPP ขนาดไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์ในระดับหนึ่ง ส่วนส่งเสริมผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (Small Power Producer : SPP) ก็ได้จัดทำระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก เฉพาะการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานนอกกรอบแบบซึ่งรวมถึงพลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้า ซึ่งในขนาดนั้นถือเป็นมาตรการสำคัญในการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนและมีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้าเพื่อกระจายโอกาสไปยังพื้นที่ห่างไกล ช่วยแบ่งเบาภาระด้านการลงทุนของรัฐในระบบการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้า และส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการพึ่งพาการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานเชิงพาณิชย์ ลดค่าใช้จ่ายการนำเข้าเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม^{๒๓} โดยการกำหนดส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าซึ่งเป็นอัตราส่วนเพิ่มที่ผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์จะได้รับเพิ่มขึ้นจากการรับซื้อไฟฟ้าปกติ (ค่าฐานรวมกับค่าเอฟที) เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการลงทุนให้แก่เอกชนผู้ผลิตไฟฟ้า ทั้งนี้ โดยการกำหนดอัตราส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานแสงอาทิตย์ไม่ว่าจะเป็นประเภทติดตั้งบนหลังคาหรือไม่ก็ตาม ที่มีปริมาณพลังงานไฟฟ้าเสนอขายไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์ตามเงื่อนไขของระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กและขนาดเล็กมาก (สำหรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน) ในอัตรา ๘.๐ บาท ต่อกิโลวัตต์-ชั่วโมง (ต่อหน่วย) และกำหนดระยะเวลาให้การสนับสนุน ๑๐ ปี นับจากวันเริ่มต้นซื้อขายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ (Commercial Operation Date : COD) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกรรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนแหล่งอื่นๆ ถือได้ว่าอัตราส่วนเพิ่มที่จ่ายให้กับพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ได้ราคาดีที่สุด^{๒๔} ทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนจากพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มมากขึ้น

สำหรับต้นทุนเทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์จะมีแนวโน้มปรับลดลงในอนาคต เนื่องจากการพัฒนาระบบเซลล์แสงอาทิตย์และเทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้แผงเซลล์แสงอาทิตย์ที่ประเทศไทยนำมาใช้ในการผลิตไฟฟ้ามีราคาในตลาดโลกลดต่ำลงมาก จากเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีราคาประมาณ 2.5 – 3.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัตต์ เหลือเพียงประมาณ 0.7 – 1.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัตต์ ในปีที่ผ่านมา ทำให้ต้นทุนรวมของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์เฉลี่ยปรับลดลงจาก 70.4 ล้านบาทต่อเมกะวัตต์เหลือเพียง 60 ล้านบาทต่อเมกะวัตต์ด้วย^{๒๕} จากราคาแผงเซลล์แสงอาทิตย์และข้อมูลกำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ได้รับการส่งเสริมดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ การใช้พลังงานทดแทนในประเทศไทยได้รับความสนใจและตื่นตัว

^{๒๓} กระทรวงพลังงาน, สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, “ระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (สำหรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน)” สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม ๒๕๕๙, จาก <http://www.eppo.go.th/power/vspp/1-VSPP-regulation-oct04.pdf>

^{๒๔} อัตราส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และพลังงานจากกระบวนการเผาขยะอุตสาหกรรม ได้แก่ 3.5 0.3 2.5 และ 3.5 บาทต่อกิโลวัตต์ – ชั่วโมง ตามลำดับ

^{๒๕} วัฒนพงษ์ คุโรวาท, “อัตรารับซื้อไฟฟ้าจากโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ในรูปแบบ Feed – in tariff (FIT)”, ในการประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น เรื่อง อัตรารับซื้อไฟฟ้าจากโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ในรูปแบบ Feed – in tariff (FIT), จัดโดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๕ : น.๔

ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากได้แรงกระตุ้นด้วยวิสัยทัศน์ด้วยการรับซื้อไฟฟ้าในอัตราส่วนเพิ่ม (Adder) โดยเฉพาะผู้ประกอบการผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ได้ปัจจัยหนุนจากราคาแผงเซลล์แสงอาทิตย์ในตลาดโลกลดลงอย่างมาก จึงทำให้มีโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เกิดขึ้นอย่างมากมาย²⁶ ทำให้การสนับสนุนโดยรับซื้อไฟฟ้าในอัตราส่วนเพิ่ม (Adder) อาจไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเหมาะสมสำหรับการกระตุ้นให้มีการลงทุนในระยะเริ่มต้นธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์เป็นที่รู้จักแพร่หลายเท่านั้น แต่ไม่เหมาะสมกับการส่งเสริมระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในระยะยาว เพราะโครงสร้างราคากำหนดส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าจำนวน 8 บาทต่อหน่วย ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม กล่าวคือ ทำให้ราคารับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นตามเวลา และทำให้ส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าที่ผู้ลงทุนได้รับจะถูกส่งผ่านไปยังค่า Ft ซึ่งหากมีการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเป็นจำนวนมากขึ้นจะทำให้ค่า Ft มีค่าสูงขึ้น อาจกลายเป็นการผลักภาระ ค่าไฟฟ้าในราคาสูงให้ตกแก่ผู้บริโภค และทำให้ราคารับซื้อไฟฟ้าที่ผู้ลงทุนได้รับมีค่ามากขึ้นด้วย ซึ่งเท่ากับผู้ประกอบการได้รับค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้นโดยมิได้ลงทุนเพิ่มเติม²⁷

จากปัญหาของการรับซื้อไฟฟ้าคืนในอัตราส่วนเพิ่ม (Adder) ตามระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (สำหรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน) และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564) ในการปรับปรุงมาตรการจูงใจสำหรับการลงทุนจากภาคเอกชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์²⁸ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานจึงได้มีการปรับปรุงระบบการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา ให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการรับซื้อไฟฟ้าในอัตราคงที่ หรือ Feed-in tariff จึงได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา พ.ศ. 2556 ขึ้น ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 (4) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPP) จากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาในการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายตามพื้นที่และปริมาณที่กำหนดในประกาศรับซื้อไฟฟ้าตามนโยบายของรัฐบาลที่จะประกาศเป็นคราวๆไป

²⁶ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, “รายงานสถานภาพการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย พ.ศ. 2555 - 2556” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2559 , จาก <http://www.eri.chula.ac.th/eri-main/wp-content/uploads/2015/09/PV-Status-Report-in-Thai.compressed.pdf>

²⁷ วารสารวิจัยพลังงาน, “รูปแบบมาตรการทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับการสนับสนุนระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคาบ้านในประเทศไทย”, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2559 , จาก http://www.eri.chula.ac.th/eri-main/wp-content/uploads/2016/01/2013_Appropriate-Financial-Measures-for-the-Support-of-Residential-Rooftop-Solar-Systems-in-Thailand.pdf

²⁸ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, “แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555-2564)”, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2559 , จาก http://www4.dede.go.th/dede/images/stories/pdf/dede_aedp_2012_21.pdf

สำหรับการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนดิน คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 11 (4) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 ออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับผู้ที่ยื่นขอขายไฟฟ้าไว้ในระบบ ส่วนเพิ่มราคาซื้อไฟฟ้า (Adder) เดิม พ.ศ.2557 และออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร พ.ศ.2558

ทั้งนี้ ในส่วนของหลักเกณฑ์และการคำนวณการรับซื้อไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา ในอัตราค่าที่ (Feed – in tariff) การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายจะเป็นหน่วยงานที่รับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตได้จากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมากในแต่ละเดือนตามอัตราซื้อไฟฟ้าที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง การรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา²⁹ ตามมติคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติ (กพข.) โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งในการประชุมเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 กพข. ได้มีมติเห็นชอบให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา (Solar PV Rooftop) โดยมีปริมาณการรับซื้อที่ขนาดกำลังการผลิตติดตั้งรวม 200 เมกะวัตต์ จำแนกเป็น 100 เมกะวัตต์ สำหรับอาคารประเภทบ้านอยู่อาศัย และอีก 100 เมกะวัตต์ สำหรับอาคารประเภทธุรกิจและโรงงาน³⁰ และกำหนดอัตราราคาซื้อไฟฟ้าเป็นระยะเวลา 25 ปี นับจากกำหนดวันจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์ (Scheduled Commercial Operation Date : SCOD) แตกต่างกันไปตามกลุ่มประเภทอาคาร กล่าวคือ

(1) ประเภทบ้านอยู่อาศัยที่มีกำลังการผลิตติดตั้งไม่เกิน 10 กิโลวัตต์ อัตรา 6.96 บาทต่อหน่วย

(2) ประเภทอาคารธุรกิจขนาดเล็กที่มีกำลังการผลิตติดตั้งมากกว่า 10 ถึง 250 กิโลวัตต์ อัตรา 6.55 บาทต่อหน่วย

(3) ประเภทอาคารธุรกิจขนาดกลาง-ใหญ่ หรือโรงงานที่มีกำลังการผลิตติดตั้งมากกว่า 250 ถึง 1,000 กิโลวัตต์ อัตรา 6.16 บาทต่อหน่วย³¹

สำหรับการรับซื้อไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์จากโซลาร์ฟาร์ม พบว่า การยื่นคำขอรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดิน สำหรับหน่วยงานราชการ และสหกรณ์ภาคการเกษตร ตั้งแต่วันที่ 1 – 10 พฤศจิกายน 2558 ที่ผ่านมา มีผู้ยื่นคำขอขายไฟฟ้า รวมจำนวนทั้งสิ้น 618 ราย ประกอบด้วย ส่วนราชการ 114 ราย มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 11 ราย องค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้น (ไม่รวมองค์การมหาชนและรัฐวิสาหกิจ) 71 ราย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 188 ราย ส่วนสหกรณ์ภาคการเกษตรประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมง จำนวนรวม 234 ราย ทั้งนี้คิดเป็นปริมาณการเสนอขายไฟฟ้ารวมทุกเขต

²⁹ ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา พ.ศ.2556 ข้อ 16

³⁰ ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง การรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา ข้อ 1

³¹ ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง การรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา ข้อ 6

พื้นที่ (ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้) เป็นจำนวน 2,905.05 เมกะวัตต์ และเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้ในแผนแรกจำนวน 600 เมกะวัตต์ ยังคงสูงกว่าเป้าหมาย หลังจากนั้นผู้ยื่นคำขอก็จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคัดเลือก เพื่อให้ผู้ที่ได้รับเลือกเข้าร่วมโครงการไปทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายและจำหน่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์ได้ภายในเดือน กันยายน 2559 ก่อนที่จะประกาศรับซื้อไฟฟ้าในเฟสที่สองและพื้นที่ที่เหลือภายในปี 2559 และกำหนดจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์ในปี 2561 (ม.ค. - มิ.ย.)³² โดยที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้ออกระเบียบว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร พ.ศ. 2558 ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายจะเป็นผู้รับซื้อไฟฟ้าตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในปริมาณการรับซื้อที่ขนาดกำลังการผลิตติดตั้งไม่เกิน 5 เมกะวัตต์ ต่อหนึ่งโครงการรวมให้เต็มตามเป้าหมาย 800 เมกะวัตต์ และกำหนดอัตราราคารับซื้อไฟฟ้าเป็นระยะเวลา 25 ปี³³ ซึ่งหลักเกณฑ์และการคำนวณการรับซื้อไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ กำหนดว่า ปริมาณพลังงานไฟฟ้าในส่วนที่ไม่เกิน Capacity Factor ร้อยละ 16 จะได้รับอัตรารับซื้อไฟฟ้า (Fit) ที่ 5.66 ต่อหน่วย สำหรับปริมาณพลังงานไฟฟ้าในส่วนที่เกิน Capacity Factor ร้อยละ 16 จะได้รับอัตรารับซื้อไฟฟ้าเท่ากับอัตราค่าไฟฟ้าขายส่งเฉลี่ย ณ ระดับแรงดัน 11 – 13 กิโลวัตต์ ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยขายให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย รวมกับค่าไฟฟ้าตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติขายส่งเฉลี่ย แต่ทั้งนี้ อัตรารับซื้อไฟฟ้าดังกล่าวจะต้องไม่เกินอัตรารับซื้อไฟฟ้า (Fit) ที่ 5.66 ต่อหน่วย³⁴ นอกจากนี้ ในระเบียบยังกำหนดต่อไปให้เจ้าของโครงการและผู้สนับสนุนโครงการแบบติดตั้งบนพื้นดินมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ เช่น กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ กฎหมายว่าด้วยราชพัสดุ และกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้ออกประกาศเรื่อง แจ้งการดำเนินการเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร ณ วันที่ 29 มกราคม 2559 ความว่า เนื่องจากมีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 4/2559 โดยอาศัยอำนาจความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ให้ยกเว้นการใช้บังคับ

³² คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, “สรุปยอดรวม เสนอขายไฟฟ้าโซลาร์ฟาร์ม กว่า 2,900 เมกะวัตต์” สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.erc.or.th/ERCWeb2/Front/News/NewsDetail.aspx?rid=2832&CatId=1&muid=36&prid=21>

³³ ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร พ.ศ.2558 ข้อ 9,11

³⁴ ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร พ.ศ.2558 ข้อ 15

กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองที่มีผลใช้บังคับกับกิจการตามข้อ 1 (1) ที่ให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดของโครงการหรือกิจการที่อยู่ในแผนซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้ว ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีผลต่อการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการรับซื้อไฟฟ้า ด้วยเหตุนี้ การปฏิบัติตามคำสั่งข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานจึงไม่สามารถประกาศกำหนดการเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศรายชื่อโครงการที่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติเข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกโดยวิธีการจับสลาก การแสดงผลการคัดเลือก และการประกาศรายชื่อเจ้าของโครงการที่ผ่านการพิจารณาอย่างเป็นทางการ จนกว่าคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติจะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดของโครงการหรือกิจการตามคำสั่งดังกล่าว ซึ่งจะแจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้ประกาศเรื่อง หยุดรับคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานตามมาตรา 47 และ 48 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 สำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินและพลังงานลมที่จำหน่ายเข้าสู่ระบบโครงข่ายไฟฟ้า ประกาศ ณ วันที่ 29 เมษายน 2559 ตามมติคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ในคราวประชุมครั้งที่ 16/2559 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2559 ได้มีมติออกประกาศแจ้งให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตทราบว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน จะหยุดรับคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานทุกประเภท ตามมาตรา 47 และ 48 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 สำหรับโครงการประเภทพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดิน เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนของนโยบายของรัฐและระเบียบ/ประกาศหลักเกณฑ์ในการเปิดรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดิน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายแก่ผู้ประกอบการ และในอนาคตหากมีการเปิดรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดิน ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานที่เกี่ยวข้องได้ตามกฎหมายหรือประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไป

(2) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่รัฐให้ความสำคัญและประสงค์จะส่งเสริม ให้มีการคุ้มครองกิจการที่รัฐให้การส่งเสริมที่ทันต่อเหตุการณ์และให้มีกลไกการบริหารงานส่งเสริมการลงทุนของรัฐที่สามารถอำนวยความสะดวก และจัดอุปสรรคในการลงทุนเพื่อประโยชน์ในการสร้างงาน การเพิ่มรายได้ และการกระจายรายได้แก่ประชาชนได้ดีพอ โดยการกำหนดระบบการให้สิทธิและประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับการจูงใจให้มีการลงทุน

ในทางปฏิบัติการออกมาตรการส่งเสริมกิจการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้จัดอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์เป็นอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดหนึ่งตามบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน หมวด 5 แห่งประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 10/2552 เรื่อง ประเภท ขนาด และเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประกาศกำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 โดยกิจการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ และกิจการผลิตวัตถุดิบสำหรับผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ ได้แก่

ซิลิกอนบริสุทธิ์ (99.9999%) แผ่นเวเฟอร์ และกระจกเคลือบขั้วโปร่งแสงนำไฟฟ้า³⁵ ถูกกำหนดให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

(1) สิทธิและประโยชน์ตามกิจการที่มีความสำคัญเป็นพิเศษและเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นพิเศษ อันได้แก่³⁶

1) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรไม่ว่าจะตั้งอยู่ในเขตใด
2) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในเขตใด โดยไม่กำหนดสัดส่วนการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

3) สิทธิและประโยชน์อื่นให้ได้รับตามหลักเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/2543 ลงวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543

(2) การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรให้ได้รับตามสิทธิและประโยชน์สำหรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า กล่าวคือ ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรทุกเขตตลอดระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามข้อ 3.1 แห่งประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/2549 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า³⁷

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ยังอยู่ในกลุ่มกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/2556 เรื่อง การส่งเสริมการลงทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้รับสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 อันได้แก่

(1) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
(2) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี โดยไม่กำหนดสัดส่วนการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

(3) ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตรา ร้อยละ 50 ของอัตรากปกติ มีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาตามมาตรา 31³⁸ สิ้นสุดลง

(4) ได้รับอนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของจำนวนเงินที่ผู้ได้รับการส่งเสริมได้เสียไปเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

(5) ได้รับอนุญาตให้หักเงินค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม โดยผู้ได้รับการส่งเสริมจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ

³⁵ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 10/2552 เรื่อง ประเภท ขนาด และเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน หมวด 5 ข้อ 5.5.10

³⁶ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 10/2552 เรื่อง ประเภท ขนาด และเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ข้อ 7

³⁷ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 10/2552 เรื่อง ประเภท ขนาด และเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ข้อ 8

³⁸ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 31

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ของประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งมีโรงงานผลิตและประกอบเซลล์แสงอาทิตย์หลัก ๆ อยู่ 5 บริษัท คือ 1) บริษัท บางกอกโซลาร์ จำกัด ผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ชนิดอะมอร์ฟัสซิลิคอน (Amorphous Silicon) 2) บริษัท เอกรัฐโซลาร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทลูกของบริษัท เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน) ผลิตแผงเซลล์และเซลล์แสงอาทิตย์ชนิด Mono Crystalline และ Poly Crystalline ซึ่งเป็นบริษัทเดียวในประเทศไทยที่มีการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์จากการนำเข้าเวเฟอร์จากต่างประเทศ 3) บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน) ผลิต ติดตั้ง และจำหน่ายแผงเซลล์แสงอาทิตย์ชนิด Multi-crystalline Silicon (Poly Crystalline Silicon) 4) บริษัท โซลาร์พาวเวอร์เทคโนโลยี (SPOT) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทลูกของบริษัท ไทยเอเยนซี เอ็นยีเนียร์ จำกัด ทำการประกอบแผงเซลล์แสงอาทิตย์ชนิด Multi-crystalline Silicon (Poly Crystalline Silicon) และ 5) บริษัท ชาร์ป เทพนคร จำกัด ทำการประกอบแผงเซลล์แสงอาทิตย์ชนิด Multi-crystalline Silicon (Poly Crystalline Silicon)³⁹ ล้วนแต่เป็นอุตสาหกรรมที่มีข้ออุดสาหกรรมครบวงจร เนื่องจากในสวนสำคัญยังคงขาดแคลนโรงงานผลิตซิลิคอนที่มีความบริสุทธิ์สูงแบบ Solar Grade Silicon ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญที่จะนำมาใช้ผลิตเวเฟอร์ของเซลล์แสงอาทิตย์⁴⁰ และต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีราคาแพงมาก ในปัจจุบันจึงมีเพียงแต่การนำเข้าเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) เพื่อมาประกอบเป็นแผงเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Module) หรือนำเข้าแผ่นเวเฟอร์ (Solar Wafer) เพื่อนำมาผลิตเป็นเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) และนำมาประกอบเป็นแผงเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Module) เท่านั้น⁴¹ การเติบโตของอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ของประเทศไทยจึงยังมีข้อจำกัดด้านอุปทานของวัตถุดิบ ทำให้แม้เซลล์แสงอาทิตย์ที่ผลิตในประเทศจะมีคุณภาพไม่ด้อยไปกว่าเซลล์แสงอาทิตย์ที่นำเข้าจากต่างประเทศเพราะต้องผ่านการตรวจสอบมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอยู่แล้ว⁴² กรณีนี้ผู้ประกอบการหลายรายที่ลงทุนตั้งโรงงานผลิตแผงเซลล์อาทิตย์ขึ้นมา เพื่อรองรับความต้องการใช้ในประเทศ แต่เมื่อเวลาผ่านไปการดำเนินงานผลิตแผงโซลาร์เซลล์ไม่สามารถอยู่รอดได้ เนื่องจากภาครัฐไม่ได้ส่งเสริมให้การติดตั้งต้องใช้สินค้าภายในประเทศก่อน ประกอบกับแผงโซลาร์เซลล์จากจีนมีราคาถูกกว่าของไทย ทำให้ผู้ประกอบการหันไปนำเข้ามาแทน จึงส่งผลกระทบต่อยอดการผลิตในประเทศเป็นอย่างมาก เห็นได้จากปัจจุบันโครงการที่ได้รับใบอนุญาตซื้อขายไฟฟ้าแล้ว จะนำเข้าแผงเซลล์เกือบทั้งหมด โดยเฉพาะจากจีนที่มีราคาต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตของไทยที่ยังสูงกว่า ซึ่งขณะนี้ผู้ผลิตแผงเซลล์ในประเทศที่มีอยู่ 3 - 4 ราย กำลังการผลิตรวม 120 เมกะวัตต์ ไม่มียอดผลิต ต้องประสบปัญหาขาดทุนต่อเนื่อง แม้ว่าการกระทรวงพลังงาน จะออกประกาศรับซื้อไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์บนหลังคา

³⁹ คณะกรรมการพลังงาน วุฒิสภา, การศึกษาประเมินความคุ้มค่าการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ผลิตไฟฟ้าบนหลังคา อาคาร และที่อยู่อาศัย, (กรุงเทพมหานคร : รัฐสภา, 2556), น. 18 – 19.

⁴⁰ ประชาชาติธุรกิจ, “ก.อุตสาหกรรมเปิดทางถลุงแร่ควอร์ตซ์ ต่อยอดตรงผลิตแผงโซลาร์เซลล์” , สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1385610117

⁴¹ คณะกรรมการพลังงาน วุฒิสภา, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ..., น.17

⁴² “เอกรัฐโซลาร์ ขาดทุนติดต่อกัน 5 ปี ประกาศหากรัฐไม่ออกนโยบายอุดหนุน จะปิดโรงงาน” , สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.energysavingmedia.com/news/page.php?a=10&n=91&cno=3851>

หรือโซลาร์รูฟท็อป จำนวน 200 เมกะวัตต์ แบ่งเป็นบ้านอยู่อาศัย 100 เมกะวัตต์ และอาคารธุรกิจ 100 เมกะวัตต์ รวมถึงโครงการโซลาร์ชุมชนอีก 800 เมกะวัตต์ ก็ตาม แต่คงไม่สามารถช่วยเพิ่มยอดการผลิตแผงโซลาร์เซลล์ในประเทศไทยได้ เพราะคาดว่าผู้ประกอบการคงต้องนำเข้าแผงจากต่างประเทศอยู่นั่นเอง⁴³

อย่างไรก็ตาม นอกจากจะมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนทั้งสองฉบับที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์โดยตรง ซึ่งยังไม่มีข้อกำหนดมาตรการส่งเสริมโดยวิธีการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบที่จำเป็นสำหรับการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ ก็ยังมีบทบัญญัติที่อยู่ในประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการลดอัตราอากรสำหรับเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานหรือที่รักษาสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ข้อ 2 (2) ซึ่งกำหนดให้มีการลดหรือยกเว้นอากรให้แก่เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากบทบัญญัติตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับดังกล่าว เป็นการส่งเสริมให้มีการลดหรือยกเว้นอากรเฉพาะเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานในชนิดหรือประเภทที่เป็นการใช้พลังงานอื่นทดแทนพลังงานที่ใช้ไฟฟ้าหรือเชื้อเพลิงผลิตถ่านหินปิโตรเลียมเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า เป็นการลดหรือยกเว้นอากรเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานให้แก่บ้าน อาคาร หรือโรงงานที่มีการนำแผงเซลล์แสงอาทิตย์และอุปกรณ์อื่น ๆ มาใช้ผลิตไฟฟ้าทดแทนการใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าหรือจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลตามปกติ แต่ไม่ได้ครอบคลุมถึงเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ ผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ หรือประกอบเซลล์แสงอาทิตย์แต่อย่างใด ประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับดังกล่าวจึงเป็นเพียงการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้าในฐานะที่เป็นอุปกรณ์ประหยัดพลังงานให้แก่บ้าน อาคาร หรือโรงงานเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์โดยการลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่จำเป็นสำหรับการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ เช่นเดียวกับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนทั้งสองฉบับ⁴⁴

3.3.4 กฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์โดยอ้อม

(1) พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการผลิตและใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพตลอดจนก่อให้เกิดการผลิตเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพและวัสดุที่ใช้ในการอนุรักษ์พลังงานขึ้นภายในประเทศ โดยการกำหนดมาตรการในการกำกับ ดูแล

⁴³ “เปิดปุมทำไมต้องทบทวนโครงการผลิตไฟฟ้าโรงงานแสงอาทิตย์ 800 ชุมชนพบ โยงเงินกักว่า 8 หมื่น ล.” , สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9570000068504>

⁴⁴ พิพรรณภรณ์ หิรัญสาตี, “มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา”, (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), น.26 - 27.

ส่งเสริมและช่วยเหลือเกี่ยวกับการใช้พลังงาน โดยมีการกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงาน เป้าหมาย และแผนอนุรักษ์พลังงาน การตรวจสอบและวิเคราะห์การอนุรักษ์พลังงาน วิธีปฏิบัติในการอนุรักษ์ พลังงานการกำหนดระดับการใช้พลังงานในเครื่องจักรและอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อ พัฒนาและอนุรักษ์พลังงาน” เพื่อให้การอุดหนุน ช่วยเหลือในการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงาน ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพลังงานและกำหนด มาตรการเพื่อส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์พลังงาน หรือผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงหรือ วัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 แก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” ในกระทรวงพลังงาน เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่าย ช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน

โดยเงินกองทุนนี้ มาตรา 25 กำหนดให้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) เป็นเงินทุนหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุนและ ดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานของส่วน ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

(2) เป็นเงินทุนหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนแก่เอกชนสำหรับการลงทุน และดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(3) เป็นเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษาหรือองค์กรเอกชนในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) โครงการทางด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(ข) การค้นคว้า วิจัย การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริมและการ อนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงานและเกี่ยวกับการ กำหนดนโยบายและวางแผนพลังงาน

(ค) โครงการสาธิต หรือโครงการริเริ่มที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานหรือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(ง) การศึกษา การฝึกอบรม และการประชุมเกี่ยวกับพลังงาน

(จ) การโฆษณา การเผยแพร่ข้อมูล และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการ พัฒนา การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน

(4) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้

ซึ่งที่ผ่านมากกระทรวงพลังงานโดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนโดยได้นำงบประมาณจาก กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานมาดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้พลังงาน ทดแทนโดยการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่สำคัญ ได้แก่

1. โครงการเงินหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน จัดตั้งขึ้นโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการลงทุนด้านการอนุรักษ์พลังงานและพลังงาน ทดแทน ซึ่งจัดสรรงบประมาณให้กับโรงงาน อาคาร และบริษัทจัดการพลังงานผ่านสถาบันการเงิน

ต่าง ๆ กล่าวคือ เป็นการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการเพื่อใช้เป็นเงินกู้ผ่านต่อให้ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะลงทุนทางด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือพลังงานทดแทน ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ไม่เกินร้อยละ 4 ต่อปี โดยสถาบันการเงินจะต้องนำเงินต้นที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนฯ ตามระยะเวลาที่กำหนดไม่เกิน 7 ปี โดยมีรอบระยะเวลาในการปล่อยสินเชื่อแต่ละระยะไม่เกิน 3 ปี⁴⁵ ทั้งนี้ ผู้มีสิทธิ์กู้เงินดังกล่าวจะต้องเป็นเจ้าของอาคารควบคุมและโรงงานควบคุมตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ที่ประสงค์จะลงทุนในด้านการประหยัดพลังงาน หรือเจ้าของโรงงานหรืออาคารทั่วไป ตลอดจนบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) ที่นำเงินไปลงทุนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน โดยการแสดงความจำนงยื่นขอรับการสนับสนุนผ่านสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของสถาบันการเงินนั้น ๆ และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานจะพิจารณาให้ความเห็นชอบตามหลักเกณฑ์การให้การสนับสนุนแก่โครงการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 7 และมาตรา 17 ต่อไป⁴⁶

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมากองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้อนุมัติวงเงินให้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ได้อนุมัติโครงการเงินหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ระยะที่ 1 จำนวน 1,000 ล้านบาท⁴⁷ มีข้อเสนอแยกตามประเภทมาตรการพลังงานทดแทน จำนวน 103 ข้อเสนอ การผลิตพลังงานโซลาร์ฟาร์ม มีจำนวน 7 ข้อเสนอ คิดเป็น 6.80% ของกลุ่มมาตรการพลังงานทดแทน⁴⁸

2. โครงการส่งเสริมการลงทุนด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน (ESCO Fund) ซึ่งกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนฯ เพื่อนำมาจัดตั้งโครงการส่งเสริมการลงทุนด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน หรือกองทุน ESCO Fund โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการลงทุนด้านการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนที่มีศักยภาพทางเทคนิค แต่ยังมีข้อจำกัดปัจจัยการลงทุน และช่วยผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนให้ได้ประโยชน์จากการขายคาร์บอนเครดิต โดยมอบหมายให้มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม (มฟส.) และมูลนิธิอนุรักษ์พลังงานแห่งประเทศไทย เป็นผู้บริหารจัดการโครงการโดยทำการเปิดรับและพิจารณา

⁴⁵ สำนักกำกับและอนุรักษ์พลังงาน, “โครงการเงินหมุนเวียน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www2.dede.go.th/km_berc/project_01.html

⁴⁶ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, “หลักเกณฑ์และเงื่อนไขโครงการเงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.dede.go.th/download/files/m_2016.pdf

⁴⁷ สำนักกำกับและอนุรักษ์พลังงาน, “โครงการเงินหมุนเวียน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www2.dede.go.th/km_berc/project_01.html

⁴⁸ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, “โครงการเงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.enconlab.com/unep/downloads/seminar290658/part2/05_ExperienceRevolvingFund_chadpong.pdf

ข้อเสนอจากผู้ที่สนใจยื่นขอรับการส่งเสริมลงทุน⁴⁹ โดยมีมูลค่างบประมาณกองทุนทั้งหมด 500 ล้านบาท ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2552 – 2553 มีโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจำนวน 39 โครงการ มีโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ 6 โครงการ⁵⁰ ทั้งนี้ได้กำหนดลักษณะของโครงการที่สามารถขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

2.1 การเข้าร่วมทุนในโครงการ (Equity Investment) ต้องเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานหรือพลังงานทดแทนเท่านั้น และจะต้องมีการแบ่งผลประโยชน์พลังงานตามสัดส่วนเงินลงทุนที่ได้รับการส่งเสริม โดยมีระยะเวลาในการส่งเสริมประมาณ 5-7 ปี และผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจะต้องคืนเงินลงทุนแก่โครงการฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

โครงการที่ได้รับการสนับสนุนในรูปแบบการเข้าร่วมทุน (ตุลาคม 2551 – กันยายน 2553)⁵¹

ลำดับ	โครงการร่วมลงทุน	เงินส่งเสริมการลงทุน (บาท)	ขนาดกำลังการผลิตไฟฟ้า(MW)	หน่วยไฟฟ้าที่ผลิตได้ (kWh/ปี)
1	โรงไฟฟ้าชีวมวลเศษไม้ บริษัท ทูเอ็นเนอร์จี้ เพาเวอร์ ลพบุรี จำกัด	23,250,000	7.5	54,000,000
2	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ บริษัทโซล่า เพาเวอร์ (โคราช1)	40,000,000	6.1	9,600,000
3	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ บริษัท สยามโซลาร์ จำกัด	39,200,000	0.9	1,300,000
4	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ บริษัทโซล่า เพาเวอร์ (นครพนม 1) จำกัด	18,900,000	6.1	8,600,000
5	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ บริษัทโซล่า เพาเวอร์ (สกลนคร 1) จำกัด	18,900,000	6.1	8,600,000
6	โรงไฟฟ้าชีวมวลรากไม้ยางพารา บริษัท แพลน อีโคเอ็นเนอร์ยี จำกัด	22,071,400	5.3	42,400,000
รวม 6 โครงการ		162,321,400	32	124,500,000

⁴⁹ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, “โครงการ ESCO Fund ”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www2.dede.go.th/km_berc/project_03.html

⁵⁰ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, “โครงการอนุรักษ์พลังงาน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www2.dede.go.th/km_berc/menu3.html

⁵¹ มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม (มพส.), “กิจกรรม” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.effe.or.th/escofund.php?task=16>

2.2 การเข้าร่วมทุนกับบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO Venture Capital) เป็นการช่วยให้บริษัทที่ได้รับพิจารณาร่วมทุนมีเงินทุนในการประกอบการ โดยโครงการจะได้รับผลตอบแทนที่ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของบริษัท ทั้งนี้ โครงการจะร่วมทุนไม่เกินร้อยละ 30 ของทุนจดทะเบียน และมีส่วนในการควบคุมดูแลการบริหารจัดการของบริษัท

2.3 การพัฒนาโครงการอนุรักษ์พลังงาน/พลังงานทดแทนให้ได้รับผลประโยชน์จากการขายคาร์บอนเครดิตภายใต้โครงการ Clean Development Mechanism (CDM) โดยผู้จัดการกองทุนจะดำเนินการประเมินโครงการในเบื้องต้นซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถเห็นภาพรวมของโครงการที่จะพัฒนาให้เกิดการซื้อขายหรือได้รับประโยชน์จากคาร์บอนเครดิต หรือเป็นตัวกลางในการรับซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการอนุรักษ์พลังงาน/พลังงานทดแทนที่มีขนาดเล็ก และรวบรวม (Bundle up) เพื่อนำไปขายในมูลค่าที่สูงขึ้น

2.4 การเช่าซื้ออุปกรณ์ประหยัดพลังงาน/พลังงานทดแทน (Equipment Leasing) เป็นการซื้ออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนให้กับผู้ประกอบการก่อนในเบื้องต้นและมีการทำสัญญาเช่าซื้อระยะยาวระหว่างผู้ประกอบการกับโครงการฯ โดยผู้ประกอบการจะต้องทำการผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายงวด งวดละเท่า ๆ กัน ตลอดอายุสัญญาเช่าซื้อ โดยให้การสนับสนุนเช่าซื้ออุปกรณ์ถึงร้อยละ 100 ของราคาอุปกรณ์นั้น แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท และมีระยะเวลาการผ่อนชำระคืน 3 - 5 ปี โดยคิดดอกเบี้ยอัตราต่ำกว่าปกติ

โดยโครงการติดตั้งระบบ Solar PV Rooftop เพื่อขายไฟฟ้าหรือเพื่อลดการใช้ไฟฟ้าภายในกิจการ เป็นหนึ่งในมาตรการส่งเสริมพลังงานทดแทน⁵² ที่สามารถขอรับเงินสนับสนุนจาก ESCO Revolving Fund ลักษณะการเช่าซื้ออุปกรณ์ ESCO Revolving Fund จะเป็นผู้ออกเงินในการซื้อระบบ Solar PV Rooftop ให้กับผู้ประกอบการก่อน และทำสัญญาเช่าซื้อระยะยาวกับผู้ประกอบการโดยผู้ประกอบการจะต้องทำการผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายงวด งวดละเท่า ๆ กันตลอดอายุสัญญาเช่าซื้อ

สำหรับรายละเอียดหลักเกณฑ์การเช่าซื้อ โครงการจะสนับสนุนการเช่าซื้ออุปกรณ์ได้ 100% ของราคาอุปกรณ์แต่ไม่เกิน 25 ล้านบาท ระยะเวลาการผ่อนชำระคืนไม่เกิน 5 ปี พิจารณาสอดคล้องกับระยะเวลาคืนทุนของโครงการ คิดอัตราดอกเบี้ย 3.5% ต่อปี (Flat Rate) และต้องติดตั้งแล้วเสร็จและเริ่มผ่อนชำระภายใน 4 - 6 เดือน นับจากลงนามสัญญาเช่าซื้อ (และเป็นช่วงปลอดเงินต้นและดอกเบี้ย)

2.5 การอำนวยความสะดวกให้สินเชื่อ (Credit Guarantee Facility) เป็นการดำเนินการจัดหาสถาบันหรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนในเรื่อง Credit Guarantee เพื่อให้โครงการฯ ได้รับสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ โครงการฯ อาจเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าธรรมเนียมรับประกันสินเชื่อทั้งหมดหรือบางส่วน โดยคิดค่าธรรมเนียมต่ำกว่าปกติ

⁵² มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม (มพส.), “เช่าซื้อ Solar PV Rooftop กับ ESCO Revolving Fund” , สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.efe.or.th/datacenter/ckupload/files/Solar%20Rooftop%20Fact%20Sheet%20ESCO4%20R1.pdf>

2.6 การช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance) เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคในการอนุรักษ์พลังงานแก่ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงสิ้นสุดระยะเวลาโครงการ โดยคิดค่าธรรมเนียมต่ำกว่าปกติหรืออาจเป็นการแบ่งผลการประหยัดพลังงาน

แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาที่จะขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามโครงการเงินหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ยังคงถูกจำกัดในเรื่องของผู้มีสิทธิขอรับการสนับสนุนซึ่งต้องเป็นเจ้าของอาคารควบคุมและโรงงานควบคุมตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 หรือเจ้าของโรงงานหรืออาคารทั่วไปหรือบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) ที่นำเงินไปลงทุนเพื่อการประหยัดพลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ในขณะที่ผู้ลงทุนติดตั้งระบบเซลล์แสงอาทิตย์บนหลังคาบ้านหรืออาคารทั่วไปมักเป็นผู้ประกอบการรายย่อยหรือเป็นเพียงประชาชนที่ต้องการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมากไว้บนหลังคาบ้านหรืออาคารซึ่งมีกำลังการผลิตไม่เกิน 1,000 กิโลวัตต์เท่านั้น จึงไม่เข้าข่ายเป็นเจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามกฎหมายดังกล่าว⁵³ และ/หรือไม่ใช่นิติบุคคลซึ่งจะเป็นผู้มีสิทธิกู้เงินจากสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ จึงไม่มีสิทธิขอรับการสนับสนุนเงินกู้ตามโครงการนี้

อีกทั้งในส่วนของการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามโครงการส่งเสริมการลงทุนด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน (ESCO Fund) ส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นการขอรับการส่งเสริมการลงทุนสำหรับโครงการโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่หรือโซลาร์ฟาร์มในรูปแบบการเข้าร่วมทุนในโครงการ (Equity Investment) โดยกองทุน ESCO Fund จะเข้ามาร่วมลงทุนด้วยร้อยละ 10 - 50 ของมูลค่าโครงการ แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาทต่อโครงการ และมีระยะเวลาร่วมลงทุนประมาณ 7 ปี⁵⁴ ซึ่งแม้จะเป็นมาตรการจูงใจทางการเงินที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนในกิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ขนาดใหญ่ได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้นก็ได้ครอบคลุมไปถึงการให้การส่งเสริมทางการเงินโดยตรงแก่ผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมากซึ่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาบ้านหรืออาคารต่าง ๆ ดังเช่นการให้การอุดหนุนแก่โครงการของเอกชนผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในระดับโรงไฟฟ้า⁵⁵ ทำให้ในปัจจุบันการติดตั้งเซลล์แสงอาทิตย์บนหลังคาบ้านพักอาศัยหรืออาคารทั่วไปยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย เนื่องจากยังมีต้นทุนสูงและยังไม่ได้รับการส่งเสริมทางการเงินจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานดังกล่าวไม่ว่าในรูปแบบการให้เงินกู้ผ่านสถาบัน

⁵³ พระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. 2540 มาตรา 6 และพระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538 มาตรา 3

⁵⁴ มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม, “โครงการส่งเสริมการลงทุนด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน ESCO Revolving Fund ปีงบประมาณ 2558 ” ,สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.efe.or.th/escofund.php?task=&sessid=&lang=th>

⁵⁵ มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม, “ผลการดำเนินโครงการ ESCO Fund ระยะที่ 1 ” , สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.efe.or.th/escofund.php?task=16>

การเงินต่าง ๆ หรือแม้แต่การอุดหนุนเงินลงทุนจากกองทุน ESCO Fund ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง⁵⁶

นอกจากการให้การสนับสนุนทางการเงินแล้ว กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานยังมีแนวทางการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับเป็นเงินช่วยเหลือหรือให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชน เพื่อใช้ในการค้นคว้า วิจัย การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริมและการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการอนุรักษ์พลังงาน และเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนพลังงาน⁵⁷ โดยจะให้การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผนพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของศักยภาพเทคโนโลยี ด้านพลังงานทดแทนตลอดจนแนวทางการส่งเสริม (Promotion) การนำเทคโนโลยีไปใช้อย่างกว้างขวาง โดยเป็นการให้ผ่านหน่วยงานผู้ขอเบิกจ่ายที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนฯภายใต้ระเบียบคณะกรรมการกองทุนฯว่าด้วยระเบียบการเก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน และการเบิกจ่ายเงินกองทุนฯ พ.ศ. 2553⁵⁸

ทั้งนี้ การขอรับการสนับสนุนเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรร ขอเงินช่วยเหลือ หรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2537 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรร ขอเงินช่วยเหลือ หรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2539 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับโครงการ และผู้มีสิทธิขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ได้ โดยจะต้องเป็นโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชนที่ไม่มุ่งค้ากำไรตาม มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยเจ้าของโครงการจะเป็นผู้บริหารโครงการ และอาจมีผู้ที่จะดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าวเป็นผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งจะได้รับความช่วยเหลือทั้งทางการเงินและทางเทคนิคจากกองทุนฯ โดยผ่านทางเจ้าของโครงการ รวมไปถึงการกำหนดวงเงินโดยคณะกรรมการกองทุนฯ ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทและมาตรการของโครงการ ขั้นตอนการยื่นเอกสารข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุน และการจัดทำหนังสือสัญญาหรือหนังสือยืนยันเพื่อกำหนดเงื่อนไขการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนด้วย

(2) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550

ภาครัฐมีมาตรการสนับสนุนเงินลงทุนการใช้พลังงานหมุนเวียน จากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ซึ่งเป็นกองทุนที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

⁵⁶ พิพรรณภรณ์ หิรัญสาลี, “มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา” , (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), น.31 - 32.

⁵⁷ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 25 (3)(ข)

⁵⁸ สำนักนโยบายอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, “ร่างแนวทาง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564” , สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.eppo.go.th/encon/2559/1/encon_2559_1.pdf

ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนให้มีการบริการไฟฟ้าอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น พัฒนาชุมชนในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของโรงงานไฟฟ้า และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย โดยคำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ใช้ไฟฟ้า และมีขอบเขตในการใช้จ่ายเงินกองทุนตามกิจการที่บัญญัติไว้ในมาตรา 97 กล่าวคือ

(1) เพื่อการชดเชยและการอุดหนุนผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการไฟฟ้าซึ่งได้ให้บริการแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าที่ด้อยโอกาส หรือเพื่อให้มีการบริการไฟฟ้าอย่างทั่วถึง หรือเพื่อส่งเสริมนโยบายในการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

(2) เพื่อการชดเชยผู้ใช้ไฟฟ้าซึ่งต้องจ่ายอัตราค่าไฟฟ้าแพงขึ้นจากการที่ผู้รับใบอนุญาตที่ศูนย์ควบคุมระบบไฟฟ้ากระทำการฝ่าฝืนมาตรา 87 วรรคสอง

(3) เพื่อการพัฒนาหรือฟื้นฟูท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า

(4) เพื่อการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน และเทคโนโลยีที่ใช้ในการประกอบกิจการไฟฟ้า ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย

(5) เพื่อการส่งเสริมสังคมและประชาชนให้มีความรู้ ความตระหนัก และมีส่วนร่วมทางด้านไฟฟ้า

(6) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

การใช้จ่ายเงินกองทุนตาม (1) (2) (3) (4) และ (5) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดภายใต้กรอบนโยบายของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ตามมาตรา 11 (10) และต้องจัดให้มีการแยกบัญชีตามกิจการที่ใช้จ่ายอย่างชัดเจน

โดยในส่วนของส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้ามีความสอดคล้องกับภารกิจของเงินกองทุนตามมาตรา 97(4) ซึ่งกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเพื่อกิจการที่เป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย โดยมีการจัดเก็บเงินมาจากเงินนำส่งของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการไฟฟ้าทั่วประเทศ⁵⁹ ในอัตรา 0.5 สตางค์ต่อหน่วย ซึ่งจะนำเงินดังกล่าวมาใช้สำหรับการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนเป็นส่วนเพิ่มราคาซื้อไฟฟ้า Adder หรือ Feed in Tariff และเป็นเงินช่วยเหลืออุดหนุนการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมพลังงานทดแทน⁶⁰ ทั้งนี้ โดยที่การจ่ายเงินตามมาตรา 97 (4) ดังกล่าวต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำหนดและต้องมีการแยกบัญชีตามกิจการที่ใช้จ่ายอย่างชัดเจน⁶¹

อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายเงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้าที่ได้รับการจัดสรรเพื่อกิจการตามมาตรา 97 (3) (4) (5) ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเป็นผู้มี

⁵⁹ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 96

⁶⁰ กองทุนพัฒนาไฟฟ้า, “กองทุนมาตรา 97 (4)”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก [http://pdf.erc.or.th/eFundPortalV2/Front/StaticPage/StaticPage.aspx?p=118&Tag=%E0%B8%81%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%2097\(4\)&muid=186&prid=190](http://pdf.erc.or.th/eFundPortalV2/Front/StaticPage/StaticPage.aspx?p=118&Tag=%E0%B8%81%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%2097(4)&muid=186&prid=190)

⁶¹ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 97 วรรคท้าย

อำนาจตามข้อ 22 แห่งระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเพื่อการพัฒนาหรือฟื้นฟูท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 97 (3) เพียงบทบัญญัติเดียวเท่านั้น⁶² ยังไม่ปรากฏมีการออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหารจัดการเงินกองทุนเพื่อกิจการที่เป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 97(4) และอนุมาตราอื่นๆ จึงทำให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานยังไม่สามารถนำเงินจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าตามมาตรา 94(7) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาใช้ในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในปัจจุบันได้

(3) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ภายใต้อำนาจความรับผิดชอบของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์หนึ่งในการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้เป็นกองทุนที่ใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย และระบบกำจัดของเสีย สำหรับควบคุมบำบัดและขจัดมลพิษ รวมทั้งดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยจะใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อกิจการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 อันได้แก่

(1) ให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม รวมทั้งการจัดหาจัดซื้อ ที่ดิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน และบำรุงรักษาระบบดังกล่าวด้วย

(2) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจกู้ยืม เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด สำหรับใช้เฉพาะในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจนั้น

(3) ให้เอกชนกู้ยืม ในกรณีที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อการควบคุมบำบัดหรือขจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมหรือการดำเนินกิจการของ ตนเอง หรือบุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นผู้รับจ้างให้บริการ บำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียตามพระราชบัญญัตินี้

(4) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(5) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

จะเห็นได้ว่าการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมมิได้มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทนอันถือเป็นการใช้พลังงานที่จะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง จะมีเพียงแต่บทบัญญัติในมาตรา 23(4) ซึ่งกำหนดไว้กว้างๆ ให้เป็นอำนาจดุลพินิจของคณะกรรมการ

⁶² คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, “หมวด 4 การคุ้มครองผู้ใช้พลังงาน”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.erc.or.th/ERCWeb2/Front/Law/Law.aspx?sectionID=1&CatId=3&SubId=0&muid=24&prid=135>

กองทุนในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษา
สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์โดยขอรับการสนับสนุนเงินลงทุน
เพื่อติดตั้งระบบจึงไม่สามารถขอรับจากกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวโดยตรง
เว้นแต่จะมีการตีความให้การส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นการส่งเสริมและรักษา
สิ่งแวดล้อมโดยการลดใช้พลังงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากและสนับสนุนให้มีการใช้
พลังงานหมุนเวียนที่สะอาดเพิ่มมากขึ้น และมีความสมควรเพียงพอที่จะได้รับการพิจารณาให้การ
สนับสนุนจากคณะกรรมการกองทุน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
ตามมาตรา 23 (4) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เท่านั้น

บทที่ 4

วิเคราะห์ความสอดคล้องการส่งเสริมใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนของรัฐบาลไทย กับกรอบความตกลงของอาเซียน

4.1 ปัญหานโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงาน ทดแทนของรัฐบาลไทย

4.1.1 ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบายและมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ

ปัจจุบันกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยเกือบทั้งหมดอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบและการให้บริการของรัฐ โดยมีคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำกับดูแล เพราะฉะนั้น การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้าก็ต้องได้รับการอนุญาตและการสนับสนุนจากรัฐ ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่ควบคุมดูแลเรื่องของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ซึ่งเป็นพลังงานหมุนเวียนโดยตรงอย่างเป็นรูปธรรม กฎหมายที่ดูแลอยู่ในปัจจุบันจะรวมพลังงานหมุนเวียนไว้กับพลังงานหลักทั่วไป และเน้นการจัดตั้งคณะกรรมการมาดูแล ซึ่งจะออกมาในรูปของคำสั่งหรือนโยบายการส่งเสริม สนับสนุนต่างๆ จะอยู่ในรูปของนโยบาย เช่น การส่งเสริมโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นการช่วยเหลือทางด้านภาษี และกองทุนพลังงาน (ESCO Capital Fund) เป็นต้น

กระทรวงพลังงานได้ปรับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579 (Alternative Energy Development Plan : AEDP2015) ได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการผลิตพลังงานจากวัตถุดิบพลังงานทดแทนที่มีอยู่ภายในประเทศให้ได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม และการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อผลประโยชน์ร่วมในมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยได้วางกรอบเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน รวมทั้งพิจารณาถึงศักยภาพแหล่งพลังงานทดแทนที่สามารถนำมาพัฒนาได้ ทั้งในรูปของพลังงานไฟฟ้า ความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพภายใต้แผน AEDP2015 เป็นร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี 2579 มีเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนแต่ละประเภทเชื้อเพลิงตามแผน AEDP2015 มีสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในภาพรวมของทั้งประเทศ ที่ร้อยละ 20 ของปริมาณความต้องการพลังงานไฟฟ้า (Energy) รวมสุทธิ ซึ่งสอดคล้องตามกรอบการกำหนดสัดส่วนเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าของแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 - 2579 (PDP2015) ที่ระบุว่า จะให้มีสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนอยู่ในช่วงร้อยละ 15 - 20 ภายในปี 2579 อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนดังกล่าวนั้นจะต้องมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง รวดเร็ว แต่จากการดำเนินนโยบายและมาตรการที่ผ่านมาของรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและ ไม่แน่นอน เช่น

1) จากการดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้มีหนังสือส่งถึงการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่งให้ชะลอหรือระงับการซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลมเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 และเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2557 คณะกรรมการบริหารมาตรการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้ประกาศหยุดรับคำร้องเสนอขายไฟฟ้าจากโครงการพลังงานลม โดยอ้างว่าการเสนอขายไฟฟ้าเข้าระบบพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลมมีสูงมากและ Adder ของพลังงานแสงอาทิตย์มีอัตราสูง

เกรงว่าจะสร้างผลกระทบต่อค่าไฟฟ้าแก่ผู้บริโภค เป็นการคำนวณโดยรวมถึงโครงการที่อยู่ระหว่างการยื่นขอใบอนุญาตซื้อขายไฟฟ้าซึ่งมีจำนวนเกินกว่าที่ผลิตเข้าสู่ระบบจริงเป็นจำนวนหลายเท่า และถึงแม้ว่าจะมีจำนวนผู้ยื่นขอขายไฟฟ้าเข้าระบบจากพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลมที่มีอยู่จำนวนมากก็ไม่ได้หมายความว่าโครงการจะเกิดได้จริงทั้งหมด

ในปัจจุบันสถานการณ์การรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนดินปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้ออกประกาศเรื่อง แจ้งการดำเนินการเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร ณ วันที่ 29 มกราคม 2559 แจ้งว่าเนื่องจากมีคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 4/2559 โดยอาศัยอำนาจความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ให้งดเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองที่มีผลใช้บังคับกับกิจการตามข้อ 1 (1) ที่ให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดของโครงการหรือกิจการที่อยู่ในแผนซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้ว ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีผลต่อการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการรับซื้อไฟฟ้า ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติตามคำสั่งข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานจึงไม่สามารถประกาศกำหนดการเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศรายชื่อโครงการที่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติเข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกโดยวิธีการจับสลาก การแสดงผลการคัดเลือก และการประกาศรายชื่อเจ้าของโครงการที่ผ่านการพิจารณาอย่างเป็นทางการ จนกว่าคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติจะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดของโครงการหรือกิจการตามคำสั่งดังกล่าว ซึ่งจะแจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้ประกาศเรื่อง หยุดรับคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานตามมาตรา 47 และ 48 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 สำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินและพลังงานลมที่จำหน่ายเข้าสู่ระบบโครงข่ายไฟฟ้า ประกาศ ณ วันที่ 29 เมษายน 2559 ตามมติคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กทพ.) ในคราวประชุมครั้งที่ 16/2559 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2559 ได้มีมติออกประกาศแจ้งให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตทราบ ว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน จะหยุดรับคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานทุกประเภท ตามมาตรา 47 และ 48 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 สำหรับโครงการประเภทพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดิน เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนของนโยบายของรัฐและระเบียบ/ประกาศหลักเกณฑ์ในการเปิดรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดิน จะเห็นว่า มาตรการชะลอการรับซื้อไฟฟ้า และการประกาศหยุดรับคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานสำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินและพลังงานลมที่จำหน่ายเข้าสู่ระบบโครงข่ายไฟฟ้า โดยไม่มีการประกาศให้ภาคเอกชนทราบเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้า ก่อให้เกิดความสับสนและความไม่แน่ใจต่อนโยบายในการสนับสนุนการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทย ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา กระทบต่อผู้ประกอบการและเกิดผลในเชิงลบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

2) รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้า มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ออกระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนและมีการดำเนินการการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมาจนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยมีการคิดอัตราส่วนเพิ่มราคาซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในรูปแบบ Adder เป็นรูปแบบการให้เงิน

สนับสนุนเพิ่มจากค่าไฟฟ้าในแต่ละช่วงเวลา หมายความว่า ผู้ประกอบการที่ลงทุนจะได้อัตราส่วนเพิ่ม ในราคาที่กำหนด บวกจากราคาค่าไฟฟ้าปกติ ซึ่งประกอบด้วยค่าไฟฟ้าฐานและค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (Ft) หรือค่าไฟฟ้าผันแปร (ค่าไฟฟ้าที่ปรับเปลี่ยนตามต้นทุนการผลิตระบบส่งและระบบจำหน่าย เนื่องมาจากปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของการไฟฟ้าที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละเดือน) ซึ่ง Adder นี้ จะคำนวณจากต้นทุนการผลิตในแต่ละประเภทของพลังงานหมุนเวียน

ต่อมากระทรวงพลังงานได้คำนวณราคาต้นทุนในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน หมุนเวียนเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีกำลัง การผลิตสามารถเข้ามาท่วมตลาดในต้นทุนที่มีราคาถูก โดยการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ยังไม่มีการพิสูจน์ว่าจะ สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพได้จริงหรือไม่ จึงเป็นที่มาของมติคณะกรรมการนโยบายพลังงาน แห่งชาติ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2553 ที่กำหนดให้โครงการพลังงานแสงอาทิตย์ที่ยื่นคำร้องก่อนวันที่ 28 มิถุนายน 2553 และเป็นโครงการที่มีสัญญาซื้อขายไฟฟ้าหรือได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้า แล้วยังคง ได้รับส่วนเพิ่ม 8 บาท ต่อหน่วยเช่นเดิม ส่วนโครงการที่ยังไม่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้าจากการไฟฟ้า ณ วันที่ที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีมติ จะได้รับส่วนเพิ่ม 6.50 บาทต่อหน่วย การปรับ Adder ครั้งนี้ได้ส่งผลให้นักลงทุนที่กำลังทำสัญญาซื้อขายโซลาร์เซลล์เพื่อก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าจาก เซลล์แสงอาทิตย์ได้ชะลอการลงทุนออกไป นอกจากนี้การลด Adder ลงจะกระทบต่อการทำธุรกิจ ของผู้ประกอบการในประเทศไทย เพราะว่าจีนมีโรงงานผลิตขนาดใหญ่ ทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศ ไม่สามารถอยู่รอดได้ด้วยต้นทุนที่สูงกว่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์เป็นอย่างมาก

4.1.2 ปัญหาการรับซื้อและราคาไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์

ปัจจุบันกระทรวงพลังงานได้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ให้ทบทุนการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนจากระบบ Adder เนื่องจากเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าที่ต้องแบกรับต้นทุนการสนับสนุนและทำให้ ค่าไฟฟ้าของประชาชนมีแนวโน้มที่แพงขึ้น อย่างไรก็ตามการรับซื้อไฟฟ้าแบบ Feed-in tariff (FIT) ซึ่งน่าจะเป็นทิศทางการสนับสนุนที่เหมาะสมในการพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างยั่งยืนในระยะยาว แต่ผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ดำเนินการโดยชุมชนที่รัฐส่งเสริม อาจไม่สามารถอยู่รอดภายใต้การรับ ซื้อไฟฟ้าแบบ FIT โดยเฉพาะหากต้องเผชิญกับภาวะความผันผวนของราคาวัตถุดิบ

ทั้งนี้ การที่รัฐบาลจะเปลี่ยนรูปแบบของการรับซื้อไฟฟ้า รัฐบาลควรประกาศ ระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอนให้แก่นักลงทุนทราบล่วงหน้า นอกจากนี้ การเสนอนโยบายและมาตรการ ใหม่ ควรจัดรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ประกอบการในประเทศมี ระยะเวลาการปรับตัว และต้องบอกให้เป็นขั้นเป็นตอน การยกเลิกการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงาน หมุนเวียนในระบบ Adder โดยยังไม่มีระบบ Feed-in tariff ที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่องจากระบบ เดิมรองรับ จะทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาพลังงานหมุนเวียน

นอกจากนี้ยังมีปัญหาในกรณีที่มีมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ให้จำกัดปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนจากผู้ผลิตแต่ละกลุ่ม โดยที่ประชุม คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติได้ปรับเป้าหมายแผนพัฒนาพลังงานทดแทนใหม่ทุกประเภท จากเดิมอยู่ที่ 9,201 เมกะวัตต์ เป็น 13,927 เมกะวัตต์ ซึ่งจำนวนดังกล่าวเมื่อเทียบกับการผลิตไฟฟ้า จากเชื้อเพลิงฟอสซิลยังถือว่าเป็นจำนวนน้อยมาก และในแต่ละประเภทของพลังงานหมุนเวียนส่วนใหญ่ จำนวนการรับซื้อไฟฟ้าในรายแรกๆ จะเป็นของผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (IPP) ซึ่งจะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ และเป็น การให้โควตาแก่บริษัทที่ดำเนินการขอไว้ และบางรายที่โควตาที่ขอไว้ยังไม่ได้มีการนำเข้า

ระบบจริง โดยการกำหนดปริมาณการรับซื้อดังกล่าวส่งผลให้ผู้ผลิตไฟฟ้าที่ได้รับอนุญาตในการขายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าในภายหลัง หรือผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กกรองลงมาถูกจำกัดปริมาณไฟฟ้าที่จะขายได้

4.1.3 ปัญหาการเชื่อมต่อกับระบบสายส่ง

โครงข่ายระบบส่งไฟฟ้า รวมทั้งสถานีไฟฟ้าแรงสูงในประเทศไทยอยู่ภายใต้การดูแลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยปราศจากกฎหมายรับรองสิทธิให้ผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนนำไฟฟ้าเหล่านี้เข้าสู่ระบบได้

จากการที่รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับโครงการพลังงานหมุนเวียนของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ผลิตรายเล็กมากนัก ไม่มีมาตรการสนับสนุนให้องค์กรขนาดเล็ก ผู้ผลิตในบ้านเรือนและชุมชนของตนเองที่ผลิตไฟฟ้าใช้เองได้แล้วมีพลังงานไฟฟ้าที่เหลือและไม่ได้เก็บไว้ในแบตเตอรี่ส่งกลับเข้าสู่สายส่ง รวมทั้งปัญหาจากการให้โควตาที่ไม่เพียงพอสำหรับผู้ผลิตไฟฟ้าใช้เองขนาดเล็กและปัญหาในการทำสัญญาซื้อขายกับการไฟฟ้า ซึ่งเนื่องระบบกึ่งผูกขาดในกิจการไฟฟ้าของประเทศไทย ทำให้ผู้มีอำนาจในการพิจารณาสัญญาซื้อขายไฟฟ้ารวมตัวอยู่ที่จุดเดียว อีกทั้งบริษัทลูกของการไฟฟ้าทั้งสามแห่งก็เป็นเพียงองค์กรเดียวที่สามารถบริหารจัดการการทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าได้ ตรวจสอบระบบเชื่อมต่อสายส่งไฟฟ้าระหว่างผู้ผลิตกับการไฟฟ้า จึงก่อให้เกิดการไม่สุจริตในการทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าเพื่อให้โควตาแก่ผู้ที่มีผลประโยชน์และจำนวนเงินที่จะต้องใช้เพื่อทำสัญญา จึงมีราคาที่สูงขึ้นหลายเท่า ก่อให้เกิดปัญหาการซื้อขายใบอนุญาตและสัญญาซื้อขายไฟฟ้าเพื่อหากำไรเกินควร จากปัญหาดังกล่าวทำให้พลังงานที่ผลิตได้ในบางพื้นที่จึงสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์และพลังงานที่เหลือก็ไม่สามารถส่งเข้าสู่ระบบได้ อีกทั้งการจัดการพลังงานแบบรวมศูนย์ทำให้ในการส่งกระแสไฟฟ้าจากจุดต้นของแหล่งพลังงานไฟฟ้าไปยังที่ห่างไกลส่งผลต่อกำลังของกระแสไฟฟ้า ทำให้เกิดการสูญเสียพลังงาน และบางพื้นที่ในปัจจุบัน ระบบสายส่งเริ่มมีขีดจำกัดในการรองรับไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ระบบการรับซื้อ ส่ง และจำหน่ายของการไฟฟ้ายังไม่เอื้อต่อพลังงานหมุนเวียน

4.2 ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนของรัฐบาลไทย

4.2.1 ปัญหาทางกฎหมายในการทำหน้าที่ควบคุมกำกับการผลิตไฟฟ้าผ่านระบบใบอนุญาต (Licensing system)

จากการศึกษาพบว่า ในการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้มีการตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการพลังงานซึ่งเป็นกรณีต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานนั้น คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) มีหน้าที่ต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ ในการพิจารณาคำขออนุญาตติดตั้งแผงโซลาร์บนหลังคา (Solar Rooftop) ที่มีกำลังการผลิตเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งถือเป็นการตั้งโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 และผู้ประสงค์จะตั้งโรงงานมีหน้าที่ต้องขออนุญาตตาม พระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) จึงมีหน้าที่ต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมก่อนมีคำสั่งอนุญาต จากการศึกษาพบว่าขั้นตอนดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาคำขออนุญาตตั้งโรงงาน และเป็นอุปสรรคทางกฎหมายประการสำคัญที่ขัดขวางการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจาก

แหล่งพลังงานทดแทน นอกจากนี้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ถูกจำกัดอำนาจในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการพลังงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 อำนาจของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ถูกจำกัดอยู่เพียงอำนาจในเรื่องการ “อนุญาต” เท่านั้น กรณีจึงพิจารณาได้ว่าอำนาจควบคุมกำกับกิจการดำเนินการผลิตไฟฟ้าอันเป็นการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับของกรมโรงงานอุตสาหกรรมตามเดิม เช่น การใช้อำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานดำเนินการระงับ หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมในกรณีการประกอบกิจการ โรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายความเสียหาย หรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียง โรงงานตาม พระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 มาตรา 37 เป็นต้น

ปัญหาการที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) มีหน้าที่ต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในกรณีการอนุญาตให้ตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการไฟฟ้าซึ่งเป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และปัญหาข้อจำกัดอำนาจในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการโรงงานกิจการไฟฟ้า นั้นสามารถแก้ไขได้โดยมาตรการ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) มีอำนาจในการออกใบอนุญาตตั้งโรงงานโดยไม่ต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม การออกคำสั่งอนุญาตตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการไฟฟ้าในกรณีต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการ พลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง เป็นขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการอนุญาตให้ตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ผู้ศึกษาที่มีความเห็นว่ามีมาตรการแก้ไขปัญหานี้สามารถแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น และมาตรการระยะยาว ดังนี้

- มาตรการระยะสั้น พระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณีโดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแลการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญการป้องกันความเสียหาย และการป้องกันอันตราย ตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมโดยแบ่งออกเป็น ดังนี้ (1) โรงงานจำพวกที่ 1 ได้แก่โรงงานประเภท ชนิดและขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน (2) โรงงานจำพวกที่ 2 ได้แก่โรงงานประเภท ชนิดและขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการ โรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน (3) โรงงานจำพวกที่ 3 ได้แก่โรงงานประเภท ชนิดและขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้ เมื่อมีประกาศของรัฐมนตริตามมาตรา 32 (1) ให้โรงงานที่กำหนดในประกาศ ดังกล่าวเป็นโรงงานจำพวกที่ 3 ด้วย การตั้งโรงงานผลิต ส่งหรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าทุกขนาดถือ เป็นโรงงานประเภทที่ 3 ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ประกอบกับบัญชีท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 ด้วยเหตุนี้ผู้ประสงค์จะติดตั้งมีหน้าที่ต้องอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ดังนั้น หากมีการแก้ไขกฎกระทรวงดังกล่าวโดย กำหนดให้การตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าเป็นโรงงานประเภทที่ 1 ย่อมส่งผลให้การเป็นตั้งโรงงาน ประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน และเมื่อเป็นกรณีที่ไม่ต้องขออนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ตั้ง

โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าก็ไม่จำเป็นต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งจะส่งผลเป็นการลดอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการไฟฟ้า และช่วยส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานทดแทน

- มาตรการระยะยาว คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นองค์การที่ทำหน้าที่เฉพาะในการควบคุมกำกับกิจการไฟฟ้า และเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการไฟฟ้า เมื่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ได้พิจารณาคำขอตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าแล้ว ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการพิจารณาคำขอตั้งโรงงานดังกล่าวถูกควบคุมกำกับโดยหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านกิจการไฟฟ้าแล้วจึง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมอีก ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงเสนอให้ตัดถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในส่วนที่กำหนดให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) จะต้องขอความเห็นของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(2) เพิ่มอำนาจของ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการไฟฟ้า แม้เป็นการประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ควรจะมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการไฟฟ้า ทั้งในเรื่องของการตั้งและประกอบกิจการโรงงาน เนื่องจากการประกอบกิจการไฟฟ้าไม่ว่าจะเป็นกระบวนการกำเนิดกระแสไฟฟ้า การส่ง หรือการจำหน่ายไฟฟ้าล้วนจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นอกจากนี้อุตสาหกรรมไฟฟ้ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและข้องเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่น การผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานทดแทน หรือการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น ซึ่งควรถูกควบคุมกำกับโดยคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านไฟฟ้าโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเสนอให้เพิ่มอำนาจของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 โดยเพิ่มเติมถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 วรรคหนึ่งว่า “ในกรณีที่การปลูกสร้างอาคารหรือการตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการพลังงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ... ให้การอนุญาตและการควบคุมกำกับตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นอำนาจของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้” เมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 อำนาจในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 เช่น การสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานดำเนินการระงับ หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติ ให้ถูกต้องเหมาะสมในกรณีการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจ ก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงโรงงาน ย่อมกลายเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ตามกฎหมาย

4.2.2 ปัญหาทางกฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์โดยตรง

(1) มาตรการรับซื้อไฟฟ้าในอัตราคงที่ (Feed-in Tariffs)

หลักเกณฑ์และการคำนวณการรับซื้อไฟฟ้าในอัตราคงที่ (Feed-in Tariffs) ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงาน

แสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา พ.ศ. 2556 และการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนดิน คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 11 (4) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับผู้ที่ยื่นขอขายไฟฟ้าไว้ในระบบส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้า (Adder) เดิม พ.ศ.2557 และออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร พ.ศ.2558 ถือเป็นมาตรการใหม่ที่มีความเหมาะสมแก่การส่งเสริมผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ทั้งด้านอัตราการรับซื้อไฟฟ้าที่มีความแน่นอน มีการกำหนดระยะเวลาให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม โดยกำหนดอัตราราคารับซื้อไฟฟ้าเป็นระยะเวลา 25 ปี และพยายามจัดสรรการสนับสนุนให้แต่ละประเภทของกลุ่มให้สามารถประกอบกิจการต่อไปได้

แต่ทั้งนี้การรับซื้อไฟฟ้าตามกฎหมายของไทยยังคงขาดเงื่อนไขสำคัญ กล่าวคือ ในมาตรการส่งเสริมโดยการกำหนดอัตราการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา นอกจากจะมีบทบัญญัติที่กำหนดราคารับซื้อไฟฟ้าที่คงที่แน่นอนแล้ว ยังต้องตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานสำคัญที่ว่า “ผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมีสิทธิที่จะได้รับการเข้าถึงและเชื่อมต่อระบบสายส่งไฟฟ้าเพื่อสามารถจำหน่ายไฟฟ้าได้ก่อนผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานประเภทอื่นๆ” อีกทั้งหน่วยงานหรือบริษัทที่รับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนย่อม “มีหน้าที่ต้องรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนก่อนผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานชนิดอื่น” โดยไม่มีการจำกัดปริมาณที่จะรับซื้อไฟฟ้า ซึ่งแตกต่างจากระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา พ.ศ. 2556 ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับผู้ที่ยื่นขอขายไฟฟ้าไว้ในระบบส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้า (Adder) เดิม พ.ศ. 2557 และระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนพื้นดินสำหรับหน่วยงานราชการและสหกรณ์ภาคการเกษตร พ.ศ.2558 ที่ไม่บทบัญญัติใดกำหนดหลักการและหน้าที่ดังกล่าวไว้ เพื่อเป็นการบังคับให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับซื้อไฟฟ้าต้องมีหน้าที่รับซื้อไฟฟ้าที่ได้จากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์หรือพลังงานหมุนเวียนชนิดอื่นก็ตามก่อนการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานชนิดอื่น ทั้งยังมีการกำหนดปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าอย่างจำกัด จากข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนของผู้ประกอบการที่ยื่นเข้ามาทั้งหมด และกำหนดระยะเวลาที่เปิดรับแบบคำขอรับการสนับสนุนไว้อย่างสั้นๆ เพียงหนึ่งเดือนกว่าเท่านั้น จึงทำให้การรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ยังคงถูกจำกัดโดยโควตาการรับซื้อตามปริมาณที่ประกาศไว้ โดยหากมีผู้ผลิตไฟฟ้ายื่นขอรับการสนับสนุนตามโครงการดังกล่าวครบตามเป้าหมายกำลังการผลิตที่จะรับซื้อแล้ว ก็จะเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้ผลิตไฟฟ้ารายอื่น ที่สนใจจะขอรับการสนับสนุนตามระเบียบฉบับนี้ได้อีก

ดังนั้น การส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาที่นำรูปแบบและหลักการพื้นฐานของมาตรการส่งเสริมตามกฎหมายพลังงานหมุนเวียน พร้อมทั้งการปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่ประชาชนและขั้นตอนการยื่นขอรับการสนับสนุนที่มีความสะดวกรวดเร็วและดำเนินการได้ง่าย จึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความนิยมและทำให้ประชาชนหันมาลงทุนติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์กันมากขึ้น กล่าวคือ

- การกำหนดหน้าที่รับซื้อไฟฟ้าและปริมาณการรับซื้อไฟฟ้า

การส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา พ.ศ. 2556 ของประเทศไทย ควรมีการนำหลักการพื้นฐานที่ว่า “ผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมีสิทธิที่จะได้รับการเข้าถึงและเชื่อมต่อระบบสายส่งไฟฟ้าเพื่อสามารถจำหน่ายไฟฟ้าได้ก่อนผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานประเภทอื่นๆ และหน่วยงานที่รับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนย่อมมีหน้าที่ต้องรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนย่อมมีหน้าที่ต้องรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนก่อนผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานอื่นด้วยเช่นกัน” โดยกำหนดเป็นบทบัญญัติในเชิงบังคับให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวง) มีหน้าที่ต้องรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ก่อนการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานเชื้อเพลิงชนิดอื่น โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 11(4) ในการกำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ในการจัดหาไฟฟ้าและออกประกาศเชิญชวนการรับซื้อไฟฟ้าภายใต้วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยตามมาตรา 7(8)

ทั้งนี้ ในส่วนของการจำกัดปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งหลังคา ในการเปิดรับแบบค่าขอรับการสนับสนุนรับซื้อไฟฟ้าในอัตราคงที่ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาในรอบปีถัดไป อาจยกเลิกมาตรการจำกัดดังกล่าวหรือขยายกำลังการผลิตของผู้ประสงคจะขอรับการสนับสนุนที่ยื่นเอกสารเข้ามาภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในอนาคตหากมีความนิยมในการติดตั้งระบบแพร่หลายมากขึ้นและมีปริมาณไฟฟ้าขายเข้าสู่ระบบสายส่งหลักเพิ่มขึ้นแล้ว ก็อาจมีการปรับเปลี่ยนราคาหรือกำหนดการรับซื้อเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การผลิตไฟฟ้าของประเทศ

นอกจากนั้น ควรอนุญาตให้มีการซื้อไฟฟ้าไหลย้อนกลับเข้าสู่ระบบ โดยให้รัฐรับซื้อในอัตราที่เหมาะสม อนุญาตให้สามารถนำไฟฟ้าที่ผลิตได้บรรจุลงในแบตเตอรี่ และอนุญาตให้ไฟฟ้าที่เหลือจากการผลิตเพื่อใช้เองสามารถเชื่อมระบบส่งฟ่งเพื่อจำหน่ายได้ โดยให้ผ่านมาตรฐานจากการไฟฟ้า เนื่องจากระเบียบของภาครัฐในปัจจุบันห้ามโซลาร์รูฟท็อปขายไฟฟ้าย้อนกลับเข้าระบบเมื่อมีกำลังผลิตไฟฟ้าเหลือ หรือย้อนกลับได้แต่ไม่จ่ายค่าไฟให้ รวมทั้งห้ามเก็บไฟสำรองในแบตเตอรี่และห้ามขายไฟส่วนเกินให้ผู้อื่น ซึ่งหากยังคงระเบียบเช่นนี้ต่อไป การเปิดเสรีโซลาร์รูฟท็อปก็จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

(2) มาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตพลังงานแสงอาทิตย์

จากการศึกษา พบว่ามาตรการส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ของประเทศไทยได้กำหนดให้อุตสาหกรรมผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์มีสิทธิได้รับสิทธิและประโยชน์ตามกิจการที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นพิเศษ ได้แก่ การยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร และ ภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิในอัตราร้อยละ 50 ในกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี ได้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า ของจำนวนเงินที่เสียไปเป็นค่าใช้จ่ายเป็น

เวลา 10 ปี และได้หักเงินค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินลงทุน โดยจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดก็ได้ภายใน 10 ปี นับแต่มีรายได้ในกิจการนั้น แต่ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันผู้ประกอบการผู้ผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ของไทยทั้ง 5 บริษัทหลัก ล้วนเป็นการประกอบอุตสาหกรรมนำเข้าเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) เพื่อประกอบเป็นแผงเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Module) หรือนำเข้าแผ่นเวเฟอร์ (Solar Wafer) เพื่อนำมาผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) และนำมาประกอบเป็นแผงเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Module) เท่านั้น แต่ยังไม่มีการประกอบรายใดที่เป็นอุตสาหกรรมครบวงจรตั้งแต่ขั้นต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำที่มีความสามารถและเทคโนโลยีในการผลิตขั้นสูง ทำให้ผู้ประกอบการยังคงต้องนำเข้าวัตถุดิบเซลล์แสงอาทิตย์จากต่างประเทศที่มีเงินทุนและเทคโนโลยีดังกล่าวอยู่แล้วมาในราคาสูง โดยไม่ได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมจากรัฐอย่างจริงจัง ทำให้ในภาพรวมของต้นทุนการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ในประเทศไทยยังคงมีราคาสูงกว่าการซื้อแผงเซลล์แสงอาทิตย์ที่นำเข้าจากต่างประเทศโดยตรง

ในขณะที่การส่งเสริมด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดสรร ขอบเงินช่วยเหลือ หรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2537 ของไทย ซึ่งมีกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในกระทรวงพลังงานเป็นแหล่งเงินทุนหลักในการช่วยเหลือหรืออุดหนุนให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชน เพื่อใช้ในการศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ โดยในส่วนของงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีแสงอาทิตย์ยังคงมีจำนวนน้อยมากเมื่อพิจารณาจากรายชื่อโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยในแต่ละปี แม้จะมีเงื่อนไขว่าเจ้าของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานมีข้อผูกพันที่จะต้องดำเนินงานให้ได้ผลตามเป้าหมาย แต่ก็ไม่มีข้อกำหนดให้นักวิจัยจะต้องดำเนินงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อนำผลการศึกษาวินิจฉัยมาร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้มีการประยุกต์ใช้ได้จริงในเชิงพาณิชย์ ทำให้แม้ว่าจะมีการให้เงินทุนเพื่อการศึกษาวิจัยมากเพียงใด แต่ก็ยังขาดความร่วมมือในกระบวนการนำไปใช้ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่จะสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในเชิงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติเพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศให้สามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมจากต่างประเทศได้

ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

- การประกาศลดหย่อนอากรนำเข้าเซลล์แสงอาทิตย์

เพื่อให้อุตสาหกรรมการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ของไทยสามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมจากต่างประเทศและมีส่วนแบ่งในตลาดซื้อขายเซลล์แสงอาทิตย์เพิ่มขึ้น นอกจากสิทธิและประโยชน์ที่ได้รับในฐานะที่เป็นกิจการที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแล้ว จึงควรมีการเพิ่มเติมสิทธิและประโยชน์ในการลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบเซลล์แสงอาทิตย์ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิมด้วย โดยอาจให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนออกประกาศเพื่อลดหย่อนอากรขาเข้าไม่เกินร้อยละ 90 ของอัตราปกติสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อใช้ประกอบกิจการโรงงานผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ ซึ่งได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ในปัจจุบัน คือ เซลล์แสงอาทิตย์ ซึ่งเป็นชิ้นส่วนที่ติดหรือรวมอยู่ในแผงเซลล์แสงอาทิตย์สำเร็จรูปตาม

นิยามของคำว่า “วัตถุดิบ” ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ป. 7/2542 โดยผลิตมาจากผลึกซิลิกอนที่มีความบริสุทธิ์สูง 99.9999 % ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีเทคโนโลยีในการผลิตวัตถุดิบดังกล่าวและยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ จึงสมควรที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะต้องพิจารณาอนุมัติรายการวัตถุดิบให้รวมถึงเซลล์แสงอาทิตย์ตามหลักเกณฑ์ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ป. 9/2544 เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติรายการวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น ตามมาตรา 30 ด้วย

4.2.3 กฎหมายทำหน้าที่ส่งเสริมและเป็นมาตรการสนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์โดยอ้อม

มาตรการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ในประเทศไทยมีเพียงการให้สิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงอาจยังไม่เพียงพอสำหรับอุตสาหกรรมดังกล่าวเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ยังขาดเทคโนโลยีที่ใช้กระบวนการผลิตจำนวนมากที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง ซึ่งรัฐควรให้การส่งเสริมทางการเงินประกอบด้วย

นอกจากนี้มาตรการให้เงินอุดหนุนแก่นักลงทุนโดยตรงอาจไม่มีความเหมาะสมกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทย เนื่องจากสาเหตุหลักด้านงบประมาณของกระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งต้องใช้ส่งเสริมอุตสาหกรรมอื่นๆ ของประเทศอีกจำนวนมาก ในขณะที่ปัจจุบันกองทุนเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์พลังงานมีเพียงโครงการที่ให้สนับสนุนผู้ประกอบการที่ลงทุนด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือพลังงานทดแทนตามกิจการที่ระบุไว้ในมาตรา 7 และ 17 แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีแต่วัตถุดิบประสมใช้ในการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดในโรงงานหรืออาคารควบคุมเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตแสงอาทิตย์ ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์จึงไม่สามารถขอรับการสนับสนุนเงินทุนตามโครงการของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานที่มีอยู่ได้ เว้นแต่จะมีการจัดตั้งโครงการเงินหมุนเวียนขึ้นใหม่โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นเจ้าของโครงการ นำเงินงบประมาณของกระทรวงมาสนับสนุนให้นักลงทุนโดยการปล่อยเงินให้กู้ยืมผ่านสถาบันการเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำในลักษณะเดียวกันกับโครงการเงินหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน โดยบรรจุไว้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งใน “โครงการอุตสาหกรรมสีเขียว” (Green Industry) ของกระทรวงในฐานะที่เป็นกิจการผลิตวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลักดันให้เกิดการกำหนดหลักเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ในการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ (Green Loan) สำหรับอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ซึ่งถือเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสีเขียวด้วย

4.2.4 ร่างพระราชบัญญัติพลังงานทดแทน พ.ศ.

จากการดำเนินการส่งเสริมพลังงานทดแทนของภาครัฐที่ผ่านมา ยังมีปัญหาด้านกฎหมาย นโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติขับเคลื่อนสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ อาทิเช่น หน่วยงานหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล เสนอแนะมาตรการทางกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายมีหลายหน่วยงาน มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันการบริหารงานไม่เป็นเอกภาพ ขาดความชัดเจนในเรื่องนโยบาย นอกจากนี้ยังมีกฎหมาย กฎ ระเบียบจำนวนมาก ที่สร้างความยากลำบากในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน และในการถูกบังคับใช้กฎหมายของผู้ประกอบกิจการพลังงานทดแทน ซึ่งล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพลังงานทดแทนในประเทศไทยทั้งสิ้น ดังนั้นสมควรมีการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้

เกิดความมั่นคงด้านพลังงานและก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน ในการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องมีการบูรณาการกำหนดมาตรการและกลไกต่างๆ ทั้งในแง่การส่งเสริมจูงใจ การให้สิทธิประโยชน์ และการบังคับเพื่อให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น ในกิจการไฟฟ้า ความร้อน ความเย็น หรือเชื้อเพลิง หรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจำเป็นต้อง จัดตั้งคณะกรรมการพลังงานทดแทนและกองทุนพลังงานทดแทนเพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน มาตรการหรือกลไกข้างต้นให้บรรลุผล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ เพื่อดูแลภาพรวมของกิจการพลังงาน ทั้งหมด ส่งเสริม สนับสนุนการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน จัดหาพลังงานทดแทนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ให้มีกลไกที่รักษาระดับราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงลดการพึ่งพาพลังงานสิ้นเปลืองที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ โดย จัดให้มี "คณะกรรมการพลังงานทดแทน" ที่โครงสร้างประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน ฯลฯ รวมถึงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากสาขาด้านพลังงาน นอกจากนี้ยังระบุถึงการขอรับการ ส่งเสริมกิจการพลังงานทดแทน ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการพลังงานทดแทนเป็นผู้พิจารณาความ เหมาะสม ส่วนการส่งเสริมกิจการพลังงานทดแทน ระบุว่า โรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทนไม่ถือเป็น โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือให้เป็นโรงงานที่ได้รับการยกเว้นให้จัดตั้งได้ในบางพื้นที่ แต่การยกเว้นต้องไม่กระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ผังเมืองกำหนด ในด้านการลงทุน ผู้ประกอบกิจการพลังงานที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมกิจการสามารถได้รับลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับ เครื่องจักรรวมทั้งเครื่องมือและสิทธิประโยชน์อื่น นอกจากนี้ยังกำหนดให้มี "กองทุนพลังงานทดแทน" เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนหรืออุดหนุนการอนุรักษ์พลังงานโดยเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มี การนำเสนอทัศนะของนักวิชาการและเครือข่ายเอกชน ไว้ดังนี้

1) มีการตั้งข้อสังเกตถึงแนวคิดในการร่างพระราชบัญญัติพลังงานทดแทน พ.ศ. การส่งเสริมพลังงานทดแทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงไฟฟ้าขนาดเล็กที่ผลิตเองในชุมชน แต่ผู้ส่งเสริมกลับ ไม่มีการสนับสนุนด้านราคา (Adder) และผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าขนาดเล็กก็ต้องลงทุนสร้างระบบ สายส่งเชื่อมต่อกับระบบจำหน่ายเอง ในขณะที่โรงไฟฟ้าขนาดใหญ่กลับไม่ต้องลงทุนสร้างสายส่ง แบบ นี้จะเรียกว่าการส่งเสริมได้อย่างไร และควรต้องมีความชัดเจนถึงการจัดตั้งกองทุนพลังงานหมุนเวียน มากกว่าที่เขียนอยู่ในร่าง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีระบบและกระบวนการวางแผนที่มีส่วน ร่วมทุกส่วน โดยเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ โครงสร้างมาจากภาครัฐ 12 คน, เอกชน 4 คน, ประชาชน/ท้องถิ่น 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่สำคัญการจัดตั้ง "กองทุน พลังงานหมุนเวียน" ที่ปรากฏในร่าง พ.ร.บ.พลังงานทดแทนดังกล่าวของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ (NIDA) ไม่มีรายละเอียดของการจัดสรรเงินกองทุนไว้ ที่ควรพิจารณาจากจำนวนประชากร ของแต่ละพื้นที่ ขนาดเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น ค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน และควรจัดตั้ง คณะกรรมการกองทุนวิจัยและพัฒนาพลังงานหมุนเวียนระดับจังหวัดด้วย

2) มีการให้ความเห็นว่า ควรให้ผู้ประกอบการกิจการโครงข่ายไฟฟ้าสามารถรับซื้อ ไฟฟ้าจากผลิตไฟฟ้าที่ได้รับอนุมัติทันที โดย "ไม่มีการเลือกปฏิบัติ" ในส่วนของเชื้อเพลิงชีวภาพ จะต้องกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงต้องรับซื้อเชื้อเพลิงชีวภาพจาก ผู้ผลิตที่ได้รับการอนุมัติการ ส่งเสริมกิจการ ตามสูตรการคำนวณของคณะกรรมการ และสำหรับผู้ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อนำไป ผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยมีต้องได้รับใบอนุญาตค้าน้ำมัน

เชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิงและต้องการให้เพิ่มรายละเอียดของการลงทุนด้านสายส่งการไฟฟ้าในระบบจำหน่าย ควรเข้ามาช่วยลงทุน และอนุญาตให้ผู้ประกอบการโครงข่ายไฟฟ้าสามารถลดปริมาณการรับซื้อ หรือปฏิเสธการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตชั่วคราวได้ในกรณี

- (1) มีปริมาณไฟฟ้ามากเกินไปที่ระบบจะรับได้
- (2) มีข้อผูกพันที่ต้องรับซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศและในประเทศ ตามสัญญาที่มีอยู่ก่อนแล้ว
- (3) เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

ยังมีการตั้งข้อสังเกตถึงปัญหาของพลังงานทดแทนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถอุดช่องโหว่ได้ คือ ยังขาดการมีส่วนร่วมของส่วนที่เกี่ยวข้อง และไม่มีกรกล่าวถึงมิติผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม สังคมและสุขภาพ และที่สำคัญไม่กำหนดระเบียบ มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูล และการมีส่วนร่วมของสาธารณะไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้เลย

3) มีการให้ความเห็นว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้ขาดหลักเกณฑ์ นโยบาย และหน้าที่การกำกับดูแลที่ชัดเจน ยังไม่มีการตรวจสอบด้านความโปร่งใสเรื่องพลังงานทดแทน สิ่งที่เกี่ยวข้องคือ อาจเกิดการคอร์รัปชั่นเชิงนโยบาย ผู้บริโภคอาจต้องแบ่งรับภาระ โดยหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจในสิ่งที่พระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องแก้ไข และสอดคล้องกับความเห็นของรายอื่น ๆ คือ ผู้ผลิตไฟฟ้าต้องเข้าถึงระบบสายส่ง ชุมชนมีสิทธิในการใช้ไฟฟ้าและการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้ในครัวเรือนโครงข่ายไฟฟ้าต้องมีความโปร่งใส

4.3 วิเคราะห์ข้อตกลงความร่วมมือทางด้านพลังงานของอาเซียนกับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย

การรวมตัวกันของประเทศอาเซียนจะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายๆด้านตามมา และหนึ่งในนั้นคือความร่วมมือด้านพลังงาน โดยภาพรวมแล้วภูมิภาคอาเซียนใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตไฟฟ้าเป็นหลัก ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าพลังงานจากฟอสซิล (ได้แก่น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ) นับวันหายากและมีราคาแพงเพราะเป็นพลังงานที่ใช้แล้วหมดสิ้นไปไม่สามารถผลิตทดแทนได้ในชั่วอายุคน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านหินปล่อยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ มีผลทำให้เกิดฝนกรด เขม่า ฝุ่น คิวบินส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยเฉพาะทำลายระบบทางเดินหายใจและปอดของสิ่งมีชีวิต หรือน้ำมันปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกอันเป็นสาเหตุของโลกร้อน อาเซียนจึงต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาพลังงานสะอาดไม่ก่อให้เกิดมลพิษได้จากธรรมชาติที่อยู่รอบตัวและใช้ได้ไม่มีวันหมดสิ้น เพื่อเป็นทางออกจากปัญหามลพิษและการหมดสิ้นไปของพลังงานฟอสซิล ด้วยการสนับสนุนเชิงนโยบายด้านพลังงานทางเลือก ทั้งนี้พลังงานทางเลือก เป็นคำกล่าวรวมหมายถึงแหล่งที่มาของพลังงานที่สามารถนำมาทดแทนพลังงานเดิมที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล โดยไม่มีผลกระทบอื่นเกิดขึ้น ดังนั้นพลังงานทางเลือกสำหรับอนาคตอาเซียนเพื่อรอดจากวิกฤตสิ่งแวดล้อมและการขาดแคลนพลังงานในที่นี้หมายถึง พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานจากขยะหรือพลังงานอื่นๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมตามมา

อาเซียนจึงมีความพยายามเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนหลายรูปแบบ ผสมผสานกันเพื่อให้สามารถสอดคล้องกับตลาดแรงงานที่มีอยู่ และผู้ผลิตในท้องถิ่น เพื่อให้ทั้งส่วนนโยบายและการปฏิบัติจริงมีความสอดคล้องกัน และเกิดการร่วมมือกันมากขึ้น ทั้งนี้แผนงานทั้งหมดจะต้องมาควบคู่กับการทำวิจัย ซึ่งใช้พื้นฐานข้อมูลจากแต่ละประเทศ

สมาชิกมาพิจารณาและสร้างค่าแนวโน้มในอนาคต และจากนั้นจัดทำแผนนโยบายการจัดการด้านพลังงานเพื่อรองรับตามสถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนี้ ปัจจัยความสำเร็จของความร่วมมือทางด้านพลังงานของอาเซียนที่เกี่ยวกับพลังงานทดแทนจะเกิดขึ้นได้ จึงต้องวางเป้าหมายหลักร่วมกันคือ ทุกประเทศสมาชิกจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างการรวมกลุ่มของตลาดในภูมิภาค เพื่อลดความไม่มีประสิทธิภาพในระบบต่างๆ และลดต้นทุนพลังงานที่สำคัญจะต้องกระตุ้นการใช้พลังงานทดแทนในวงกว้าง เสาะหาโอกาสเพื่อเพิ่มการผลิตในท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบจากภายในท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็ต้องลดการอุดหนุนพลังงานพื้นฐานเปลี่ยนมาอุดหนุนพลังงานทดแทน และปรับโครงสร้างพลังงานให้มีมาตรฐานเดียวกัน เร่งผลักดันมาตรฐานและนโยบายการใช้พลังงานทดแทนทั่วทั้งภูมิภาค ส่งเสริมการลงทุนให้มีการเร่งลงทุนในพลังงานทดแทนในมาตรฐานเดียวกันทั้งภูมิภาค

สำหรับแผนความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 (APAEC) เป็นแผนปฏิบัติการที่มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมความมั่นคงและความยั่งยืนในการจัดหาพลังงาน และการใช้ทรัพยากรพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาเซียนได้มีแผนปฏิบัติการนี้มาแล้ว 3 ฉบับ คือ ฉบับปี 1999 – 2004 (พ.ศ. 2542 - 2547) ฉบับปี 2005 – 2009 (พ.ศ. 2548 - 2552) ฉบับปี 2010 – 2015 (พ.ศ. 2553 - 2558) และปัจจุบันความร่วมมือด้านพลังงานอยู่ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ปี 2016 - 2025 (พ.ศ. 2559-2568)

ในส่วนของแผนงานของ ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 จะแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ช่วงที่ 1 คือ 2016 – 2020 และช่วงที่สอง คือ 2021 – 2025

จากกลยุทธ์หลักของแผน 7 ประการ หนึ่งในนั้นที่เกี่ยวข้องกับพลังงานแสงอาทิตย์ คือ การพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานที่กลับมาใช้ใหม่ได้ที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Renewable Energy) ซึ่งเป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อเพิ่มความหลากหลายของการจัดหาพลังงานและช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงานในภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน และสามารถกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยในระยะที่ 1 ตั้งเป้าหมายจะเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทน (ทุกชนิดรวมกัน ยกเว้นชีวมวล) ให้ได้ถึง 23% ในปี 2025

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงความร่วมมือทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในความร่วมมือด้านพลังงานของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งเป็นการวางกรอบแนวทางที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพลังงานทดแทนอย่างกว้างๆ ในการดำเนินงาน ไม่ได้มีสถานะเป็นกฎหมาย หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ผูกพันรัฐที่เข้าร่วมทำความตกลงร่วมมือกัน และไม่มีข้อผูกมัด รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายใดๆ จึงไม่มีสภาพบังคับให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามสาเหตุอาจเป็นเพราะอาเซียนได้คำนึงถึงข้อจำกัดและศักยภาพของแหล่งพลังงานประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในแต่ละประเทศสมาชิกซึ่งมีแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคของแต่ละประเทศ หากกำหนดข้อตกลงความร่วมมือทางด้านพลังงานทดแทนอย่างละเอียดตามแหล่งพลังงานแยกตามแต่ละประเภทแล้ว บางประเทศโดยสภาพไม่อาจปฏิบัติตามได้ ในส่วนของประเทศไทยถือเป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า เพื่อแสดงความจริงใจว่าประเทศไทยต้องการเห็นการพัฒนาพลังงานทดแทนไปด้วยกันของประเทศในกลุ่มสมาชิกโดยแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี พ.ศ. 2551 – 2565 (Renewable Energy Development Plan : REDP) ได้กำหนดเป้าหมายของการใช้

พลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้าปี พ.ศ. 2565 ไว้ที่ 500 เมกะวัตต์ และเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภาครัฐจึงกำหนดมาตรการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนด้วยการให้ส่วนเพิ่มราคาซื้อไฟฟ้า (Adder) โดยสำหรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์จะได้รับ Adder ที่ 8 บาทต่อหน่วยเป็นระยะเวลา 10 ปี นับจากวันเริ่มต้นซื้อขายไฟฟ้าตามสัญญา ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 ภาครัฐได้มีการปรับปรุงเป้าหมายตามแผน REDP โดยเปลี่ยนไปใช้แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555-2564) (Alternative Energy Development Plan: AEDP 2012-2021) แทน โดยกำหนดเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ปริมาณ 2,000 เมกะวัตต์ ภายในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งประกอบด้วย ระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคา (Solar Rooftop) จำนวน 1,000 เมกะวัตต์

ปัจจุบันได้มีการใช้แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579 (Alternative Energy Development Plan: AEDP2015) โดยแผนดังกล่าวให้ความสำคัญในการเพิ่มสัดส่วนการผลิตพลังงานหมุนเวียนภายในประเทศ การส่งเสริมการผลิตพลังงานจากวัตถุดิบพลังงานทดแทนที่มีอยู่ภายในประเทศให้ได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน และการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อผลประโยชน์ร่วมในมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน มีการนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในรูปแบบต่างๆ ทั้งการสร้างต้นแบบในการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ในหน่วยงานต่างๆ เช่น อุทยานราชภักดิ์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และหมู่บ้านห่างไกลตามแนวพระราชดำริ โครงการติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ห่างไกล การติดตั้งระบบโคมไฟส่องสว่างพลังงานแสงอาทิตย์ ในพื้นที่เสี่ยงภัย 3 จังหวัดชายแดนใต้ รวมทั้งมีการสร้างการยอมรับเกี่ยวกับการลงทุนด้านพลังงานทดแทน เช่น สถาบันวิทยาการ สวทช. ได้มีการพัฒนาหลักสูตร “ธุรกิจผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ขั้นพื้นฐาน (Fundamental Solar Farm Business: FSB)” ขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ Solar Farm ในประเทศไทย โดยสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทำธุรกิจ Solar Farm การวางแผนธุรกิจที่ดี การลงทุน การสนับสนุนทางการเงิน การออกแบบ เทคโนโลยีที่ทันสมัย การติดตั้ง การวางระบบ และการบำรุงรักษา

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP2015) ตั้งเป้าหมายการใช้พลังงานหมุนเวียนในสัดส่วนที่นับว่าสูงและท้าทายที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic - Solar PV) ถือเป็นสัดส่วนที่ใหญ่ที่สุดในแผนการผลิตพลังงานหมุนเวียน (6000 เมกะวัตต์) ตามมาด้วยพลังงานชีวมวล (5570 เมกะวัตต์) และพลังงานลม (3000 เมกะวัตต์) ภายในปี 2579 สัดส่วนพลังงานทดแทนตามแผนนี้ จะทำให้การผลิตพลังงานหมุนเวียนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นสามเท่า แม้ว่าการพัฒนาพลังงานทดแทนจะมีความสำคัญ แต่เป้าหมายด้านพลังงานทดแทนที่วางแผนไว้ อาจถูกจำกัดโดยโครงข่ายระบบส่งไฟฟ้าของไทย ถ้าหากประเทศไทยสามารถลดข้อจำกัดเหล่านี้ได้ แผนดังกล่าวอาจมีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังใช้กลไกสนับสนุนพลังงานทดแทนหลายประการ มีการริเริ่มพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมาก จึงถือได้ว่าประเทศไทยเป็นตัวอย่างที่ดีในอาเซียนในการส่งเสริมใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์มาผลิตไฟฟ้า แม้ว่ารัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญของการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ผลิตไฟฟ้า แต่ต้นทุนการผลิตในปัจจุบันยังมีราคาสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพลังงานฟอสซิล จึงไม่จูงใจให้เอกชน

ลงทุน รัฐบาลไทยจึงกำหนดเงื่อนไขการส่งเสริมที่สำคัญคือ “มาตรการรับซื้อไฟฟ้าแบบ Feed-in-Tariff (FIT)” ที่จะให้มีอัตราส่วนเพิ่มของราคารวมค่าไฟฟ้าที่คงที่ตลอดสัญญา ซึ่งถึงแม้ว่าแผนเหล่านี้จะประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้มีการลงทุนในพลังงานหมุนเวียนได้ระดับหนึ่ง แต่นโยบายหรือมาตรการสนับสนุนที่ออกมาจนถึงปัจจุบันมีความไม่ต่อเนื่องและไม่ชัดเจน ดังนั้นปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อ การขยายหรือจำกัดพลังงานทดแทนอย่างแท้จริงไม่ใช่ทรัพยากรหรือเทคโนโลยีหากเป็นการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐบาล ถ้าหากประเทศสมาชิกอาเซียนสนับสนุนพลังงานทดแทนอย่างจริงจัง เป้าหมายการพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนก็ยังไม่ไกลเกินเอื้อม อาเซียนต้องช่วยกันคิดถึงเรื่องทำอย่างไร จะพัฒนาให้พลังงานจากแสงอาทิตย์เป็นทางเลือกอยู่ให้เป็นพลังงานกระแสหลักของอาเซียนเพื่อการ ส่งต่อพลังงานสะอาดที่ยั่งยืนสู่คนรุ่นต่อไปในอนาคต

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษานโยบายและกรอบความตกลงร่วมมือของอาเซียนในด้านการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้า และนโยบาย มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยเพื่อเสนอแผนนิติบัญญัติที่เหมาะสมในการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้าให้สอดคล้องกับแนวทางของอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า การจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AEC) เป็นความร่วมมือของ 10 ประเทศ การรวมตัวกันของประเทศในอาเซียนก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประกอบด้วย 3 เสาหลัก อันได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ซึ่งความร่วมมือทางด้านพลังงานได้จัดอยู่ในเสาสังคม และวัฒนธรรมของอาเซียน พลังงานเป็นกุญแจสำคัญของเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งนั้นต้องหมายถึงในภูมิภาคจะต้องมีความร่วมมือกัน ควบรวมกันอย่างเหนียวแน่น โดยภาพรวมแล้วภูมิภาคอาเซียนยังคงใช้พลังงานจากฟอสซิลเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันอาเซียนได้กำหนดนโยบายมุ่งไปหาทางเลือกหันเหความต้องการพลังงานในทิศทางลดการพึ่งพาการใช้พลังงานจากฟอสซิล พยายามเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น

แผนงานของอาเซียนและความตั้งใจของประเทศสมาชิกที่ร่วมมือกันจึงหาโอกาสพัฒนาประสิทธิภาพของพลังงาน ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาแหล่งพลังงานทดแทน โดยมีนโยบายความร่วมมือทางพลังงานของอาเซียน (ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation) ที่มุ่งเน้นพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานที่กลับมาใช้ใหม่ได้ที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Renewable Energy) ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อเพิ่มความหลากหลายของการจัดหาพลังงาน และช่วยลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงานในภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน ซึ่งในแผน ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation 2016 - 2025 (APAEC) ตั้งเป้าหมายจะเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทน (ทุกชนิดรวมกัน ยกเว้นชีวมวล) ให้ได้ถึง 23% ในปี 2025 พลังงานแสงอาทิตย์เป็น 1 ในพลังงานทดแทนที่มีการพัฒนาเรื่อยมาในภูมิภาคอาเซียน แต่พลังงานแสงอาทิตย์ก็ยังคงจัดว่าเป็นกลุ่มที่ต้องมีการลงทุนสูงจึงจัดหามาได้ยาก อาเซียนจึงวางเป้าหมายหลักในการกระตุ้นการใช้พลังงานหมุนเวียนในวงกว้าง เสาหาโอกาสเพื่อเพิ่มการผลิตในท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบจากภายในท้องถิ่น โดยประเทศสมาชิกจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องกันมีการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างการรวมกลุ่มของตลาดในภูมิภาค เพื่อลดความไม่มีประสิทธิภาพในระบบต่างๆ และลดต้นทุนพลังงาน เพื่อให้ทั้งส่วนนโยบายและการปฏิบัติจริงมีความสอดคล้องกัน เกิดการร่วมมือกันมากขึ้น อาเซียนจึงกำหนดกลยุทธ์ความร่วมมือด้านพลังงาน โดยให้ความสำคัญถึงการกำหนดเป้าหมายพร้อมตัวชี้วัด (Target Definition) นั่นคือส่วนแรก ที่อาเซียนต้องก่อให้เกิดระบบการต่อรอง การเจรจาให้ได้ เพื่อที่จะสร้างข้อมูลพื้นฐานในส่วนองวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มร่วมกัน และอีกส่วนคืออาเซียนต้องกำหนดขอบเขตเป้าหมายความร่วมมือที่ชัดเจนและสามารถวัดผลออกมาได้ ทั้งนี้ เพื่อจัดการกับเป้าหมายหลักที่วางไว้ สำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อให้แผนงาน

ภาคปฏิบัติมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันมากขึ้นในภูมิภาค อาเซียนวางแนวทางให้ประเทศสมาชิกจะต้องพัฒนารายละเอียดกฎเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับการเชื่อมต่อด้านพลังงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันหมด รวมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีการลงทุนด้านพลังงานมากขึ้น สำหรับนโยบายด้านพลังงานแต่ละประเทศสมาชิกนั้น ประเทศสมาชิกต้องมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ขณะเดียวกันเทคโนโลยีในอนาคตก็มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับพัฒนาให้เกิดการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น และจะต้องมีความพยายามให้เกิดการรวมตลาดพลังงานภายในภูมิภาค จากที่กล่าวมาจะต้องใช้ความพยายามอย่างมาก เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของตลาดพลังงานในภูมิภาค ในขณะที่กฎหมายและกฎระเบียบการนำเข้า – ส่งออก มีความจำเป็นสำหรับนักลงทุนในระยะยาว รวมทั้งการมีนโยบายที่สอดคล้องกันในทุกประเทศ และการลดการสนับสนุนกองทุนพลังงาน เหล่านี้อาเซียนถือว่าได้มีการริเริ่มดำเนินการไปบางส่วนแล้ว และอยู่ในช่วงสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่อง

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความตื่นตัวในการแสวงหา และพัฒนาพลังงานจากแหล่งพลังงานทดแทนเช่นเดียวกัน ปัจจุบันประเทศไทยมีความก้าวหน้าเป็นอันดับต้นๆของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และจริงจังในการสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ โดยได้เข้าร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน (ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation) ฉบับปี พ.ศ.2559 - 2568 ซึ่งแผนดังกล่าวมีโครงการหลักที่สำคัญ 7 สาขา หนึ่งในนั้น คือ การพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานที่กลับมาใช้ใหม่ได้ที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Renewable Energy) ในการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมตามข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว อย่างไรก็ตามข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงการวางกรอบแนวทางที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพลังงานทดแทนอย่างกว้างๆในการดำเนินงานเท่านั้น ไม่ได้มีสถานะเป็นกฎหมาย หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ผูกพันรัฐที่เข้าร่วมทำความตกลงร่วมมือกัน และไม่มีข้อผูกมัด รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายใดๆ จึงไม่มีสภาพบังคับให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยได้บูรณาการภาคพลังงานทดแทนภายในประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางของอาเซียน โดยได้ประกาศแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2558 – 2579 (Alternative Energy Development Plan : AEDP2015) ซึ่งให้ความสำคัญในการส่งเสริมการผลิตพลังงานจากวัตถุดิบพลังงานทดแทนที่มีอยู่ภายในประเทศให้ได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม และการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อผลประโยชน์ร่วมในมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยวางกรอบเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน รวมทั้งพิจารณาถึงศักยภาพแหล่งพลังงานทดแทนที่สามารถนำมาพัฒนาได้ ทั้งในรูปแบบของพลังงานไฟฟ้า ความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพภายใต้แผน AEDP2015 เป็นร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี 2579 มีเป้าหมายการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนแต่ละประเภทเชื้อเพลิงตามแผน AEDP2015 มีสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในภาพรวมของทั้งประเทศที่ร้อยละ 20 ของปริมาณความต้องการพลังงานไฟฟ้า (Energy) รวมสุทธิ ซึ่งสอดคล้องตามกรอบการกำหนดสัดส่วนเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าของแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558 - 2579 (PDP2015) ที่ระบุว่าให้มีสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนอยู่ในช่วงร้อยละ 15 - 20 ภายในปี 2579 นอกจากนี้รัฐบาลยังได้เร่งรัดการจ่ายไฟฟ้าโครงการพลังงานทดแทนที่มีสัญญาแล้วให้เข้าระบบ(COD) ในโครงการติดตั้งโซลาร์ฟาร์มส่วนราชการและสหกรณ์การเกษตร จัดทำอัตราซื้อไฟฟ้าในอัตราคงที่ (Feed-in Tariffs) เร่งเดินหน้าสนับสนุนการลงทุนพัฒนาผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่านโยบายรัฐและการนำ

นโยบายไปปฏิบัติยังมีปัญหาบางประการ เช่น มาตรการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ภาคเอกชนไม่สามารถวางแผนการลงทุนได้ ขาดทิศทางที่ชัดเจน ไม่สร้างความมั่นใจให้นักลงทุนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะการขาดโครงสร้างขององค์กรกำกับดูแลและส่งเสริมกิจการพลังงานทดแทน และมีกฎหมายจำนวนมากซึ่งซ้ำซ้อนกัน

ในด้านฐานการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ มาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ประกอบการในการลดหย่อนภาษีนำเข้าสำหรับวัตถุดิบเซลล์แสงอาทิตย์เพิ่มเติม ที่จะทำให้ปรับราคาต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับราคาสามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมจากต่างประเทศได้ และมาตรการการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตแผงเซลล์แสงอาทิตย์ ยังไม่มีบทบัญญัติหรือช่องทางให้ภาครัฐสนับสนุนเงินทุนตามโครงการของกองทุนต่างๆ หรือการส่งเสริมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านพลังงานแสงอาทิตย์ สำหรับมาตรการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์เกิดการหยุดชะงัก และยังมีข้อจำกัดในการกำหนดปริมาณรับซื้อไฟฟ้า อีกทั้งในปัจจุบันยังไม่มีนโยบายหรือบทบัญญัติที่กำหนดให้ภาครัฐต้องรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ก่อนพลังงานชนิดอื่นๆ นอกจากนี้ การขอรับการอุดหนุนทางการเงินของผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์จากหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือจากแหล่งกองทุนต่างๆ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างครอบคลุมแก่ผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ทุกประเภท จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่านโยบายรัฐและการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์ผลิตไฟฟ้าที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วน และขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตไฟฟ้าให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเทศไทยจะได้ก้าวสู่การพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามแผนความร่วมมือทางพลังงานของอาเซียน (ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation) ต่อไป โดยมีแนวทาง ดังนี้

5.2.1 ปรับปรุงมาตรการทางด้านนโยบายและมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ

1. กำหนดมาตรการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ชัดเจน โดยให้กระทรวงพลังงานกำหนดมาตรการส่งเสริมพลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้าที่ชัดเจน และเปิดให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประกาศใช้มาตรการต่างๆ หรือยกเลิกมาตรการสนับสนุน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตลอดจนการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการไฟฟ้าอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและสถาบันการเงินในการพัฒนาโครงการ

2. กำหนดแผนการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในระยะยาวและมีเป้าหมายการรับซื้อที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดแผนการรับซื้อไฟฟ้าในแต่ละปีให้ครอบคลุมโครงการฟาร์มแสงอาทิตย์ขนาดเล็ก การติดตั้งแผงเซลล์แสงอาทิตย์บนหลังคาบ้านพักอาศัย กิจการขนาดกลางและโรงงาน ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายการรับซื้อไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ไม่ใช่เพดานและข้อจำกัดในการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ โดยกระทรวงพลังงานสามารถปรับเพิ่มเป้าหมายการรับซื้อได้ และ

ควรกำหนดให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายต้องรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ก่อนผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานชนิดอื่น

3. กำหนดให้การพัฒนาระบบส่งไฟฟ้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ (PDP) ที่ต้องมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อจำกัดของระบบส่งไฟฟ้าในการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ผลิตรายเล็ก รวมไปถึงการพัฒนาาระบบส่งไฟฟ้าแบบ Smart Grid

4. คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) จะต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน ประสานงานร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายอย่างใกล้ชิดในการกำกับดูแล ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน ตามมาตรา 7 (3) (4) และ (8) เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับ SPP/VSPP ในการปฏิเสธการตอบรับซื้อไฟฟ้าจากเหตุการณ์เชื่อมโยงระบบของ SPP/VSPP ทำให้มีผลกระทบระบบของการไฟฟ้า

5. ควรส่งเสริมการศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพลังงานหมุนเวียน จะช่วยให้เกิดเทคโนโลยีต้นแบบของประเทศที่มีค่าใช้จ่ายที่ถูกลงได้

6. รัฐบาลควรให้ความสำคัญแก่การใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น โดยควรลดการอุดหนุนพลังงานฟอสซิล

5.2.2. การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบกฎเกณฑ์

1. การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบกฎเกณฑ์ที่ซ้ำซ้อน เพื่อขจัดอุปสรรคการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ผลิตไฟฟ้า เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศไทยโดยสร้างกระบวนการที่เปิดกว้าง โปร่งใส และจัดการเลือกปฏิบัติ

ปัญหาจากการที่กฎหมายกำหนดหน้าที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในกรณีการขออนุญาตให้ตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการไฟฟ้าซึ่งเป็นกรณีต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และปัญหาข้อจำกัดอำนาจในการควบคุมกำกับประกอบกิจการโรงงานกิจการไฟฟ้า สรุปข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

(1) กำหนดให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) มีอำนาจในการออกใบอนุญาตตั้งโรงงานโดยไม่ต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมก่อน โดยแก้ไขกฎกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดให้การตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าเป็นโรงงานประเภทที่ 1 ส่งผลทางกฎหมายให้เป็นการตั้งโรงงาน ประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันที ไม่ต้องขออนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อเป็นกรณีที่ไม่ต้องขออนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม การพิจารณาอนุญาตให้ตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจึงอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) เพียงองค์กรเดียว

(2) เมื่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาคำขอตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องขอความเห็นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมอีก จึงเสนอ ให้ตัดถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในส่วนที่กำหนดให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) จะต้องขอความเห็นจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(3) เพิ่มอำนาจของ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ในการควบคุมกำกับกิจการประกอบกิจการไฟฟ้า แม้เป็นการประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ควรมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับกิจการประกอบ

กิจการไฟฟ้า ทั้งในเรื่องของการตั้งและประกอบกิจการโรงงาน เนื่องจากการประกอบกิจการไฟฟ้า ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการกำเนิดกระแสไฟฟ้า การส่ง หรือการจำหน่ายไฟฟ้าล้วนจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นอกจากนี้อุตสาหกรรมไฟฟ้ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและข้องเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่น การผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานทดแทน หรือการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น ซึ่งควรถูกควบคุมกำกับโดยคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านไฟฟ้าโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเสนอให้เพิ่มอำนาจของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ในการควบคุมกำกับประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 โดยเพิ่มเติมถ้อยคำในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 48 วรรคหนึ่งว่า “ในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารหรือการตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการพลังงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ... ให้การอนุญาตและการควบคุมกำกับตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานนั้นเป็นอำนาจของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้” เมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 อำนาจในการควบคุมกำกับประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 เช่น การสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานดำเนินการระงับ หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติ ให้ถูกต้องเหมาะสมในกรณีการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจ ก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงโรงงาน ย่อมกลายเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ตามกฎหมาย

2. ในการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ควรมีการประกาศลดหย่อนอากรนำเข้าเซลล์แสงอาทิตย์ โดยอาศัยอำนาจคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา 3 และ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมจากต่างประเทศได้ นอกจากนี้ ในเรื่องอื่นตามมาตรา 7 และ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 มีแต่วัตถุประสงค์ในการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดในโรงงานหรืออาคารควบคุมเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตแสงอาทิตย์ ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์จึงไม่สามารถขอรับการสนับสนุนเงินทุนตามโครงการของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานที่มีอยู่ได้ ดังนั้น จึงเห็นควรจัดสรรงบประมาณแก่กระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อใช้ในการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำระยะยาวแก่ผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ โดยกำหนดเป็นสิทธิและประโยชน์แก่นักลงทุนในรูปแบบ (Green Loan) ตามโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) พร้อมทั้งเพิ่มเติมเงื่อนไขในการให้เงินอุดหนุนแก่โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์ใน ข้อ 16 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

3. ผลักดันร่างพระราชบัญญัติพลังงานทดแทนให้แล้วเสร็จและมีผลบังคับ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการส่งเสริมพลังงานทดแทนในภาพรวมของประเทศ

แบบแผนนิติบัญญัติ
เรื่อง ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานในภูมิภาคอาเซียน
กรณีศึกษา : การส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทย

ลำดับ	วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกฎหมาย	ปัญหาของกฎหมาย เช่น						สาระสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ		
			(๑) ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	(๒) ความไม่ครอบคลุมเพียงพอ	(๓) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย	(๔) ความขัดกันของกฎหมาย	(๕) ความไม่ทันสมัย เช่น ไม่สอดคล้องกับความตกลงของอาเซียน	(๖) ความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย			กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรอบระยะเวลาการดำเนินการ
๑.	นโยบายส่งเสริมการผลิตการใช้พลังงานทดแทน ในรูปแบบพลังงานไฟฟ้า ภายใต้แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกพ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙	พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐			กฎหมายทำหน้าที่ควบคุม กำกับการผลิตไฟฟ้าผ่านระบบใบอนุญาตมีจำนวนมาก				ลดอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการไฟฟ้า	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน	สำนักงานคณะกรรมการพลังงานยกร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน(ฉบับที่ ...) พ.ศ. นำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านต่างประเทศ คือ สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ และสำนักภาษาต่างประเทศ ดำเนินการตามหน้าที่และภารกิจที่เกี่ยวข้องต่อไป	๑ ปี

ลำดับ	วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกฎหมาย	ปัญหาของกฎหมาย เช่น						สาระสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ		
			(๑) ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	(๒) ความไม่ครอบคลุมเพียงพอ	(๓) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย	(๔) ความขัดกันของกฎหมาย	(๕) ความไม่ทันสมัย เช่น ไม่สอดคล้องกับความตกลงของอาเซียน	(๖) ความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย			กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรอบระยะเวลาการดำเนินการ
		กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕							กรมโรงงาน	กรมโรงงานยกร่างกฎกระทรวง พ.ศ. ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535		๖ เดือน	
๒.	นโยบายด้านพลังงานของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการส่งเสริมการผลิต การใช้ ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทน	พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐		ยังไม่ปรากฏว่ามีกรออกระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหารจัดการเงินกองทุนเพื่อกิจการที่เป็นการใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีใน				สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานยังไม่สามารถนำเงินจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าตามมาตรา ๘๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน	เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเพื่อกิจการที่เป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน	- กระทรวงพลังงาน - คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน - คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.)	ยกร่างระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหารจัดการเงินกองทุนเพื่อกิจการที่เป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๘๗(๔)	เสนอความเห็นต่อแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า แผนการลงทุนในกิจการไฟฟ้า และแผนการขยายระบบโครงข่ายพลังงานเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ พลังงานหมุนเวียน และพลังงานที่มีผลกระทบต่อ	๑ ปี

ลำดับ	วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกฎหมาย	ปัญหาของกฎหมาย เช่น						สาระสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ		
			(๑) ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	(๒) ความไม่ครอบคลุมเพียงพอ	(๓) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย	(๔) ความขัดกันของกฎหมาย	(๕) ความไม่ทันสมัย เช่น ไม่สอดคล้องกับความตกลงของอาเซียน	(๖) ความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย			กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรอบระยะเวลาการดำเนินการ
				การประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม				พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในปัจจุบันได้				สิ่งแวดล้อม	
๓.	แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ ให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงทางพลังงาน ประเด็นด้านเศรษฐกิจ และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม	พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐		ไม่มีการกำหนดมาตรการส่งเสริมโดยวิธีการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบที่จำเป็นสำหรับการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์				เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ ส่งผลเป็นการลดต้นทุนการผลิต	คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)	คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เสนอประกาศลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบเซลล์แสงอาทิตย์ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐			๖ เดือน

ลำดับ	วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกฎหมาย	ปัญหาของกฎหมาย เช่น					สาระสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ			
			(๑) ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	(๒) ความไม่ครอบคลุมเพียงพอ	(๓) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย	(๔) ความขัดกันของกฎหมาย	(๕) ความไม่ทันสมัย เช่น ไม่สอดคล้องกับความตกลงของอาเซียน			(๖) ความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรอบระยะเวลาการดำเนินการ
๔	แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕		การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมมิได้มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนอันถือเป็นการใช้พลังงานที่จะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง ซึ่งเป็นอำนาจดุลพินิจของคณะกรรมการกองทุนในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม				การตีความให้การส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการลดใช้พลังงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากและสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนที่สะอาดเพิ่มมากขึ้น และมีความสมควรเพียง		- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - สมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายสิ่งแวดล้อมไทย	นำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป		๖ เดือน

ลำดับ	วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกฎหมาย	ปัญหาของกฎหมาย เช่น						สาระสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ		
			(๑) ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	(๒) ความไม่ครอบคลุมเพียงพอ	(๓) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย	(๔) ความขัดกันของกฎหมาย	(๕) ความไม่ทันสมัย เช่น ไม่สอดคล้องกับความตกลงของอาเซียน	(๖) ความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย			กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรอบระยะเวลาการดำเนินการ
				และรักษาสิ่งแวดล้อม				พื่อที่จะได้รับการพิจารณาให้การสนับสนุนจากคณะกรรมการกองทุน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเท่านั้น					

ลำดับ	วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกฎหมาย	ปัญหาของกฎหมาย เช่น						สาระสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ		
			(๑) ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	(๒) ความไม่ครอบคลุมเพียงพอ	(๓) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย	(๔) ความขัดกันของกฎหมาย	(๕) ความไม่ทันสมัย เช่น ไม่สอดคล้องกับความตกลงของอาเซียน	(๖) ความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย			กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ	กระบวนการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรอบระยะเวลาการดำเนินการ
๕	นโยบายด้านพลังงานของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ตั้งเป้าหมาย ส่งเสริมและผลักดันการอนุรักษ์พลังงานอย่างเต็มรูปแบบ โดยลดระดับการใช้พลังงานต่อผลผลิตลจร้อยละ ๒๕ ภายใน ๒๐ ปี	พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕		การให้การสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานยังไม่ครอบคลุมถึงผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา					เพื่อผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาหรืออาคารที่มีกำลังการผลิตไม่เกิน ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานริเริ่มโครงการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้การสนับสนุน		๖ เดือน
๖.	แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙						กฎหมายเกี่ยวกับพลังงานทดแทนมีหลายฉบับกระจายอยู่ตามพระราชบัญญัติต่างๆ	มีกฎหมายจำนวนมาก ที่สร้างความยากลำบากในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน และในการถูกบังคับใช้กฎหมายของผู้ประกอบกิจการพลังงานทดแทน	กระทรวงพลังงาน	กระทรวงพลังงานร่างพระราชบัญญัติพลังงานทดแทน พ.ศ. ... แล้วให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบนำเสนอต่อสภา	กลุ่มงานคณะกรรมการพลังงานศึกษา ขึ้นร่างพระราชบัญญัติพลังงานทดแทน จากนั้นสำนักการประสานนำเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของสภา ทั้ง ๓ วาระ	๑ ปี	

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรีนพีซ. กระจายศูนย์การผลิตไฟฟ้าไทย : สู่วัฒนาการที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :

เอ.พี. กราฟฟิคดีไซน์และการพิมพ์, 2549.

จรรย์ พณิชยกุล. พลังงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปาเจรา, 2549.

พรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ์. พลังงานวิวัฒนาการกระบวนการผลิตการวิเคราะห์และความยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

วรณัฐ แจ็งสว่าง. พลังงานหมุนเวียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2551.

สมชาติ โสภณ. การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2550.

วิทยานิพนธ์

พิพรรณภรณ์ ทิรัญสาลี. “มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

http://webkc.dede.go.th/testmax/sites/default/files/h_solar.pdf

http://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1142:article-20150827-01&catid=49&Itemid=251

<http://www.aseanenergy.org/resources/publications/asean-energy>

<http://www.aseanenergy.org/wp-content/uploads/2015/12/HighRes-APAEC-online-version-final.pdf>

<http://www.thailandenergyeducation.com/assets/media/A007.pdf>

http://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1142:article-20150827-01&catid=49&Itemid=251

http://energy.go.th/government_link01.html

<http://www.onep.go.th/download/questionair2013march26/conclusion.doc>

<http://www.eppo.go.th/nepc/kpc/kpc-142.htm>

<http://www.eppo.go.th/power/PDP2010-r3/PDP2010-Rev3-Cab19Jun2012-T.pdf>

http://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=325&Itemid=207

http://ienergyguru.com/wp-content/uploads/2015/09/AEDP2015_Final_version.pdf

<http://www.eppo.go.th/power/vspp/1-VSPP-regulation-oct04.pdf>

<http://www.eri.chula.ac.th/eri-main/wp-content/uploads/2015/09/PV-Status-Report-in-Thai.compressed.pdf>

http://www.eri.chula.ac.th/eri-main/wp-content/uploads/2016/01/2013_Appropriate-Financial-Measures-for-the-Support-of-Residential-Rooftop-Solar-Systems-in-Thailand.pdf

http://www4.dede.go.th/dede/images/stories/pdf/dede_aedp_2012_21.pdf

<http://www.erc.or.th/ERCWeb2/Front/News/NewsDetail.aspx?rid=2832&CatId=1&muid=36&pid=21>

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1385610117

<http://www.energysavingmedia.com/news/page.php?a=10&n=91&cno=3851>

<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9570000068504>

http://www2.dede.go.th/km_berc/project_01.html

http://www.dede.go.th/download/files/m_2016.pdf

http://www2.dede.go.th/km_berc/project_01.html

http://www.enconlab.com/unep/downloads/seminar290658/part2/05_ExperienceRevolvingFund_chadpong.pdf

http://www2.dede.go.th/km_berc/project_03.html

http://www2.dede.go.th/km_berc/menu3.html

<http://www.efo.or.th/escofund.php?task=16>

<http://www.efo.or.th/datacenter/ckupload/files/Solar%20Rooftop%20Fact%20Sheet%20ESCO4%20R1.pdf>

<http://www.efo.or.th/escofund.php?task=&sessid=&lang=th>

http://www.eppo.go.th/encon/2559/1/encon_2559_1.pdf

<http://pdf.erc.or.th/eFundPortalV2/Front/StaticPage/StaticPage.aspx?p=118&Tag=%E0%B8%81%>

<http://www.erc.or.th/ERCWeb2/Front/Law/Law.aspx?sectionID=1&CatId=3&SubId=0&muid=24&prid=135>

เอกสารอื่นๆ

คณะกรรมการพลังงาน วุฒิสภา. “การศึกษาประเมินความคุ้มค่าการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ผลิตไฟฟ้าบนหลังคาอาคาร และที่อยู่อาศัย”. กรุงเทพมหานคร : รัฐสภา, 2556.

วัฒนพงษ์ คุโรวาท. “อัตราซื้อไฟฟ้าจากโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ในรูปแบบ Feed – in tariff (FIT)”.ในการประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น เรื่อง “อัตราซื้อไฟฟ้าจากโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ในรูปแบบ Feed – in tariff (FIT)”. จัดโดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน กรุงเทพมหานคร, 2555.

รายชื่อผู้จัดทำ

เสาสังคมและวัฒนธรรม

เรื่อง ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานในภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นศึกษา : การส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศไทย

๑	นายวิรัตน์ เนยสูงเนิน	นิติกรชำนาญการพิเศษ	สำนักกฎหมาย
๒	นางณัฐนันท์ ก้องประวัติ	นิติกรชำนาญการพิเศษ	สำนักกรรมการธิการ ๑
๓	นายอรรถพร จันทร์สุวรรณ	นิติกรชำนาญการ	สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
๔	นายอดุลย์ กองเพชร	วิทยากรชำนาญการ	สำนักกรรมการธิการ ๑
๕	นางสาวธรวดาร่า มุสิกะโปดก	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ	สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
๖	นางสาวอัญชิษฐา เหลืองโรจนกุล	นิติกรปฏิบัติการ	สำนักกรรมการธิการ ๓
๗	นางสาววิชญาพร ไผ่ขาว	นิติกรปฏิบัติการ	สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน
๘	นายสายัณห์ สังข์ชุม	วิทยากรปฏิบัติการ	สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
๙	นางสาวชลิตา สารสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักนโยบายและแผน